

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขัง
ที่กระทำผิดวินัย เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี

นายธนิตศักดิ์ ลิ้มสุวรรณภักดิ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2561

**The Effects of Using a Guidance Activities Package to Develop Social Intelligence
of Prisoners Who Violated Discipline in Bang Kwang Central Prison,
Nonthaburi Province**

Mr. Thanitsak Limsuwanpat

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2018

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม
ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย เรือนจำกลางบางขวาง
จังหวัดนนทบุรี

ชื่อและนามสกุล นายธนิตศักดิ์ ลิ้มสุวรรณภักดิ์

แขนงวิชา การแนะแนว

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร.สุخورุณ วงษ์ทิม

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2560

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร.สุخورุณ วงษ์ทิม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม
ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี
ผู้ศึกษา นายชนิดศักดิ์ ลิ้มสุวรรณภักดิ์ รหัสนักศึกษา 2572800635
ปริญญา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร.สุขอรุณ วงษ์ทิม ปีการศึกษา 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความฉลาดทางสังคม ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลอง (2) เปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และ (3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง แคน 6 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน ที่มีคะแนนจากแบบวัดความฉลาดทางสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมาและสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่าย เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน กลุ่มละ 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบวัดความฉลาดทางสังคม ที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .84 (2) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม และ (3) แบบวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ภายหลังจากทดลอง กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม มีความฉลาดทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ภายหลังจากทดลอง กลุ่มทดลองมีความฉลาดทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และ (3) ความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลองอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมแนะแนว ความฉลาดทางสังคม ผู้ต้องขัง

Independent study title: The Effects of Using a Guidance Activities Package to Develop Social Intelligence of Prisoners Who Violated Discipline in Bang Kwang Central Prison, Nonthaburi Province

Author: Mr.Thanitsak Limsuwanpat; **ID:** 2572800635;

Degree: Master of Education (Guidance and Psychological Counseling);

Independent study advisor: Police Lieutenant Colonel Dr.Sukaroon Wongtim, Associate Professor; **Academic year:** 2018

Abstract

The objectives of this research were (1) to compare social intelligence levels of the experimental group prisoners before and after using a guidance activities package to develop social intelligence; (2) to compare social intelligence levels after using the guidance activities package of the experimental and control group prisoners; and (3) to study satisfaction with the guidance activities package to develop social intelligence.

The research design was the quasi-experimental research with an experimental group and a control group. The research sample consisted of 30 prisoners in Area 6 of Bang Kwang Central Prison, Nonthaburi province who had social intelligence scores below the 50th percentile and volunteered to participate in the experiment. Then, they were randomly assigned into an experimental group and a control group, each of which containing 15 prisoners. The employed research instruments were (1) a social intelligence assessment scale, with reliability coefficient of .84;(2) a guidance activities package to develop social intelligence; and (3) a questionnaire on satisfaction with the guidance activities package to develop social intelligence. Data were analyzed using the mean, standard deviation, and t-test.

The findings revealed that (1) after the experiment, the experimental group prisoners who used the guidance activities package to develop social intelligence had post-experiment social intelligence level significantly higher than their pre-experiment counterpart level at the .01 level; (2) after the experiment, the experimental group had social intelligence level significantly higher than the counterpart level of the control group prisoners at the .01 level; and (3) the experimental group prisoners' satisfaction with the guidance activities package to develop social intelligence was at the high level.

Keywords: Guidance activities package, Social Intelligence, Prisoner

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์และการเอาใจใส่และการให้คำปรึกษาเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร.สุชอรุณ วงษ์ทิม อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อคิดเห็นที่มีคุณค่า ตลอดจนดูแลในการค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มาตั้งแต่ต้นจนเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ โดยให้ทั้งความรู้และคำแนะนำในปรับปรุงการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวรรณ ณะระนอง รองศาสตราจารย์ ดร.นิรินาท แสนสา และอาจารย์ตามพงษ์ วงษ์จันทร์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือ และให้คำแนะนำในการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง และอาจารย์ ดร.จิระสุข สุขสวัสดิ์ ที่ให้คำปรึกษาด้านต่าง ๆ ขอขอบคุณครอบครัวที่ให้สนับสนุน และหากมีคุณูปการใด ๆ อันเกิดจากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขออุทิศให้แก่บิดาและมารดาผู้ล่วงลับ

ขอขอบพระคุณกรมราชทัณฑ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เรือนจำกลางบางขวาง และฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ ที่เปิดโอกาสและให้การสนับสนุนในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้ต้องขังเรือนจำบางขวางทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการทดสอบแบบวัดและสมัครเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ให้ความกรุณามอบทุนในการทำวิจัยค้นคว้าอิสระในครั้งนี้แก่ผู้วิจัย เพื่อส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงคุณค่าของการทำงานวิจัยต่อไปในอนาคต

ธนิตศักดิ์ ถิ่นสุวรรณภักดิ์

มกราคม 2560

สารบัญ

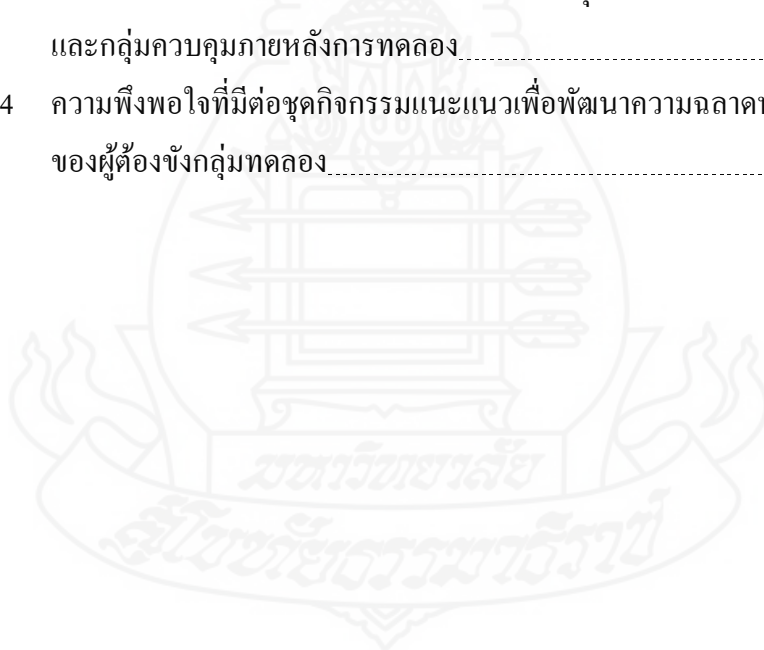
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	4
สมมติฐานการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
กรอบแนวคิดในการศึกษา	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางสังคม	10
ความเป็นมาของความฉลาดทางสังคม	10
ความหมายของความฉลาดทางสังคม	12
องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม	14
ประโยชน์ของความฉลาดทางสังคม	34
การพัฒนาความฉลาดทางสังคม	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว	40
ความหมายของกิจกรรมแนะแนวและชุดกิจกรรมแนะแนว	40
ขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนว	41
ประโยชน์ของกิจกรรมแนะแนว	42
เทคนิคสำคัญที่ใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนว	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
ประเภทและรูปแบบการวิจัย.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการ.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา.....	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
บทที่ 5 สรุปการผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
สรุปการผลการศึกษา.....	69
อภิปรายผล.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	84
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	85
ข การหาความตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยง และ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
ค แบบวัดความฉลาดทางสังคม ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมและแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม.....	97
ประวัติผู้ศึกษา.....	153

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม.....	23
ตารางที่ 3.1 รูปแบบการทดลอง.....	51
ตารางที่ 3.2 ตัวอย่างของข้อคำถาม.....	57
ตารางที่ 3.3 ตัวอย่างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม.....	59
ตารางที่ 3.4 ตัวอย่างแบบวัดความพึงพอใจ.....	60
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	64
ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม.....	66
ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง.....	66
ตารางที่ 4.4 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง.....	67

ญ

สารบัญญภาพ

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	หน้า 8
------------	---------------------------	--------

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยแม้จะได้รับการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่มีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรก ในปีพ.ศ.2504 แต่ทว่าปัจจุบันสังคมไทยยังคงเผชิญความเลื่อมล้ำทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ทำให้สังคมไทยมีความถดถอยในการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้น โดยคดีความผิดต่อชีวิต ร่างกายและเพศ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ เพิ่มขึ้นจาก 335.9 คดีต่อประชากรแสนคน ในปี 2548 เป็น 516.7 คดีต่อประชากรแสนคน ขณะที่คดียาเสพติดเพิ่มขึ้นจาก 160.4 คดีต่อประชากรแสนคนในปี 2548 เป็น 371.6 คดีต่อประชากรแสนคน ในปี 2552 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, น.40) จากสถิติดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา แม้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ จะมุ่งพัฒนาให้สังคมไทยมีการพัฒนาความฉลาดทางด้านสติปัญญา (Intelligence Quotient) และความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) แต่ดูเหมือนว่าการพัฒนาความฉลาดทางสังคมหรือชวามฉลาดทางสังคม (Social Quotient, Social Intelligent) ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

หากศึกษาลึกลงไปในบริบทของเรือนจำ จากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังจำนวนหนึ่ง พบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่ มีระดับความฉลาดทางด้านสังคมค่อนข้างต่ำ โดยพบว่าการกระทำผิดซ้ำและการทะเลาะวิวาทกันบ่อยครั้ง ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้พวกเขาไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างคนปกติทั่วไป และถึงแม้ว่าพวกเขาจะเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำแล้ว พวกเขาก็ยังไม่สามารถปรับตัวเพื่อให้อยู่ในสังคมเรือนจำได้อย่างสงบสุข ตรงกันข้ามพวกเขา ยังคงสร้างปัญหาอย่างต่อเนื่อง และกระทำความผิดวินัยอยู่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรือนจำกลางบางขวาง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยให้ความสนใจในการทำวิจัยครั้งนี้ จากการบันทึกสถิติของงานทะเบียนและวินัยผู้ต้องขัง เรือนจำกลางบางขวาง ปี พ.ศ.2557 พบว่า ในระหว่างปี พ.ศ.2555 ถึงปี พ.ศ.2557 มีผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยรวมทั้งสิ้นจำนวน 2,155 คน โดยสาเหตุของการกระทำความผิดวินัยเป็นผลสืบเนื่องมาจากนิสัย และสันดาน จึงยากจะแก้ไขพฤติกรรมได้ (อารีรัตน์ ไกรเกตุ, 2552, น.4) รวมทั้งวัฒนธรรมของเรือนจำ เป็นส่วนสำคัญต่อการกระทำความผิดของผู้ต้องขังอีกด้วย (Donald Clemmer, 1958 ; อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น.36-39) และยังมีปัจจัยอื่นอีก คือ ขาดการตระหนักรู้

ทางสังคม ไม่มีความสามารถในการแสดงออกอย่างเหมาะสม ไม่มีความเชื่อสัจย์ต่อตนเองและผู้อื่น ขาดความชัดเจนในการสื่อสารกับผู้อื่น รวมทั้งขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของความฉลาดทางสังคม (Gardner, 1983 อ้างถึงใน ศุภรัตน์ เอกอัศวิน, 2550,น.13)

โกลแมน (Goleman, 2006,น.4-12) กล่าวถึง ความฉลาดทางสังคมว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมีความสุข สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดี รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ จากผลการวิจัยล่าสุดของพงษ์ศักดิ์ น้อยพยัคฆ์ กุมารแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการและพฤติกรรมคณะแพทยศาสตร์ วัชรพยาบาล พบว่าความฉลาดทางสังคม เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คนเราประสบความสำเร็จและมีความสุขถึงร้อยละ 85 (พงษ์ศักดิ์ น้อยพยัคฆ์ ;อ้างถึงใน ปาณิสรา คงสมจิตต์, 2559,น.3)

ความฉลาดทางสังคมเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งตัวบุคคลและสังคมที่อยู่รอบข้างได้เป็นอย่างดี ใครที่เข้าใจคนรอบข้างหรือยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวได้ จะสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข เรียกได้ว่า มีความฉลาดทางสังคมสูง ในทางกลับกัน ใครที่มีความฉลาดทางสังคมต่ำ ก็จะปรับตัวได้น้อย รู้สึกว่าใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมนั้น ๆ ค่อนข้างลำบาก (ปาณิสรา คงสมจิตต์,2559,น.1) นอกจากนี้ ความฉลาดทางสังคมยังมีคุณค่าหรือประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะจะทำให้บุคคลเป็นที่รักใคร่ของผู้คนในสังคม จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น การแสดงออกที่ดี การเข้าอกเข้าใจผู้อื่น มีความฉลาดเชิงสัมพันธ์กับผู้อื่นและการเข้าสังคม (Albercht, 2006, น.2-3) วนิษา เรซ (2550,น.126) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของความฉลาดทางสังคมโดยสรุปว่า ความฉลาดทางสังคมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สำหรับผู้ที่ต้องการประสบความสำเร็จทั้งทางด้านการงานและชีวิตส่วนตัว ความฉลาดทางสังคม เป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดความสุขในชีวิต ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน ความสุขในชีวิตสมรสและการอยู่ในสังคม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ พบว่าความฉลาดทางสังคมนั้น สามารถพัฒนาได้โดยการให้บริการปรึกษา เช่น งานวิจัยของ กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์ (2557,บทคัดย่อ) เรื่อง การศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ และงานวิจัยของคุษฎี เล็บขาว (2559, บทคัดย่อ) เรื่อง การพัฒนาเชาวน์สังคมของนักเรียนวัยรุ่น โดยการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ซึ่งใช้คำว่าเชาวน์สังคมแทนคำว่าความฉลาดทางสังคม งานวิจัยทั้งสองฉบับนี้ยืนยันได้ว่าการให้บริการปรึกษามีผลต่อการพัฒนาความฉลาดทางสังคมได้เป็นอย่างดี แต่พบว่างานวิจัยเหล่านี้ยังมีจำนวนน้อย โดยเฉพาะการพัฒนาความฉลาดทางสังคมกับผู้กระทำผิด/

ผู้ต้องหา ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการพัฒนาความฉลาดทางสังคม สำหรับการพัฒนาความฉลาดทางสังคมด้วยวิธีการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวนั้นยังไม่มีผู้ใดศึกษา ซึ่งจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวสามารถนำมาใช้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่น งานวิจัยของ มิเรียม ชุ้นสุวรรณ (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคม มีทักษะชีวิตด้านสังคมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคม มีทักษะชีวิตด้านสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และงานวิจัยของยุพาพรรณ ศิริอ้าย (2557, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดของเด็กกำพร้า มูลนิธิห่วงใยเด็กกำพร้า จังหวัดเชียงใหม่ ที่ผลการวิจัยพบว่า เด็กกำพร้ากลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดสูงขึ้นภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเด็กกำพร้ากลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว มีคะแนนทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดสูงขึ้นมากกว่าของกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเด็กกำพร้า

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย ด้วยการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ที่สร้างและพัฒนาตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ตามกระบวนการเรียนรู้ ที่เรียกว่าวงจรการเรียนรู้ (Four Phases of the Learning Cycle) ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นสะท้อนความรู้สึกรู้จัก ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต และขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ (สมร ทองดี และปราณี รามสูตร, 2533, น.49-50) เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความฉลาดทางสังคมให้แก่กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย สามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน ดำรงชีวิตทั้งในขณะที่อยู่ภายในเรือนจำและสามารถกลับคืนสู่สังคมภายนอกเรือนจำภายหลังจากที่พ้นโทษโดยใช้ความฉลาดทางสังคม ได้อย่างปกติสุข

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคม ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลอง

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

3. สมมติฐานการศึกษาวิจัย

3.1 ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการพัฒนาความฉลาดทางสังคม ผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลอง มีความฉลาดทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง

3.2 ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลอง มีความฉลาดทางสังคมสูงกว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มควบคุม

4. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง มุ่งศึกษาความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

4.1 ประชากร

ประชากรในวิจัย คือ ผู้ต้องขังแดน 6 เรือนจำกลางบางขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ที่มีประวัติกระทำผิดวินัย จำนวน 80 คน และถูกคุมขังระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวน 80 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 ; งานธุรการ ฝ่ายควบคุมแดน 6 เรือนจำกลางบางขวาง)

4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง แดน 6 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน ที่มีประวัติกระทำผิดวินัยตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป และมีคะแนนจากแบบวัดความ

ฉลาดทางสังคม ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คนเท่ากัน

4.3 ตัวแปรในการวิจัย

4.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม
- 2) การให้ข้อเสนอแนะแบบปกติ

4.3.2 ตัวแปรตาม คือ ความฉลาดทางสังคม และความพึงพอใจ

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม หมายถึง กิจกรรมแนะแนวที่ใช้สำหรับพัฒนาความฉลาดทางสังคมสำหรับผู้ต้องขังกกลุ่มทดลอง ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ตามกระบวนการเรียนรู้ ที่เรียกว่า วงจรการเรียนรู้ (Four Phases of the Learning Cycle) ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นสะท้อนความรู้สึกรู้จัก ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต และขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ (สมร ทองดี และปราณี รามสูตร, 2533, 49-50) มีจำนวน 12 กิจกรรม แบ่งออกเป็นกิจกรรมปฐมนิเทศ 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 12 รวมเป็น 2 กิจกรรม กิจกรรมที่ใช้สำหรับพัฒนาความฉลาดทางสังคมให้แก่กลุ่มทดลอง รวม 10 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเพื่อพัฒนาการเข้าใจผู้อื่น คือ กิจกรรม เพื่อนของฉัน กิจกรรมเพื่อพัฒนาการใส่ใจผู้อื่น คือ กิจกรรม ฟังเสียงหัวใจ กิจกรรมเพื่อพัฒนาการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น คือ กิจกรรม ใจเขาใจเรา กิจกรรมเพื่อพัฒนาการรู้คิดทางสังคม คือ กิจกรรม รอบตัวเรา กิจกรรมเพื่อพัฒนาการรับรู้สังคม คือ กิจกรรม กติกาความสุข กิจกรรมเพื่อพัฒนาการแสดงออก คือ กิจกรรม พูดดีมีแต่ได้ กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะเพื่อการสื่อสาร คือ กิจกรรม นายชัดเจน กิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำ คือ กิจกรรม ผู้นำที่ดี กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะในการทำงาน คือ กิจกรรม ทำงานเป็นทีม และกิจกรรมเพื่อพัฒนาความหวังใจผู้อื่น คือ กิจกรรม ด้วยรักและหวังใจ

5.2 ความฉลาดทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างกลมกลืนและมีความสุข มีการรับรู้ เข้าใจ มีความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่นให้ความร่วมมือในการทำงาน มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เข้าใจ ใส่ใจผู้อื่นอย่างแท้จริง ตลอดจนมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นมีองค์ประกอบสำคัญ 2 องค์ประกอบใหญ่ และในแต่ละองค์ประกอบใหญ่มี 5 องค์ประกอบย่อย รวม 10 องค์ประกอบย่อย ได้แก่

5.2.1 การตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้เกี่ยวกับผู้อื่นในสังคม เข้าใจทั้งทางด้านความรู้สึก ความคิด และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หรือเป็นการรับรู้ผู้อื่นและสังคมที่เข้าไปเกี่ยวข้อง

1) การเข้าใจผู้อื่น (Understanding of others) หมายถึง ความฉลาดในการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกที่อยู่ภายในใจของผู้อื่น สามารถตีความหมายพฤติกรรมผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามสัญชาตญาณ โดยไม่ต้องแสดงคำพูดออกมา

2) การใส่ใจผู้อื่น (Attunement) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับฟังผู้อื่นอย่างสนใจและตั้งใจฟัง ซึ่งจะทำให้รับรู้อารมณ์ ความรู้สึก ความมุ่งหมาย ความต้องการของผู้อื่นมากขึ้น

3) การร่วมรู้สึก (Empathy) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการทำความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น ความสามารถในการเชื่อมโยงกับผู้อื่นอย่างเข้าใจ ในลักษณะเอาใจเขามาใส่ใจเรา

4) การรู้คิดทางสังคม (Social Cognition) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้การเข้าใจ ไวต่อความรู้สึก และการประเมินสถานการณ์ทางสังคม จนนำไปสู่การปรับตัวทางสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

5) การรับรู้สังคม (Social Perception) หมายถึง ความสามารถในการรู้จักกฎเกณฑ์ทางสังคม และความสามารถในการปรับตัวและยอมรับที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นั้น ๆ

5.2.2 การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Facility) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม เป็นการแสดงออกทางสังคมระหว่างบุคคลที่จะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

1) การแสดงออก (Presence) หมายถึงความสามารถ ในการแสดงออกที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม ทั้งการแสดงออกผ่านทางภาษาพูด (วจนภาษา) ภาษากาย (อวัจนภาษา) ตลอดจนน้ำเสียง ท่าทาง และการเคลื่อนไหวต่าง ๆ รวมทั้งสามารถเข้าใจอารมณ์ผู้อื่น และควบคุมอารมณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่

2) ทักษะในการสื่อสาร (Communication Skills) หมายถึง ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกของตนอย่างชัดเจน เปิดเผย ตรงไปตรงมา มีทักษะในการฟัง การโต้ตอบ และการทวนความ ตลอดจนการใช้ภาษา การอุปมา อุปมัย เพื่อให้เกิดความกระจ่างชัด กระชับความ ง่ายต่อการเข้าใจ และรับฟังผู้อื่น

3) ความเป็นผู้นำ (Leadership) หมายถึง ความสามารถในการกระตุ้นให้บุคคลและกลุ่มบุคคลเกิดความกระตือรือร้น ชี้นำ จูงใจ หรือโน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อยตามและปฏิบัติตามเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง

4) ทักษะในการทำงาน (Working Skills) หมายถึง ความฉลาดในการทำงานต่าง ๆ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมได้ดี มีความสามารถในการเป็นสื่อกลาง และสามารถสรรหาหนทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

5) ความห่วงใยผู้อื่น (Concern) หมายถึง ความสามารถในการคำนึงถึงผู้อื่น มีจาคะ และทาน คิดจะช่วยเหลือผู้อื่นที่ประสบความยากลำบาก มีความเห็นใจ ห่วงใย คิดในแง่ดีต่อผู้อื่นอย่างแท้จริง

5.3 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรืออารมณ์ทางบวกต่อชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง ที่สามารถประเมินได้ด้วยแบบวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

5.4 ผู้ต้องขัง หมายถึง ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง แคน 6 ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรี ซึ่งถูกคุมขังระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และมีประวัติกระทำผิดวินัยตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป จำนวน 30 คน

5.5 ข้อเสนอแนะแบบปกติ หมายถึง ข้อเสนอแนะด้านต่าง ๆ ที่ทางเรือนจำนำมาให้บริการแก่ผู้ต้องขังได้รับรู้และปฏิบัติตาม ได้แก่ ด้านกีฬา ด้านการออกกำลังกาย ด้านการสวดมนต์นั่งสมาธิ และด้านการปรับตัวอยู่ในเรือนจำ เป็นต้น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เรือนจำได้เครื่องมือสำหรับวัดความฉลาดทางสังคม ที่สอดคล้องกับบริบทของเรือนจำ

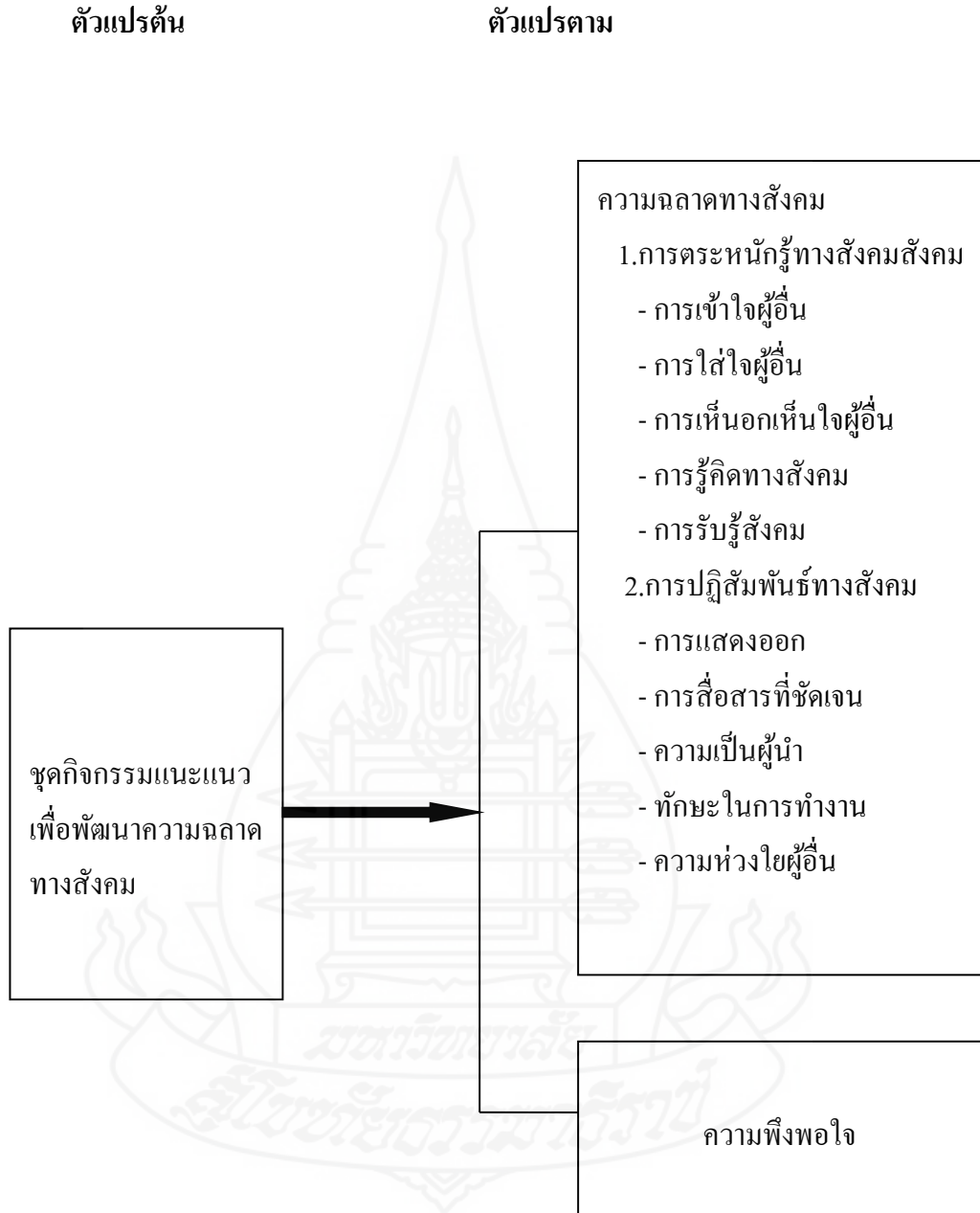
6.2 เรือนจำได้เครื่องมือที่เป็นชุดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมทางการแนะแนวสำหรับใช้พัฒนาความฉลาดทางสังคมที่สอดคล้องกับบริบทของผู้ต้องขัง

6.3 ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางสังคมเพิ่มมากขึ้น และปรับตัวดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

6.4 ผลการค้นพบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความฉลาดทางสังคมในกลุ่มบุคคลที่มีบริบทคล้ายคลึงกับกลุ่มผู้ต้องขัง

6.5 ทำให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการต่อวิชาชีพการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

7. กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขัง ผู้ศึกษาได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางสังคม
 - 1.1 ความเป็นมาของความฉลาดทางสังคม
 - 1.2 ความหมายของความฉลาดทางสังคม
 - 1.3 องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม
 - 1.4 ประโยชน์ของความฉลาดทางสังคม
 - 1.5 การพัฒนาความฉลาดทางสังคม
 - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 1.6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 2.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนวและชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 2.2 ขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนว
 - 2.3 ประโยชน์ของกิจกรรมแนะแนว
 - 2.4 ขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 2.5 ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมแนะแนว
 - 2.6 เทคนิคสำคัญที่ใช้ในการจัดชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 2.7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางสังคม

1.1 ความเป็นมาของความฉลาดทางสังคม

คำว่าฉลาดทางสังคม (Social Intelligence) ผู้ที่เริ่มใช้คำนี้คนแรก คือ ธอร์น ไคค์ (Throndike) ในปี ค.ศ.1920 ซึ่งได้แบ่งความฉลาดของบุคคลออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการเข้าใจและจัดการความคิดที่เป็นนามธรรม (Abstract Intelligence) ความสามารถในการเข้าใจและจัดการด้านรูปธรรม (Mechanical Intelligence) และความสามารถในการเข้าใจและ การจัดการกับบุคคล นั่นก็คือ ความฉลาดทางสังคม (Social Intelligence) ต่อมาเวอร์นอน (Vernon, 1933) ได้ให้ความสำคัญในการศึกษาความฉลาดทางสังคมของบุคคล และได้นิยามความหมายของความฉลาดทางสังคมว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นวิธีการเข้าสังคม มีการรับรู้ มีความไวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

หลังจากนั้นได้มีนักจิตวิทยาและนักวิจัยจำนวนมากได้ทำการศึกษาและทำการวิจัยเกี่ยวกับความฉลาดทางสังคม เช่น เวดเคค (Wedek,1947) ได้ให้นิยามความหมายของความฉลาดทางสังคมว่า เป็นความสามารถในการประเมินและการตัดสินใจความรู้สึก อารมณ์และแรงจูงใจของผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง วอล์คเกอร์และโฟลีย์ (Walker & Foley,1973) กล่าวถึงความฉลาดทางสังคมว่าเป็นความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์ การเข้าใจความรู้สึก ความคิดและความประสงค์ของบุคคลนั้น และความสามารถในการประเมินความรู้สึก อารมณ์ และแรงจูงใจของบุคคลอื่นได้อย่างสอดคล้อง ถูกต้อง มอส และ ฮันท์ (Moss & Hunt,1927) ผู้สร้างแบบวัดความฉลาดทางสังคมของจอร์จ วอชิงตัน หรือ GWIST ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคมว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการทำ ความเข้าใจอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกตลอดจนพฤติกรรมของผู้อื่น และสามารถแสดงความรู้สึกของตนเองได้อย่างถูกต้อง

ในปี ค.ศ.1985 โชเวอร์ และแคนเชอร์ (Shower & Canton) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคมว่า หมายถึง ความเข้าใจและวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้แล้วในปี ค.ศ.1986 มาร์โลวี (Mariowe,1986) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคมว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเข้าใจความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้อื่น และความสามารถในการแสดงออกในสิ่งที่ตนเองเข้าใจได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีนักจิตวิทยาและนักวิจัยอีกหลายท่านที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเกี่ยวความฉลาดทางสังคม เช่น โชเวอร์ และแคนเชอร์ (Shower & Canton) ในปี ค.ศ.1985 ฮาวเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) ในปี ค.ศ. 1991 แคนเชอร์ และคิลสตรอม (Canton & Kihlstrom) ในปี ค.ศ. 1987 ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคม ว่า หมายถึง ความเข้าใจสังคมโดยทั่วไปอย่างลึกซึ้ง ในปี ค.ศ.1893

ฟอร์ดและติแซค (Ford & Tisak) บาร์เนสและสเนตเบิร์ก (Barner & Sternberg) ในปี ค.ศ. 1989 ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคมว่า หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น และบุชาน (Buzan) ในปีค.ศ. 2002 ได้พูดถึงความฉลาดทางสังคมว่า เป็น ความสามารถของบุคคลในการเข้าใจสังคม ทั้งในรูปแบบตัวต่อตัว กลุ่มคนเล็ก ๆ หรือกลุ่มคนจำนวนมาก

ดูเหมือนว่า ความฉลาดทางสังคม จะได้รับความกรกว่าถึงอย่างกว้างขวาง หลังจาก นักการศึกษาและนักจิตวิทยาเสนอมุมมองใหม่ว่า การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในชีวิตนั้น ไม่ได้เกิดจากความฉลาดทางสติปัญญา หรือ IQ (Intelligence Quotient) เพียงอย่างเดียว ได้แก่ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) นักจิตวิทยาข้ามมองแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา ได้เสนอแนวความคิดใหม่ไว้ในหนังสือกรอบแห่งความคิด (Frame of Mind) ในปี ค.ศ.1991 ต่อมาในปี ค.ศ.2006 โกลแมน (Goleman) ได้เขียนหนังสือความฉลาดทางสังคม ศาสตร์ใหม่ของสัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล (Social Intelligence:The New Science of Human Relationship) ซึ่งได้กล่าวถึงความฉลาดทางสังคมว่า ความฉลาดทางสมองอย่างเดียวไม่ประสบความสำเร็จได้ แต่จะต้องจัดการกับอารมณ์ ซึ่งเป็นที่มาของความฉลาดทางอารมณ์ด้วย อย่างไรก็ตามความฉลาดทั้งสองอย่างนี้ ก็ยังไม่เพียงพอ เนื่องจากความฉลาดทั้งสองชนิดเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวบุคคล แต่เพราะมนุษย์ต้องอยู่ในสังคม ฟังพาสังคม ดังนั้นผู้ที่ต้องการประสบความสำเร็จ จะต้องมีความฉลาดทางสังคมอย่างเพียงพอ

โกลแมน ได้แบ่งองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมออกเป็น 2 องค์ประกอบใหญ่ แต่ละองค์ประกอบ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness) มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การเข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่น (primal empathy) การให้ความสนใจผู้อื่น (attunement) การเข้าใจผู้อื่นอย่างถูกต้อง (empathic accuracy) การรับรู้ทางสังคม (social cognition) และ 2) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social facility) มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความสามารถในการเข้าร่วมกับบุคคล (synchrony) ความสามารถในการแสดงตนเอง (self-presentation) ความสามารถในการชี้นำพฤติกรรมของบุคคล (influence) และความสามารถในการคำนึงถึงผู้อื่น (concern)

นักคิดนักเขียนคนสำคัญอีกคนหนึ่งที่ทำให้กระแสความฉลาดทางสังคม ได้รับความรู้ถึงอย่างกว้างขวาง นั่นก็คือ อัลเบิร์ต (Albercht) นักเขียนและที่ปรึกษาด้านการบริหารธุรกิจ ได้นำเสนอวิธีการที่ทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตโดยใช้ความฉลาดทางสังคม โดยจากหนังสือ ความฉลาดทางสังคมศาสตร์ใหม่แห่งความสำเร็จ (Social Intelligence:The New Science of Success) ในปี ค.ศ.2006 ซึ่งในหนังสือดังกล่าว อัลเบิร์ต ได้เสนอองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม ออกเป็น 5 องค์ประกอบ ซึ่งรู้จักกันเป็นอย่างดีในนามของทฤษฎี S.P.A.C.E ได้แก่ การตระรู้ในสถานการณ์ (Situational Awareness) การแสดงออก (Presence) ความจริงแท้ (Authenticity) ความชัดเจน (Clarity) ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy)

1.2 ความหมายของความฉลาดทางสังคม

ธอร์นไคค์ (Thordike, 1920 อ้างถึงใน กาญจนกมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.21) กล่าวว่า โดยสรุปว่า ความฉลาดทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ และรับมือกับผู้อื่น ทั้งที่เป็น เพศหญิง เพศชาย ไม่ว่าจะ เป็นวัยเด็กหรือวัยผู้ใหญ่ รวมทั้งความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้อย่างชาญฉลาด

สเตรง (Strang, 1930 อ้างถึงใน เพชรบุพา บุรณ์ศิริจรูญรัฐ, 2558, น.35) ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคม โดยสรุปว่า หมายถึง ความสามารถในการจัดวางคนอื่น ความฉลาดทางสังคมต้องแยกออกจากความรู้ และสามารถปฏิบัติได้ในมุมมองของการช่วยเหลือทางสังคม การทบทวนวิธีคิด เน้นให้ความสำคัญกับความจริงใจที่จะช่วยเหลือสังคม

เวอร์นอน (Vernon, 1933 อ้างถึงใน กาญจนกมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.21) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคม โดยสรุปว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการสังสรรค์กับผู้อื่น มีวิธีการในการเข้าสังคม หรือ เข้าสังคมได้ง่าย มีความรู้เกี่ยวกับสังคม ไวต่อความรู้สึก มีความหยิ่งรู้ในอารมณ์ของผู้อื่น หรือในบุคลิกภาพอันเป็นพื้นฐานของผู้อื่น

เวดเดค (Wedek, 1947 อ้างถึงใน คุษฎี เล็บขาว 2559, น.18) ให้ความหมายเขาวนสังคม หรือ ความฉลาดทางสังคม สรุปได้ว่า เป็นความสามารถในการประเมินและการตัดสินใจ ความรู้สึก อารมณ์และแรงจูงใจของผู้อื่น ได้อย่างถูกต้อง

วอล์กเกอร์และ โฟเลย์ (Walker & Foley, 1973 อ้างถึงใน คุษฎี เล็บขาว, 2559, น.18) กล่าวถึงความฉลาดทางสังคม โดยสรุปว่า หมายถึง ความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์ การเข้าใจ ความรู้สึก ความคิดและความประสงค์ของบุคคลนั้น และความสามารถในการประเมินความรู้สึก อารมณ์ และแรงจูงใจของบุคคลอื่น ได้อย่างสอดคล้องถูกต้อง

มอส และ ฮันท์ (Moss & Hunt, 1927 อ้างถึงใน กาญจนกมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.21) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคม โดยสรุปว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการทำความเข้าใจอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกตลอดจนพฤติกรรมของผู้อื่น และสามารถแสดงความรู้สึกของตัวเอง ได้อย่างถูกต้อง

โชเวอร์ และแคนเทอร์ (Shower & Canton, 1985 อ้างถึงใน คณิตพันธุ์ ทองสืบสาย, 2552, น.25) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคม โดยสรุปว่า หมายถึง ความเข้าใจและวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้

มาร์โลวี (Mariowe,1986 อ้างถึงในคณิตพันธุ์ ทองสืบสาย, 2552,น.25) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคม โดยสรุปว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเข้าใจความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้อื่น และความสามารถในการแสดงออกในสิ่งที่ตนเองเข้าใจได้อย่างเหมาะสม

ฮาร์เวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner,1991 อ้างถึงในคุษฎี เล็บขาว, 2559, น.18) ความฉลาดทางสังคม โดยสรุปว่า หมายถึง ความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความเข้าใจสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น สามารถสังเกต รับรู้อารมณ์ ความคิดความปรารถนาของผู้อื่น มีความรู้สึกร่วม มีความรับผิดชอบทางสังคมสูง

แคนเทอร์ และคิลสตอน (Canton & Kihlstrom,1987 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์ 2557, น.20) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคม โดยสรุปว่า หมายถึงความเข้าใจสังคมโดยทั่วไปอย่างลึกซึ้ง

ฟอร์ดและติแซค (Ford & Tisak ,1893 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.21) กล่าวถึงความหมายของความฉลาดทางสังคม โดยสรุปว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

บาร์เนสและสเนตเบอร์ก (Barner & Stemberg,1989 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.20) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคมโดยสรุปว่า หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น

บูซาน (Buzan,2002 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557,น.21) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคมโดยสรุปว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเข้าสังคม ทั้งในรูปแบบตัวต่อตัว กลุ่มคนเล็ก ๆ หรือกลุ่มคนจำนวนมาก

โกเลแมน (Goleman, 2006, น.83) ได้ให้ความหมายความฉลาดทางสังคมโดยสรุปว่า หมายถึง ความสามารถในการเข้าสังคม อยู่ร่วมกับสังคมอย่างกลมกลืนและมีความสุข และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

อัลเบรค (Albercht, 2006,น.3) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคมโดยสรุปว่า หมายถึง ความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี และสามารถทำให้ผู้อื่นให้ความร่วมมือในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

กรมสุขภาพจิต (2554,ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคม โดยสรุปว่า หมายถึงความสามารถของบุคคลในการวางตัว การแสดงท่าที การใช้ภาษา การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักบทบาทหน้าที่ การเข้าสังคม รวมทั้งทักษะในการอยู่ในสังคม ด้านอื่น ๆ เช่น ความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีต่อองค์กร เป็นต้น

พงษ์ศักดิ์ น้อยพยัคฆ์ (2555, น.9-11) กล่าวว่า ความฉลาดทางสังคม IS ย่อมาจากคำว่า Social intelligence หรือบางครั้งนักจิตวิทยาจะใช้คำว่า SQ ย่อมาจาก Social Quotient หมายถึงความสามารถในการปรับตัวตามบริบทต่าง ๆ ของสังคม เป็นหนึ่งในความฉลาดหรือความสามารถของคนเรา ตรงกับความฉลาดด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือ Interpersonal Intelligence ซึ่งเป็นหนึ่งในความฉลาดพหุปัญญา

บุญศิริ สุวรรณเพ็ชร์ (2538 อ้างถึงในคณิตพันธุ์ ทองสืบสาย, 2552, น.25) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคม โดยสรุปว่า ความฉลาดทางสังคม หมายถึง เขาวิไว ไหวพริบในการปรับตัวเข้ากับสังคม การรู้จักปรับตัวและเข้าใจผู้อื่นในกลุ่มสังคมแต่ละกลุ่ม ความสัมพันธ์ทางสังคมและเขาวิไว ไหวพริบระดับสูงในการปรับตัวตามสภาพสังคม

คณิตพันธุ์ ทองสืบสาย (2552) ได้สรุปความหมายของความฉลาดทางสังคมเอาไว้ว่า หมายถึง ความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงความต้องการของคนในสังคม นำไปสู่การปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพสังคม สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์ (2557) ได้สรุปความหมายของความฉลาดทางสังคมโดยสรุปว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รับรู้เรื่องราวในสังคม มีทักษะในการแสดงออกที่เหมาะสมกับสถานการณ์ สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุข

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความฉลาดทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างกลมกลืนและมีความสุข มีการรับรู้ เข้าใจ มีความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่นให้ความร่วมมือในการทำงาน มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เข้าใจใส่ใจผู้อื่นอย่างแท้จริง ตลอดจนมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

1.3 องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม

ธอร์นไดค์ (Thorndike, 1920 อ้างถึงในคุชฎี เล็บขาว, 2559, น.19) กล่าวถึงองค์ประกอบของความสามารถทางสังคมไว้ 3 ด้าน คือ

1. การเข้าใจและจัดการความคิดที่เป็นรูปธรรม
2. การเข้าใจและจัดการความคิดที่เป็นนามธรรม
3. การเข้าใจและจัดการความคิดของผู้อื่น

มอส ฮันท์ ออมเวค และวูดวาร์ด (Moss & Hunt, 1927; Omwake, 1949 ; Woodward, 1955 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.24) ได้กำหนดองค์ประกอบทางสังคม สำหรับสร้างแบบวัดความฉลาดทางสังคมเอาไว้ 7 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ความสามารถในการตัดสินใจจากสภาพการณ์ทางสังคม
2. การจดจำชื่อและใบหน้า
3. ความสามารถในการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น
4. การรับรู้ความคิดจากคำพูด
5. การรับรู้ความคิดจากการแสดงออกทางสีหน้า
6. การรับรู้ทางสังคม
7. การมีอารมณ์ขัน

ซุลลิแวนและคณะ (Sullivan et al,1967 อ้างถึงในคุษฎี เล็บขาว 2559, น.20)

ได้แบ่งองค์ประกอบของความฉลาดสังคม ออกเป็น 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การรู้จักในจิตใจผู้อื่น (cognition of behavioral units)
2. การรู้จักจำแนกพฤติกรรม (cognition of behavioral classes)
3. การรู้จักในการตีความหมายสัมพันธ์ (cognition of behavioral relation)
4. การรู้จักในผลที่ตามมาของพฤติกรรม (cognition of behavioral system)
5. การรู้จักในการยืดหยุ่น (cognition of behavioral transformations)
6. การรู้จักในการคาดการณ์ (cognition of behavioral implication)

เฮนดริค (Hendrick et al.,1969 อ้างถึงใน คุษฎี เล็บขาว, 2559, น.20) กล่าวถึงองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม ตามลักษณะของผลผลิตตามหน่วยพฤติกรรม เอาไว้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความสามารถในการวางท่าทางได้สอดคล้องกับสภาวะจิตใจ
2. ความสามารถในการรับรู้ท่าทางการแสดงออกต่าง ๆ
3. การเป็นตัวของตัวเอง
4. การรักษาสัมพันธภาพ
5. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนการแสดงได้ตามสถานการณ์
6. ความสามารถในการคาดการณ์ความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ

หรือผลลัพธ์ที่จะตามมา

แมทสัน โรตาโทริและเฮนเซล (Matson, Rotatori ; & Helsel,1983 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.25) ได้กำหนดองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม โดยใช้ฐานการประเมินตนเอง เอาไว้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. มีทักษะสังคมที่เหมาะสม (Appropriate Social Skill)
2. การแสดงออกที่เหมาะสม (Appropriate Assertiveness)

3. การถูกกระตุ้นและการกระทำที่ฝ่าฝืน (Impulsive/Recalcitrant)

4. ความมั่นใจในตนเองมากเกินไป (Overconfidence)

5. การแยกตัว (Jealousy/Withdrawal)

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner, 1983 อ้างถึงใน สุภรัตน์ เอกอัศวิน, 2550, น.2)

ได้จำแนกองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม ดังนี้

1. การตระหนักรู้ (Awareness) หมายถึง ความสามารถในการประเมินสถานการณ์ และเลือกแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ

2. การแสดงออก (Presence) หมายถึง การมองตนเองจากภายนอกและการเห็นคุณค่าในตัวเอง

3. ความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

4. ความชัดเจน (Clarity) หมายถึง การเป็นตัวของตัวเองอย่างชัดเจน ในการสื่อสารกับผู้อื่น

5. ความเห็นอกเห็นใจและสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

บัสส์และแคริก (Buss & Craik, 1983 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.26) แบ่งองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม โดยใช้ฐานการประเมินพฤติกรรม ในการสร้างแบบประเมินความถี่ในการปฏิบัติ เอาไว้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติงานทั่วไป (Generation of acts)

2. ความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติตามคำสั่ง (Evaluation of the nominative acts)

3. การประเมินการปฏิบัติตามแบบอย่าง (Act-Prototypically Ratings)

4. การประเมิน โดยการรายงานตนเอง/โดยเพื่อน (Self reported / peer reported Evaluation)

มาร์โลวี (Mariowe, 1986 อ้างถึงในดุขยัญญ์ เล็บขาว, 2559, น.20) แบ่งความฉลาดทางสังคมออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การสนใจทางสังคม (Social Interest)

2. การประมาทตนในสังคม (Social Self-Sufficiency)

3. ทักษะในการร่วมความรู้สึกอย่างแท้จริง (Empathy skills)

4. ทักษะในการแสดงออกทางสังคม (Social Performance skill)

เกรซแฮมและอิลเลียต (Gresham; & Elliott, 1990 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.25) แบ่งออกประกอบของความฉลาดทางสังคม ในการสร้างแบบวัดประมาณค่าทักษะทางสังคมเอาไว้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การแสดงทักษะทางสังคม (Social skill)
2. การแก้ปัญหาพฤติกรรม(Problem Behavior)
3. สมรรถนะทางวิชาการ(Academic Competence)
4. การสนับสนุนจากพ่อแม่ (Parent's support)

ลอร์ ยูนิส และสเตฟีก (Lorr, Youniss & Stefic,1991 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทยารัตน์, 2557, น.26) ได้กำหนดองค์ประกอบทางสังคม ในการสร้างแบบวัดรายการทักษะทางสังคม จำนวน 2 องค์ประกอบ คือ

1. การแสดงทักษะทางสังคม (Social skill)
2. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy)

โคสมิทซกี และจอห์น (Kosmitzki & John ,1993 อ้างถึงในอ้างอิงในคุชฎี เล็บขาว, 2559,น.21) กล่าวถึงองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม 7 ประการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ความสามารถในการรับรู้อารมณ์และสภาวะจิตใจผู้อื่น
2. ความสามารถในการจัดการสัมพันธภาพ
3. การรู้กฎเกณฑ์สังคมและชีวิต
4. การหยั่งรู้สถานการณ์ในสังคมและบริบทของสังคม
5. การบริหารจัดการบุคคล
6. การมีความรู้สึกร่วมอย่างแท้จริง
7. ความสามารถในการปรับตัวทางทางสังคม

สเตนเบิร์กและคนอื่น ๆ (Sternberg et.al., 1993 อ้างถึงในคุชฎี เล็บขาว, 2559, น.21) กำหนดองค์ประกอบทางสังคม สำหรับสร้างแบบวัดความฉลาดทางสังคมเอาไว้ 3 องค์ประกอบ คือ

1. ความสามารถในการวิเคราะห์
2. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์
3. ความสามารถในการปฏิบัติ

หว่อง เดย์ แมกเวลล์ และมิรา (Wong, Day, Maxwell & Meara,1995 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทยารัตน์, 2557, น.26) ได้กำหนดองค์ประกอบความฉลาดทางสังคม ในการสร้างแบบวัดความฉลาดทางสังคม โดยใช้ฐานการประเมินโดยบุคคลอื่น จำนวน 3 องค์ประกอบ คือ

1. การรับรู้สังคม (Social Perception)
2. การหยั่งรู้สังคม (Social Insight)
3. ความรู้ทางสังคม (Social Knowledge)

ฟังก์และชูเลอร์และเฮนดริค (Funke & Schuler, 1998 ; Hendrick, 1969 อ้างถึงใน กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.27) ได้กำหนดองค์ประกอบความฉลาดทางสังคม ในการสร้าง แบบวัดสมรรถนะทางสังคมด้วยวิธีทัศน์ เอาไว้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ผลของการแสดงออกของความพยายาม (Divergent production of cognitive units)
2. ผลของการแสดงออกของระดับชั้น (Divergent production of cognitive of classes)
3. ผลของการแสดงออกของความสัมพันธ์เชื่อมโยง (Divergent production of cognitive relation)
4. ผลของการแสดงออกของการจัดระบบ (Divergent production of cognitive systems)
5. ผลของการแสดงออกของการถ่ายโยง (Divergent production of cognitive transformation)
6. ผลของการแสดงออกของสิ่งสัมพันธ์ (Divergent production of cognitive implication)

บอร์คควิส ออสเตอร์แมนและคว็ไคเนน (Bjorkqvist, Osterman & Kaukiainen, 1995 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.26) ได้กำหนดองค์ประกอบความฉลาดทางสังคม ในการสร้างแบบประมาณค่าความฉลาดทางสังคมเอาไว้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ความสามารถในการรับรู้ผู้อื่น (Perception of others)
2. ความยืดหยุ่นในสังคม (Social Flexibility)
3. การทำความสำเร็จตามเป้าหมาย (Successful Achievement of one's goal)
4. ผลลัพธ์ของพฤติกรรม (Social Outcomes)

ไซเบอร์แมน (Siberman, 2000 อ้างถึงในคุษฎี เล็บขาว, 2559, น.21) กล่าวถึง องค์ประกอบทางสังคม ว่า มี 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น
2. การแสดงออก
3. การแสดงถึงความต้องการของตนเอง
4. การรู้จักให้และรับข้อเสนอแนะของผู้อื่น
5. ความสามารถในการจูงใจ โน้มน้าว และเป็นแรงบันดาลใจผู้อื่น
6. ความสามารถในการแก้ปัญหา
7. การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
8. การปรับทัศนคติให้เหมาะสมเมื่อเผชิญกับอุปสรรค

ซิลเวียร่า มาตินูเซน และดาห์ล (Silvera, Martinussen & Dahl, 2001 อ้างถึงใน กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.27) ได้กำหนดองค์ประกอบความฉลาดทางสังคม ในการสร้าง แบบวัดความฉลาดทางสังคม ในรูปแบบของการประเมินตน โดยกำหนดองค์ประกอบเอาไว้ 4 องค์ประกอบ คือ

1. กระบวนการเข้าใจข้อมูลทางสังคม (Social information Processing)
2. ทักษะทางสังคม (Social skills)
3. การตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness)

บูซาน (Buzan, 2003 อ้างถึงในคุษฎี เล็บขาว, 2559, น.21) แบ่งองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมเอาไว้ 8 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การอ่านใจผู้อื่น
2. การฟังอย่างตั้งใจ
3. การมีศักยภาพทางสังคม
4. การมีอิทธิพลต่อผู้อื่น
5. การเป็นที่ชื่นชม
6. การเจรจาต่อรองและการจัดการกับปัญหา
7. การสร้างแรงจูงใจ
8. รู้วิธีการเป็นสื่อกลาง

คอร์ริแกน (Corrigan, 2003 อ้างถึงใน กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.2)

ได้กำหนดองค์ประกอบความฉลาดทางสังคม ในการสร้างแบบประเมินค่าสมรรถนะทางสังคม ฉบับผู้ปกครอง ในรูปแบบของการประเมินตนโดยบุคคลอื่น โดยกำหนดองค์ประกอบเอาไว้ 2 องค์ประกอบ คือ

1. ทักษะในการแสดงพฤติกรรมและการสื่อสาร (Behavior /Communication Skills)
2. ทักษะในการควบคุมอารมณ์ (Emotional Regulation Skills)

วาซิโอล่า (Vasilola, 2005 อ้างถึงในคุษฎี เล็บขาว, 2559, น.21) กล่าวว่า องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมนั้น มี 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความสามารถในการประยุกต์เข้ากับสถานการณ์
2. ความสามารถในการวินิจฉัยผู้อื่นการเข้าใจผู้อื่น
3. มีทักษะทางสังคม
4. ความเห็นเห็นใจ
5. การรับรู้ทางสังคม

6. การหยั่งรู้ทางสังคม

7. ความรู้ด้านสังคม

อัลเบรค (Albercht, 2006, น.29) ได้แบ่งองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม ออกเป็น 5 องค์ประกอบ ซึ่งรู้จักกันเป็นอย่างดีในนามของทฤษฎี S.P.A.C.E ได้แก่

1. การตระรู้ในสถานการณ์ (Situational Awareness)
2. การแสดงออก (Presence)
3. ความจริงแท้ (Authenticity)
4. ความชัดเจน (Clarity)
5. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy)

แฟรงก์ โควสกีและบวมการ์ทเนอร์ (Frankovsky & Baumgartner, 2006 อ้างถึงใน กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.27) แบ่งองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม ในการสร้าง แบบวัดองค์ประกอบพฤติกรรมความฉลาดทางสังคม ออกเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การติดต่อสื่อสาร (Communication)
2. การตอบโต้ (Revenge)
3. การสนับสนุนทางสังคม (Social support)

โกลแมน (Goleman, 20071, น.84) ได้แบ่งองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม ออกเป็น 2 องค์ประกอบใหญ่ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบ แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. การตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness) มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้
 - 1.1 การเข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่น (primal empathy)
 - 1.2 การให้ความสนใจผู้อื่น (attunement)
 - 1.3 การเข้าใจผู้อื่นอย่างถูกต้อง (empathic accuracy)
 - 1.4 การรับรู้ทางสังคม (social cognition)
2. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social facility) มีองค์ประกอบย่อย ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ความสามารถในการเข้าร่วมกับบุคคล (synchrony)
 - 2.2 ความสามารถในการแสดงตนเอง (self-presentation)
 - 2.3 ความสามารถในการชี้นำพฤติกรรมของบุคคล (influence)
 - 2.4 ความสามารถในการคำนึงถึงผู้อื่น (concern)

เทนท์พิน และเบย์เรม (2009 อ้างถึงในคุชฎี เล็บขาว,2559,น.21) ได้สรุป องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมเอาไว้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ความสามารถในการเข้าใจทั้งภาษาพูด ภาษาท่าทางของบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ และสามารถร่วมความรู้สึกและเข้าใจความหมายที่ซ่อนอยู่หลังข้อความสื่อสาร

2. ความสามารถพื้นฐานด้านการสื่อสาร เช่น การตั้งใจฟัง การเป็นผู้ริเริ่ม ดำรงและทำลายสัมพันธภาพ

3. ความสามารถในการวางตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสถานที่
 คณิตพันธ์ ทองลีบสาย (2552ม น.45) สรุปองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมออกเป็น 2 ด้าน ในแต่ละด้านแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. การตระหนักรู้ทางสังคม

1.1 การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น

1.2 การให้ความสนใจผู้อื่น

1.3 การเกิดความถูกต้องในการเข้าใจผู้อื่น

1.4 การรับรู้ทางสังคม

2. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

2.1 การเข้าร่วมกับบุคคล

2.2 การแสดงตน

2.3 การชี้นำพฤติกรรม

2.4 การคำนึงถึงผู้อื่น

กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์ (2557, น.30) ได้สรุปองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมไว้ 3 ด้าน 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่

1. การตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness)

1.1 การรับรู้ผู้อื่น (Perception of others)

1.2 การเข้าใจผู้อื่น (Understanding of other)

1.3 การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy)

2. การรู้คิดทางสังคม (Social Cognition)

2.1 การรู้คิดในพฤติกรรม (Cognition of behavioral)

2.2 การมีข้อมูลสารสนเทศทางสังคม (Social Information)

2.3 การตัดสินสถานการณ์ทางสังคม (Judgment in Social Situation)

3. การมีทักษะทางสังคม (Social skills)

3.1 การแสดงออกทางอารมณ์ (Emotional Expressivity)

3.2 การแสดงออกทางสังคม (Social Expressivity)

3.3 การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Making Connection)

คุษฎี เล็บขาว (2559, น. 23) ได้สรุปองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมเอาไว้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การตระหนักรู้ในสถานการณ์ (Situation Awareness)

2. การร่วมความรู้สึกอย่างแท้จริง (Empathic Accuracy)

3. การวางตัว (Presence)

4. การใช้อำนวยทางสังคม (Social Facilities)

5. การนำเสนอตัวเอง (Self-presentation)

จากแนวความคิดของนักจิตวิทยาและนักวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมออกเป็น 2 องค์ประกอบใหญ่ ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบ มีองค์ประกอบย่อย 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness)

1.1 การเข้าใจผู้อื่น (Understanding of others)

1.2 การใส่ใจผู้อื่น (Attunement)

1.3 การร่วมรู้สึก (Empathy)

1.4 การรู้คิดทางสังคม (Social Cognition)

1.5 การรับรู้สังคม (Social Perception)

2. การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Facility)

2.1 การแสดงออก (Presence)

2.2 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills)

2.3 ความเป็นผู้นำ (Leadership)

2.4 ทักษะการทำงาน (Working Skills)

2.5 ความห่วงใยผู้อื่น (Concern)

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม

นักจิตวิทยา/งานวิจัย	การตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness)					การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Facility)				
	การเข้าใจ ผู้อื่น	การใส่ใจ ผู้อื่น	การร่วม รู้สึก	การรู้คิด ทางสังคม	การรับรู้ ทางสังคม	การแสดงออก	ทักษะในการ สื่อสาร	ความเป็นผู้นำ	ทักษะในการ ทำงาน	ความหวัง ผู้อื่น
ฮัน,มอส,ออมเวค,วูดวาร์ด	/	/		/		/				
โอ ซันลิเวน	/			/						
สเตนเบิร์กและคนอื่น ๆ						/				
แมทสัน โรดาโทริ และเฮนเซล						/				
เกรซแฮมและอิลเลียด						/	/	/	/	/
ลอร์ ยูนิส และสเตฟีก			/			/	/	/	/	/
คอริกแกน						/	/	/		
บอร์ควิด, ออสเตอร์แมน และ กัวโกแมน	/			/		/				
หว่อง,เคย์,แมกเวลล์ และมีรา				/		/				
บัสส์ และเคริก						/				
ฟังก์และซูเลอร์				/						
ซิลเวียรา มาตินูเซนและดาห์	/	/	/	/	/	/	/	/		/
บุชาน	/	/	/			/	/	/	/	

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

นักจิตวิทยา/งานวิจัย	การตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness)					การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Facility)				
	การเข้าใจ ผู้อื่น	การใส่ใจ ผู้อื่น	การร่วม รู้สึก	การรู้คิด ทางสังคม	การรับรู้ ทางสังคม	การแสดงออก ทักษะในการ สื่อสาร	ความเป็นผู้นำ ทักษะในการ ทำงาน	ความหวัง ผู้อื่น		
วาซิล โอว่าและไวรอสท์				/		/				
แฟรง โควสกีและนูนการ์ทเนอร์						/				
โคสมิทซกีและคนอื่น ๆ	/	/		/	/	/		/		
โกลแมน	/	/			/	/	/		/	
อัลเบรค	/		/			/	/			
กาญจน์กมล สุวิฑารัตน์	/	/	/	/	/	/	/			
คณิตพันธ์ ทองสีบสาย	/	/			/	/	/		/	
คุษฎี เล็บขาว	/	/	/	/	/	/				

จากตารางการสังเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายรายละเอียด ดังนี้

1. การตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness)

โกลแมน (Goleman, 2006, น.84) ได้ให้ความหมายการตระหนักรู้ทางสังคม ว่า หมายถึง ความสามารถในการรับรู้เกี่ยวกับผู้อื่นในสังคม เข้าใจทั้งทางด้านความรู้สึก ความคิด และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หรือเป็นการรับรู้ผู้อื่นและสังคมที่เข้าไปเกี่ยวข้อง ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบออกเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 การเข้าใจผู้อื่น (Understanding of others)

ธอร์นไคค์ (Thronrdike, 1920 อ้างถึงในคุษฎี เล็บขาว, 2559, น.19) ให้ความหมายของคำว่า การเข้าใจผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจบุคคลอื่นทุกเพศทุกวัย เพื่อที่จะจัดการกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอย่างมีสติและชาญฉลาด

โกลแมน (Goleman, 2006, น.84) กล่าวถึงการเข้าใจผู้อื่น โดยใช้คำว่า Primal empathy หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นโดยไม่รู้ตัว หรือ โดยสัญชาตญาณ เกิดขึ้นเอง โดยอัตโนมัติ

ริกจิโอ (Riggio, 1986 อ้างถึงในมิเรียม ชุ่นสุวรรณ, 2554, น.10) กล่าวถึง การเข้าใจผู้อื่น โดยใช้คำว่า ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น (Emotional Sensibility) ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ และการตีความหมายในสิ่งที่ผู้อื่นแสดงออกมาทางอารมณ์ และกิริยาท่าทาง โดยไม่ต้องแสดงถ้อยคำออกมา

ซุลลิแวนและคณะ (Sullivan et al, 1965 อ้างถึงในคณิตพันธุ์ ทองสีบสาย, 2552, น. 27) กล่าวถึงการเข้าใจผู้อื่น ในรูปแบบของการรับรู้พฤติกรรม ว่า เป็นการรับรู้ความสัมพันธ์กันของพฤติกรรม คือ ความสามารถในการตีความหมายที่เชื่อมโยงกับพฤติกรรมที่แสดงออกมา

มอส และฮันท์ (Moss & Hunt, 1927 อ้างถึงในคุษฎี เล็บขาว, 2559, น.20) กล่าวถึงการเข้าใจผู้อื่น ในความหมายของการรับรู้สภาวะจิตใจเบื้องหลังคำพูด (Recognition of the Behind Words) และการรับรู้สภาวะจิตใจจากการแสดงสีหน้า (Recognition of the Mental States from Facial Expression)

โคสมิทซกี และจอห์น (Kosmitzki & John, 1993 อ้างถึงในอ้างอิงในคุษฎี เล็บขาว, 2559, น.21) กล่าวถึงการเข้าใจผู้อื่น ว่า หมายถึง ความสามารถในการรับรู้อารมณ์และสภาวะจิตใจผู้อื่น (Perceptiveness of other's internal states and moods)

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การเข้าใจผู้อื่น (Understanding of others) หมายถึง ความฉลาดในการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกที่อยู่ภายในใจของผู้อื่น สามารถตีความหมายพฤติกรรมผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามสัญชาตญาณ โดยไม่ต้องแสดงคำพูดออกมา

1.2 การใส่ใจผู้อื่น (Attunement)

โกลแมน (Goleman, 2006, น.84-86) ได้ให้ความหมายการใส่ใจผู้อื่น โดยสรุปว่า หมายถึง ความตั้งใจและใส่ใจที่จะรับฟังผู้อื่นอย่างแท้จริง เป็นการแสวงหาความเข้าใจผู้อื่น มากกว่าที่จะให้ผู้อื่นรับฟังตนเอง การสนใจและตั้งใจฟังนี้ จะทำให้ผู้รับฟังเข้าใจถึงอารมณ์ ความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น ได้มากขึ้น ทำให้คู่สนทนาสามารถเชื่อมโยงให้เกิดความเข้าใจกันยิ่งขึ้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554, น.1275) ได้ให้ความหมายของการใส่ใจ ว่าหมายถึง การใส่ใจไว้ในใจ การจดจำ เช่น จำใส่ใจไว้ให้ดีนะ และการเอาใจจดจ่อ เช่น นักเรียนควรใส่ใจในหารศึกษาเล่าเรียนให้มาก

บุซัน (Buzan, 2002 อ้างถึงในกาญจนาภรณ์ สุธิษารัตน์, 2557, น.37-40) กล่าวถึงการใส่ใจผู้อื่นโดยสรุปว่า หมายถึง การใส่ใจความรู้สึกของบุคคลอื่น เช่น แสดงความสนใจผู้อื่นด้วยการฟังอย่างตั้งใจ การสนทนาด้วยท่าทีที่เป็นมิตร มีการสบตาที่อบอุ่นและเป็นมิตรระหว่างสนทนากับผู้อื่น

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การใส่ใจผู้อื่น (Attunement) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับฟังผู้อื่นอย่างสนใจและตั้งใจฟัง ซึ่งจะทำให้รับรู้อารมณ์ ความรู้สึก ความมุ่งหมาย ความต้องการของผู้อื่นมากขึ้น

1.3 การร่วมรู้สึก (Empathy)

อัลเบิร์ต (Albercht, 2006, น.30) ได้ให้ความหมายของคำว่า การร่วมความรู้สึก โดยสรุปว่า หมายถึง ความรู้สึกร่วมกันระหว่างบุคคล และเป็นความสามารถในการเชื่อมกับผู้อื่น ซึ่งจะนำไปสู่พื้นฐานของการมีปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีระหว่างกัน

โกลแมน (Goleman, 2006 อ้างถึงในชวลิต ศรีคำ, 2554, น.20) กล่าวถึงการร่วมความรู้สึกว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ความรู้สึก ความต้องการ และความกังวลของผู้อื่น ประกอบไปด้วย

1. การเข้าใจผู้อื่น หมายถึง การตระหนักถึงความรู้สึกและทัศนคติผู้อื่น รวมทั้งให้ความสนใจต่อความกังวลของผู้อื่น

2. การพัฒนาผู้อื่น หมายถึง การตระหนักถึงความต้องการพัฒนา และสนับสนุนความสามารถของผู้อื่น

3. การกำหนดเป้าหมายของการให้บริการ หมายถึง การคาดหวัง การยอมรับ และสนองตอบความต้องการของผู้อื่น

4. ความแตกต่างระหว่างบุคคล หมายถึง โอกาสในการเรียนรู้จากความหลากหลายของบุคคล

5. การตระหนักรู้ทางการเมือง หมายถึง การเข้าใจแนวโน้มทางอารมณ์ของกลุ่มและอิทธิพลของความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

เมราเบียลและเอฟสแตด (Mehrabian & Epstein, 1972 อ้างถึงในทัศนีย์ สุริยะไชย, 2554, น.11) ได้ให้ความหมายของการร่วมความรู้สึกโดยสรุปว่า หมายถึง การเพิ่มการสนองตอบทางอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น

มนัส บุญประกอบ (2543, น.217) ให้นิยามความหมายของการร่วมความรู้สึกโดยสรุปว่า คือ การเข้าใจผู้อื่นอย่างแท้จริงในลักษณะเอาใจเขามาใส่ใจเรา รับรู้และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นโดยไม่จำเป็นต้องแสดงออกมา ทั้งนี้บุคคลทั่วไป ส่วนใหญ่ไม่บอกให้รู้ถึงสิ่งที่รู้สึกในคำพูด นอกจากแสดงออกทางน้ำเสียง ภาษาท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้า

กรมสุขภาพจิต (2549, น.9) ให้ความหมายของการร่วมความรู้สึก โดยสรุปว่า หมายถึง การใส่ใจความรู้สึกของตนเองเช่นเดียวกับความรู้สึกของผู้อื่น การที่จะเข้าใจความรู้สึก ความคิด ตลอดจนพฤติกรรมของผู้อื่นได้นั้น จะต้องพิจารณาและสังเกตอย่างใกล้ชิด

สเตฟาน (Stephan, 1999 อ้างถึงในทัศนีย์ สุริยะไชย, 2554, น.22) ได้แบ่งการร่วมความรู้สึกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การร่วมความรู้สึกทางการคิด (Cognitive Empathy) คือ ความคิด ความสามารถในการสวมบทบาทผู้อื่น

2. การร่วมความรู้สึกทางอารมณ์ (Emotion Empathy) คือ ความเห็นใจ การรู้สึกแทนผู้อื่น เป็นการตอบสนองของบุคคลที่คล้ายกันหรือมีประสบการณ์คล้ายกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การร่วมความรู้สึก หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการทำความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น ความสามารถในการเชื่อมโยงกับผู้อื่นอย่างเข้าใจ ในลักษณะเอาใจเขามาใส่ใจเรา

1.4 การรู้คิดทางสังคม (Social Cognition)

ซุลลิแวนและคณะ (Sullivan et al,1965 อ้างถึงในคุชฎี เล็บขาว, 2559,น.26) กล่าวถึงการรู้คิดทางสังคม ในรูปแบบของการรับรู้พฤติกรรม ว่า เป็นการรับรู้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หมายถึง ความสามารถในการตอบสนองโดยการปรับตัวให้เข้ากับพฤติกรรมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

โกลแมน (Goleman ,2006, น.90) ให้ความหมายการรู้คิดทางสังคมโดยสรุปว่า หมายถึง ความสามารถในการรับรู้สถานการณ์ทางสังคมรอบข้าง ซึ่งจะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในสังคม จนนำไปสู่การปรับตัวทางสังคมได้อย่างถูกต้อง

ไฮเดอร์(Heider,1958 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.44) กล่าวถึงการรู้คิดทางสังคม ไว้ในทฤษฎีการระบุสาเหตุของพฤติกรรม (Attribution theory) ว่า หมายถึง เป็นกระบวนการทำความเข้าใจข้อมูลทางสังคม(Social information processing) ซึ่งประกอบไปด้วยการรับรู้ข้อมูลจากภายนอกแล้วมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของตนเอง

คริกและดอด (Crick & Dodge,1994 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.44) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการทำความเข้าใจสังคม ก่อนที่จะนำไปสู่ความสามารถของพฤติกรรมทางสังคม ว่า กระบวนการดังกล่าวมี 6 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย

1. การถอดรหัสตัวชี้เข้าทั้งภายในและภายนอก
2. การตีความและกระบวนการทางความคิด
3. การทำความเข้าใจหรือเลือกเป้าหมาย
4. การเลือกรูปแบบการตอบสนอง
5. การตัดสินใจตอบสนอง
6. การแสดงพฤติกรรม

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การรู้คิดทางสังคม (Social Cognition) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ การเข้าใจ ไวต่อความรู้สึก และการประเมินสถานการณ์ทางสังคม จนนำไปสู่การปรับตัวทางสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

1.5 การรับรู้สังคม (Social Perception)

โคสมิทซกี และคนอื่น ๆ (Kosmitzki; et.al ,1993 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557,น.29) ได้กล่าวถึงการรับรู้สังคม ไว้ในองค์ประกอบความฉลาดทางสังคม โดยสรุปว่า หมายถึง การรู้ในระเบียบกฎเกณฑ์ทางสังคมและการดำเนินชีวิตในสังคม (Knowledge about Social Rules and Social Life)

หว่อง เคย์ แมกเวลล์ และมีรา (Wong,Day,Maxwell & Meara,1995 อ้างถึงใน กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.26) ให้ความสำคัญของการรับรู้ทางสังคม โดยกำหนดองค์ประกอบความฉลาดทางสังคม ในการสร้างแบบวัดความฉลาดทางสังคม โดยหว่อง เคย์ แมกเวลล์และมีรา ใช้คำว่า การรับรู้สังคม (Social Perception)

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การรับรู้สังคม (Social Perception) หมายถึง ความสามารถในการรู้จักกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคม และความสามารถในการปรับตัวและยอมรับที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นั้น ๆ

1.6 ทักษะการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Facility)

โกลแมน (Goleman ,2006,น.84) ได้ให้ความหมายทักษะการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมว่า หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น หรือ การรับรู้ความคิด ความสนใจ การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้การตระหนักรู้ทางสังคมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เป็นการแสดงออกทางสังคมระหว่างบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ

1.7 การแสดงออก (Presence)

อัลเบิร์ต (Albercht, 2006,น.29) ได้ให้ความหมายของการแสดงออก โดยสรุปว่า หมายถึง ความสามารถในการวางตัวต่อหน้าบุคคลอื่น ได้อย่างน่าประทับใจ สอดคล้องกับตัวตนที่แท้จริง ในทุกอิริยาบถ ทั้งในส่วนที่เป็นภาษาพูด และภาษากาย แม้จะต้องอยู่ภายใต้แรงกดดันต่าง ๆ ทั้งการวิจารณ์บุคลิกภาพ ศักยภาพ ความเชื่อ และค่านิยม จากคนรอบข้าง

โกลแมน (Goleman ,2006 น.93-94) ให้ความหมายของการแสดงออก ด้วยใช้คำว่า การแสดงออกของตัวตน(Self-presentation) หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมทั้ง การแสดงออกทางอารมณ์ การถ่ายทอดอารมณ์ให้ผู้อื่นรับรู้ รวมทั้งการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และการควบคุมอารมณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ

เฮนดริค (Hendrick,1969 อ้างถึงในคุษฎี เล็บขาว, 2559, น.20) กล่าวถึงความสำคัญของการแสดงออกไว้ในองค์ประกอบสำคัญของความฉลาดทางสังคม โดยกล่าวถึงการแสดงออก ในฐานะของผลิตผลตามหน่วยพฤติกรรม ระบุว่า การแสดงออกเป็นความสามารถในการปรับเปลี่ยนการแสดงออกได้ตามพฤติกรรม(Behavioral transformation)

มาร์ โลวี (Mariowe,1986 อ้างถึงในคุษฎี เล็บขาว, 2559,น.20) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการแสดงออกเช่นเดียวกัน โดยมาร์ โลวี ได้กำหนดให้การแสดงออก เป็นองค์ประกอบหนึ่งของความฉลาดทางสังคม โดยจัดไว้ในกลุ่มของทักษะการแสดงออกในสังคม (Social Performance skills)

ชวลิต ศรีคำ (2554,น.5) ได้ให้ความหมายของการแสดงออก ในรูปของคำว่าการแสดงออกทางสังคม (Social Expressivity) โดยสรุปว่า หมายถึง ความสามารถในการใช้ถ้อยคำ การสนทนา และการอภิปรายร่วมกับผู้อื่น ซึ่งคนที่มีการแสดงออกทางสังคมที่ดี จะสามารถใช้ถ้อยคำได้อย่างคล่องแคล่ว มีความเป็นมิตร ชอบเข้าสังคม มีทักษะในการเริ่มต้นสนทนา

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การแสดงออก (Presence) หมายถึงความสามารถ ในการแสดงออกที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม ทั้งการแสดงออกผ่านทางภาษาพูด (วจนภาษา) ภาษากาย (อวัจนภาษา) ตลอดจนน้ำเสียง ท่าทาง และการเคลื่อนไหวต่าง ๆ รวมสามารถเข้าใจอารมณ์ผู้อื่น และควบคุมอารมณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่

1.8 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills)

แมนกรูการ์ วิทแมน และ โปสนเนอร์ (Mangrulkar, Whitman & Posner, 2001 อ้างถึงใน มิเรียม ชันสุวรรณ, 2554,น.10) ให้ความหมายของทักษะการสื่อสาร โดยสรุปว่า หมายถึงความสามารถในการติดต่อสื่อสารและการพูดคุยที่สอดคล้องและเหมาะสม รู้จักรับฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจ รวมทั้งสามารถข้อมูลย้อนกลับไปยังผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ในขณะที่เดียวกันก็รู้จักรับฟังข้อมูลย้อนจากผู้อื่นกลับด้วย

อัลเบรค (Albercht, 2006,น.29) กล่าวถึงทักษะการสื่อสาร ในความหมายของคำว่า การสื่อสารที่ชัดเจน (Clarity) คือ ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกของตนอย่างชัดเจน มีทักษะในการสื่อสาร เช่น การฟัง การโต้ตอบ และการทวนความได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนมีทักษะในการใช้ภาษา การอุปมา อุปมัย เพื่อให้เกิดความกระจ่างชัด กระชับความ และง่ายต่อการเข้าใจ

โกลแมน (Goleman, 2006 น.91-92) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารในฐานะองค์ประกอบสำคัญของความฉลาดทางสังคมเช่นกัน แต่โกลแมน ใช้คำว่า การติดต่อสื่อสารที่สอดคล้อง (Synchrony) แทน ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการแสดงกิริยาท่าทางที่สอดคล้องและเหมาะสม สามารถจับปฏิกิริยา หรือ อ่านปฏิกิริยาของกลุ่มสนทนาได้ ทำให้เกิดการคล้อยตาม ไม่มีความขัดแย้งในขณะสนทนา นำไปสู่การเริ่มต้นสนทนาและจบการสนทนาได้อย่างเหมาะสม

มัลลิแกน (Mulligan, 2004 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557,น.29) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการแสดงทักษะการสื่อสารที่ดีว่า จะต้องมีการแสดงออกที่เป็นธรรมชาติ มีความสามารถในการรับฟัง สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง และจะต้องนำเสนอและตอบสนองความคิดด้วยความกระตือรือร้น

กรณีการณ์ นลราชสุวัจน์ (2545, น.371-397) เสนอแนวความคิดว่าการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องเริ่มจากการมีทักษะการฟังที่ดี ประกอบไปด้วย การประสานสายตากับคู่สนทนา การแสดงออกทางสีหน้าที่เหมาะสมในขณะที่รับฟังคู่สนทนา การแสดงกิริยาที่เหมาะสม เช่น การแสดงความกระตือรือร้นที่จะรับฟัง การใช้น้ำเสียง การสัมผัส และการใช้ความเงียบในบางครั้ง

ชวลิต ศรีคำ (2554, น.6) ให้ความหมายทักษะการสื่อสารว่า หมายถึงความสามารถในการเข้าใจและแปลความหมายการสื่อสารที่เป็นถ้อยคำ และสามารถสื่อสารโต้ตอบกลับด้วยความชัดเจน

อรพรรณ พรสีมา (2540, น.66-67) กล่าวถึงการทักษะการสื่อสารว่า จะต้องพัฒนาคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารที่ถูกต้องและเที่ยงตรง
2. การใช้เสียงค่อย
3. ใช้ภาษาสุภาพและเหมาะสมกับโอกาส
4. แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็น
5. แยกแยะและสรุปความคิดเห็น
6. การเชื่อมโยงความรู้เก่าใหม่
7. การตั้งคำถามและตอบคำถาม
8. การวิจารณ์ความคิดเห็นไม่ใช่ผู้แสดงความคิดเห็น
9. การให้กำลังใจในการทำงานร่วมกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ทักษะในการสื่อสาร (Communication Skills) หมายถึง ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกของตนอย่างชัดเจน เปิดเผยตรงไปตรงมา มีทักษะในการฟัง การโต้ตอบ และการทวนความ ตลอดจนการใช้ภาษา การอุปมาอุปมัย เพื่อให้เกิดความกระจ่างชัด กระชับความง่ายต่อการเข้าใจ และยอมรับฟังผู้อื่น

1.9 ความเป็นผู้นำ (Leadership)

โกลแมน (Goleman, 2006, น.94-96) ให้ความหมายของความเป็นผู้นำ โดยใช้คำว่า การมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น (Influence) หมายถึง ความสามารถในการกระตุ้นและชี้นำบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งผู้ที่มีภาวะความเป็นผู้นำ จะมีความชัดเจน คอยกระตุ้นความกระตือรือร้นในการร่วมกันคิดสร้างสรรค์และเป้าหมาย จะต้องคอยชี้แนะและเป็นผู้นำผู้อื่น

พระธรรมปิฎก (2542 อ้างถึงในเจียรนัย ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ, 2552, น.143) กล่าวถึงภาวะผู้นำว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคล ในการชักนำให้คนทั้งหลาย ประสานกัน และพากันไปด้วยดี ผู้จุดหมายที่ดั่งงามโดยถูกต้องตามธรรม

ชวลิต ศรีคำ (2554, น.6) ให้ความหมายของการมีภาวะผู้นำว่า หมายถึง ความสามารถในการโน้มน้าวให้ผู้อื่นกระทำตามหรือแสวงหาวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยความเต็มใจ สามารถประสานรอยร้าว แก้ไขความขัดแย้ง สามารถสร้างสรรค์สัมพันธภาพ และสามารถเปลี่ยนแปลงหรือพลิกแพลงสิ่งต่าง ๆ อีกทั้งเป็นผู้ที่มีความเสียสละ ไม่ลำเอียง และมีเจตนาร้ายต่อผู้อื่น

ประเวศ ะสี (2542 อ้างถึงในเจียรนัย ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ, 2552, น.163) ได้สรุปคุณสมบัติของภาวะผู้นำตามธรรมชาติ ประกอบด้วย ความฉลาด มีปัญญา เห็นแก่ส่วนรวม สื่อสารกับผู้อื่นได้ดี เป็นที่ยอมรับของสมาชิกกลุ่ม องค์กร หรือสังคม และเป็นบุคคลที่มีความสุขที่ผู้อื่นอยากเข้าใจ

บาส (Bass,1985 อ้างถึงในเจียรนัย ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ, 2552,น.161) ได้สรุปคุณสมบัติของภาวะผู้นำ ดังนี้

1. มีความเฉลียวฉลาด
2. มีความรอบรู้
3. มีความรับผิดชอบสูง
4. มีกิจกรรมและมีส่วนร่วมในสังคมสูง
5. มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดี

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความเป็นผู้นำ (Leadership) หมายถึง ความสามารถในการกระตุ้นให้บุคคลและกลุ่มบุคคลเกิดความกระตือรือร้น ชี้นำ จูงใจ หรือโน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อยตามและปฏิบัติตามเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง

1.10 ทักษะการทำงาน (Working Skills)

แมนกรูการ์ วิทแมน และ โปสนเนอร์ (Mangrulkar, Whitman & Posner, 2001 อ้างถึงในมิเรียม ชันสุวรรณ, 2554, น.11) กล่าวถึงทักษะการทำงาน ในรูปแบบของทักษะการให้ความร่วมมือ (Cooperative Skills) ว่า หมายถึง ความสามารถในการเคารพความคิดเห็นผู้อื่น การประเมินความสามารถของตนเองที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม การสนับสนุนและไว้วางใจสมาชิกกลุ่ม และการยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลในการทำงานร่วมกัน

โกลแมน (Goleman, 2006, น.94-96) ได้ให้ความสำคัญของทักษะการทำงาน โดยกำหนดไว้เป็นองค์ประกอบสำคัญของความฉลาดทางสังคม แต่โกลแมนใช้คำว่า

การโน้มน้าว (Influence) ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการรับรู้สถานการณ์ ในการชี้นำพฤติกรรม และอารมณ์ผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นคล้อยตามอารมณ์และสนองความต้องการ และสามารถเจรจาต่อรอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชวลิต ศรีคำ (2554, น.6) ให้ความหมายถึงความสามารถในการทำงานเป็น ทีม (Team Capabilities) ว่า หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถที่จะดึงเอา ความสามารถของผู้ร่วมงาน มีความคิดสร้างสรรค์พลังงานกลุ่มเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย และมี มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี

โกลแมน (Golema ,2006 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.41) ให้ความหมายของการทำงานเป็นทีม ว่า หมายถึง ความสามารถในการสร้างความร่วมมือกันภายใน กลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

อรพรรณ พรสีมา (2540, น.66-67) กล่าวถึงความสามารถในการอยู่ ร่วมกันและการทำงานเป็นกลุ่มว่า จะต้องพัฒนาทักษะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การให้ความสำคัญและเอาใจใส่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
2. สามารถในการหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้ง
3. ยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น
4. มีน้ำใจและยินดีช่วยเหลือผู้อื่น
5. รู้จักให้กำลังใจผู้อื่น
6. เป็นผู้นำที่ดี มีความสามารถในการชี้แนะการทำงานเป็นกลุ่ม
7. เป็นผู้ตามที่ดี

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ทักษะในการทำงาน(Working Skills) หมายถึง ความฉลาดในการทำงาน มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน ได้ดี มีความสามารถในการ เป็นสื่อกลาง และสามารถแสวงหาหนทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และมี ประสิทธิภาพ

1.11 ความห่วงใยผู้อื่น (Concern)

โกลแมน (Goleman,2006 น.96-97) กล่าวถึงความห่วงใยผู้อื่นโดยสรุปว่า หมายถึง การคิดถึงผู้อื่น รู้จักที่จะช่วยเหลือผู้อื่นที่เผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554,น.1317) ได้ให้ความหมายของ คำว่า ความห่วงใย ว่าหมายถึง มีใจพะวงอยู่ หรือ มีทุกข์กังวลอยู่

บุชาน (Buzan,2002 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557,น.41) กล่าวถึงความห่วงใยผู้อื่นไว้ในวิธีการพัฒนาตนเองเพื่อความฉลาดทางสังคมโดยสรุปว่า หมายถึง การปลอบโยน ช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับความเดือนร้อน

นอกจากนี้ ในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา ได้พูดถึงความห่วงใยผู้อื่นไว้ในหลักธรรมอริยทรัพย์ ได้แก่ จาคะ หมายถึงการมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น และในหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ประการ ได้แก่ ทาน คือการเสียสละ หมายถึงการเอื้อเฟื้อแบ่งปันสิ่งของช่วยเหลือผู้อื่น

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความห่วงใยผู้อื่น(Concern) หมายถึงความสามารถในการคำนึงถึงผู้อื่น มีจาคะ และทาน คิดจะช่วยเหลือผู้อื่นที่ประสบความยากลำบาก มีความเห็นใจ ห่วงใย คิดในแง่ดีต่อผู้อื่นอย่างแท้จริง

1.4 ประโยชน์ของความฉลาดทางสังคม

อัลเบรค (Albercht,2006, น.2-3) กล่าวถึงคุณค่าหรือประโยชน์ของความฉลาดทางสังคม โดยสรุปว่า ผู้ที่ต้องการประสบความสำเร็จหรือเป็นที่รักใคร่ของผู้คนในสังคม จะอาศัย ไอคิวและมีร่างกายที่ดูดีเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ จำเป็นต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น การเข้าอกเข้าใจผู้อื่น มีความฉลาดเชิงสัมพันธ์ผู้อื่นและการเข้าสังคมประกอบด้วย

โกลแมน (Goleman,2006 น.33) กล่าวว่า การที่บุคคลมีความฉลาดทางสมองเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ แต่จะประสบความสำเร็จทางสังคมได้นั้นจะต้องอาศัยองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย นั่นคือ ต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ และเนื่องจากมนุษย์จะต้องพึ่งพาสังคม ดังนั้น การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จ ความฉลาดทางสังคมจึงเป็นสิ่งที่มนุษย์จะต้องมีอย่างเพียงพอ

วนิษา เรช (2550,น.126) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของความฉลาดทางสังคมโดยสรุปว่า ความฉลาดทางสังคมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สำหรับผู้ที่ต้องการประสบความสำเร็จทั้งทางด้านการงานและชีวิตส่วนตัว ความฉลาดทางสังคม เป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดความสุขในชีวิต ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน ความสุขในชีวิตสมรสและการอยู่ในสังคม

พสุ เตชะรินทร์ (2559,อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557,น.38) กล่าวถึงคุณค่าของความฉลาดทางสังคมโดยสรุปว่า มนุษย์จะต้องมีการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาความฉลาดทางสังคมเพื่อสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างกลมกลืนและมีความสุข สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยเฉพาะสถานการณ์ในสังคมปัจจุบันที่ต้องการความร่วมมือ ความสามัคคี และการมีความเห็นร่วมกันในทุกๆระดับ ความฉลาดทางสังคม

จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ถ้าคนในสังคมใดสามารถพัฒนาความฉลาดทางสังคมได้ดี ย่อมทำให้สังคมนั้นเกิดความสงบสุข

ปาณิสสา คงสมจิตต์ (2550,ออนไลน์) กล่าวถึงคุณค่าของความฉลาดทางสังคมโดยสรุปว่า ความฉลาดทางสังคมเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งตัวบุคคลและสังคมที่อยู่รอบข้างได้เป็นอย่างดี ใครที่เข้าใจคนรอบข้างหรือยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวได้ ก็จะสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข เรียกได้ว่า มีความฉลาดทางสังคมสูง ในทางกลับกันใครที่มีความฉลาดทางสังคมต่ำ ก็จะปรับตัวได้น้อย รู้สึกว่าใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมนั้น ๆ ค่อนข้างลำบาก

ปาณิสสา คงสมจิตต์ (2550,ออนไลน์) ยังได้กล่าวถึงผลการวิจัยล่าสุดของพงษ์ศักดิ์ น้อยพยัคฆ์ กุมารแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการและพฤติกรรมคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล พบว่าความฉลาดทางสังคมหรือเอสคิว เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คนเราประสบความสำเร็จและมีความสุขถึงร้อยละ 85 ในขณะที่พ่อแม่ในยุคปัจจุบันมากกว่าร้อยละ 96 ให้ความสำคัญกับการอยู่รอดในสังคมอย่างมีความสุขมากกว่าที่จะสร้างอัจฉริยภาพทางด้านสติปัญญาและอารมณ์

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความฉลาดทางสังคมนั้น มีคุณค่าอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสภาพสังคมปัจจุบันที่มีความขัดแย้งในสังคมสูง เนื่องจากผู้ที่มีความฉลาดทางสังคมสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างกลมกลืนและมีความสุข

1.5 การพัฒนาความฉลาดทางสังคม

บุซซาน (Buzan,2002 อ้างถึงในกาญจนาภรณ์ กมล สุวิทย์รัตน์, 2557,น.37) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาความฉลาดทางสังคม ดังนี้

1. สร้างความมั่นใจตนเอง
2. ใช้ภาษากายสื่อความคิดที่แท้จริง
3. มีรอยยิ้มให้ผู้อื่น เข้าหาผู้อื่นด้วยรอยยิ้มที่เป็นธรรมชาติ ทักทายด้วยรอยยิ้ม
4. รู้จักใช้ภาษาท่าทางที่สอดคล้องกับสิ่งที่พูด ใช้ระยะห่างที่เหมาะสม
5. ให้ความสนใจผู้อื่นด้วยการตั้งใจฟังอย่างแท้จริง
6. สนทนาด้วยความตื่นตัว กระตือรือร้น ให้ความสำคัญคู่สนทนา
7. สบตาคู่สนทนาด้วยสายตาที่อบอุ่นและเป็นมิตร
8. ไม่สนทนาแต่เรื่องของตนเอง
9. หักจุกจำชื่อผู้อื่น
10. ในการเจรจาต่อรอง ต้องเคารพความคิดเห็นและทำความเข้าใจมุมมองผู้อื่น

11. มีมารยาททางสังคม เช่น การกล่าวคำขอบคุณ หรือ การให้ของขวัญในโอกาสสำคัญต่าง ๆ

12. รู้จักแสดงความห่วงใย ปรารถนา ช่วยเหลือผู้อื่น

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner, 1983 อ้างถึงใน สุภรัตน์ เอกอัศวิน, 2550, น.2) กล่าวถึงวิธีการพัฒนาความฉลาดทางสังคมในส่วนที่เกี่ยวกับตนเองเอาไว้ ดังนี้

1. ต้องรู้เท่าทันอารมณ์ตนเองอยู่เสมอ
2. ต้องซื่อสัตย์ต่อความรู้สึกของตนเอง
3. ต้องตระหนักถึงข้อดีและข้อเสียของตนเอง
4. ต้องรับฟังข้อเสนอแนะของผู้อื่น
5. ต้องรู้จักจัดการกับอารมณ์ของตนเองอย่างเหมาะสม รู้จักวิธีคลี่คลายสถานการณ์

เชิงลบให้ดีขึ้น มีสมาธิจดจ่อกับงาน

6. รู้จักเสริมสร้างแรงจูงใจตนเอง ด้วยการมองและเข้าถึงความงดงามของโลกและบุคคลอื่น

7. รู้จักจัดระเบียบความคิดและจิตใจ

8. รู้จักพักผ่อนให้เพียงพอ

9. รู้จักควบคุมจิตใจ

10. สร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง

11. กล้าตัดสินใจ กล้าทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ

12. มีสมาธิในการฟัง เข้าใจในประเด็นที่ผู้อื่นพูด รู้จักสังเกตการณ์การแสดงออกของผู้อื่น

13. สร้างความสามารถในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้สึก

14. ช่วยให้ผู้อื่นสามารถแก้ปัญหาด้วยตัวเองได้

อัลเบรค (Albercht, 2006, น.179-180) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางสังคม โดยสรุปดังต่อไปนี้

1. ต้องฝึกฝนตนเองให้สามารถอ่านสถานการณ์ทางสังคมอย่างสม่ำเสมอ อะไรน่าสนใจ ความต้องการ ความรู้สึก

2. ต้องให้เคารพยกย่อง ให้เกียรติ มีเมตตา กรุณา และคำนึงประโยชน์ผู้อื่น

3. ฝึกเป็นผู้ฟังที่ดี ตั้งใจฟัง และตั้งใจเรียนรู้

4. คิดก่อนที่จะตอบคำถาม ใช้เวลาไตร่ตรองเพื่อเลือกคำตอบที่เหมาะสม

5. ให้ระลึกอยู่เสมอว่า การโต้แย้งเป็นทางเลือกที่มีประสิทธิภาพน้อยที่สุดในการเปลี่ยนแปลงความคิดผู้อื่น ไม่ควรพยายามคิดจะเอาชนะอยู่เสมอ

6. หากไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น ให้แสดงความเห็นด้วย ก่อนที่จะเสนอมุมมองหรือความคิดของตนอย่างสุภาพ

7. หลีกเลี่ยงที่จะโต้แย้งหรือไม่เห็นด้วยกับผู้ที่มีความผิดที่ตนเป็นภัย

8. พยายามใช้คำถามมากกว่าการเผชิญหน้าในการแลกเปลี่ยนความคิด

9. ไม่คือร้อนหรือยืนยันอย่างเข้มแข็งในการสนทนา

10. พยายามในเชิงบวกเพื่อให้กลับมาพูดในเรื่องเดิม

พงษ์ศักดิ์ น้อยพยัคฆ์ (2555, น.36-38) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการพัฒนาความฉลาดทางสังคมที่ดีนั้น จะต้องอาศัยการรู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น และจะต้องปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นอย่างเหมาะสมตามบริบท ซึ่งจะต้องพัฒนาสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ต้องพัฒนาให้มีคุณธรรมที่ดี

2. ต้องมีความสามารถในการคิด

3. ต้องสื่อสารเป็น

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความฉลาดทางสังคม สามารถฝึกฝนและพัฒนาได้ ทั้งความฉลาดทางสังคมด้านส่วนตัว เช่น การรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง ความซื่อสัตย์ การจัดระเบียบความคิด การให้เกียรติผู้อื่น การมีเมตตา บุคลิกภาพ และความฉลาดในการอยู่ในสังคม เช่น การรับฟังผู้อื่น การติดต่อสื่อสาร และการปฏิสัมพันธ์

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.6.1 งานวิจัยในประเทศ

กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ โดยใช้โปรแกรมกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐภาคใต้ จำนวน 900 คน ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม กลุ่มตัวอย่างที่ 2 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 20 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบความฉลาดทางสังคม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ ด้านการตระหนักรู้ มีตัวชี้วัด คือ การรับรู้ผู้อื่น การเข้าใจผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านการรู้คิดทางสังคม มีตัวชี้วัด คือ การรู้คิดในพฤติกรรม การมีข้อสนเทศทางสังคม การตัดสินใจทางสังคม และด้านการมีทักษะทางสังคม มีตัวชี้วัด คือ การแสดงออกทางอารมณ์ การแสดงออกทางสังคม และการแสดงความสัมพันธ์ทางสังคม

มีค่าความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถวัดองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมได้ 2) ความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ จำนวน 900 คน อยู่ในระดับปานกลาง 3) นักศึกษากลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมโดยรวม และองค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและเมื่อสิ้นสุดการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า กลุ่มฝึกอบรมมีผลทำให้ความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

คณิตพันธ์ ทองสืบสาย (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต จำนวน 1,307 คน จากการทดลองด้วยแบบวัดความฉลาดทางสังคม 2 แบบ คือ แบบวัดความฉลาดทางสังคมชนิดมาตราประมาณค่า และแบบวัดความฉลาดทางสังคมชนิดสถานการณ์ ซึ่งมีตัวชี้วัด ประกอบด้วย ด้านการตระหนักรู้ทางสังคม และด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า แบบวัดความฉลาดทางสังคมชนิดมาตราประมาณค่า มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .68-.86 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .86 ส่วนแบบวัดความฉลาดทางสังคมชนิดสถานการณ์ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .00-.77 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .87 และเมื่อรวมแบบวัดทั้ง 2 ฉบับ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .90 โดยมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2

คุณฐิติ เล็บขาว (2559: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาเขาวนีสังคมของนักเรียนวัยรุ่น โดยการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ โดยใช้คำว่าเขาวนีสังคม แทนคำว่า ความฉลาดทางสังคม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,051 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบเขาวนีสังคม กลุ่มที่ 2 จำนวน 20 แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเขาวนีสังคม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การตระหนักรู้ในสภาพการ การร่วมความรู้สึกลักษณะแท้จริง การวางตัว การเอื้ออำนวยในสังคม การนำเสนอตนเอง มีค่าความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ น้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถวัดองค์ประกอบเขาวนีสังคมของนักเรียนวัยรุ่นได้ 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนเขาวนีสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เวียสและมาร์ติน(Weis & Martin 2006 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557, น.35) ได้ทำการศึกษาความฉลาดทางสังคมเพื่อแสดงการศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของ

ความฉลาดทางสังคม ตามแนวคิดของธอร์นไคค์ ที่มีต่อมุมมองต่อความฉลาดทางสังคมว่าเป็นความสามารถทางจิต ซึ่งแตกต่างกันอย่างชัดเจนกับความสามารถเชิงวิชาการ กลุ่มประชากรที่ทำการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาจิตวิทยาชั้นปีที่ 1 จำนวน 180 คน แบ่งเป็นเพศชาย 100 คน เพศหญิง 80 คน มีอายุเฉลี่ย 19.7 ปี ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจสังคมและการรับรู้ทางสังคมมีความสัมพันธ์กันและสามารถทำนายผลของความฉลาดทางสังคมทางวิชาการเชื่อถือได้น้อย ยกเว้นผลที่เกิดจากการวัดความจำทางสังคม ผลการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบเชิงยืนยันตามโครงสร้างของความฉลาดทางสังคม พบว่า มีความสอดคล้องตามโครงสร้างของความฉลาดทางสังคม

แซมเมียร์ บานู เอ็ม (Sameer Babu M, 2007, อ้างถึงในคณิตพันธ์ ทองสืบสาย, 2552, น. 44) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางสังคมกับความก้าวร้าวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศอินเดีย จำนวน 84 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความฉลาดทางสังคมสูงจะมีความก้าวร้าวต่ำ ขณะที่นักเรียนที่มีความฉลาดทางสังคมต่ำ จะมีความก้าวร้าวสูง จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการพัฒนานักเรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาให้เป็นคนที่มีลักษณะอันพึงประสงค์ได้

เมจส์ (Meijs 2010 อ้างถึงในกาญจน์กมล สุวิฑารัตน์, 2557, น.35) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลของความฉลาดทางสังคมและการรู้คิดทางสังคมที่มีต่อการยอมรับหรือการมีชื่อเสียงของวัยรุ่น โดยวัดจากการได้รับการยอมรับในสังคม และการเป็นผู้นำทางสังคมในกลุ่มประชากรวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่วัยรุ่นที่ศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาทางตะวันตกเฉียงเหนือของยุโรป จำนวน 512 คน อายุระหว่าง 14-15 ปี แบ่งเป็นเพศชาย 44% เพศหญิง 56 % ผลการวิจัยพบว่า การเป็นที่ยอมรับหรือการมีชื่อเสียงมีความสัมพันธ์กับการมีความฉลาดทางสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า มีผลงานวิจัยของนักวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการพัฒนาและความสำคัญของความฉลาดทางสังคม ที่มีผลต่อมนุษย์ในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในงานศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว

2.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนวและชุดกิจกรรมแนะแนว

คอร์ทแมน อาชบาย และเดอโรการ์ฟ (Kottman, Ashby & De Groaf, 2001 อ้างถึงใน สมร ทองดีและปราณี รามสูต, 2554,น.11) ได้ให้ความหมายกิจกรรมแนะแนวโดยสรุปว่าเป็นการประมวลประสบการณ์เกี่ยวกับการให้บริการแนะแนวทุกด้านที่จัดให้ผู้รับบริการแต่ละคน แต่ละกลุ่ม ทั้งการแนะแนวเพื่อการพัฒนา สร้างเสริม ป้องกันปัญหาและแก้ไขปัญหา ครอบคลุมขอบข่ายทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม

โฮเวล (Howell,1973 อ้างถึงในอุไรวรรณ กิตตินนิกร, 2556,น.18) กล่าวถึงชุดกิจกรรมแนะแนวว่า จะต้องมีจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์เนื้อหา และกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุถึงพฤติกรรมขั้นสุดท้าย

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2545:80 อ้างถึงในวรรณรา พงษ์สิน, 2550, น.29) กล่าวถึงชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยสรุปว่า เป็นเครื่องมือสื่อประสม ประกอบด้วย อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ เช่น รูปภาพ วิดีทัศน์ แถบเสียง เอกสารที่บันทึกรายละเอียดของกิจกรรม เกมส์ กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ แบบฝึกหัดก่อนเรียนและหลังเรียน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543, น.30) ให้ความหมายชุดกิจกรรมแนะแนวโดยสรุปว่าเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ออกแบบและจัดอย่างเป็นระบบ มีสาระสำคัญ คือ มีจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และอุปกรณ์ โดยแต่ละกิจกรรม จะถูกรวบรวมไว้อย่างเป็นระเบียบในกล่องเพื่อเตรียมไว้สำหรับผู้เรียน แบ่งออกเป็นชุดกิจกรรมรายบุคคล รายกลุ่ม และชุดการสอนประกอบการบรรยายของผู้จัดกิจกรรม

ชัยรงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2521,น.56) กล่าวถึงชุดกิจกรรมแนะแนวว่า เป็นชุดการสอนที่นำเอาสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วยการสอน มาช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์

อัมพร แสงวิเชียร (2546,น.35) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว เป็นเครื่องมือสำหรับการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งรวบรวมนำมารวมกันไว้อย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการแนะแนว

กรมวิชาการ (2544,น.6) อธิบายความหมายกิจกรรมแนะแนวโดยสรุปว่า หมายถึงกิจกรรมสำหรับส่งเสริมและพัฒนาความสามารถนักเรียนอย่างสอดคล้องและเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นกิจกรรมที่สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพ ตลอดจนช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิต คุณภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้เชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี

ช่อลัดดา ขวัญเมือง (2541, น.223) ให้ความหมายชุดการแนะแนวโดยสรุปว่า หมายถึง โปรแกรมการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ มีรูปแบบเป็นสื่อประสมที่จัดขึ้นสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วย ประกอบด้วยคู่มือครู คู่มือนักเรียน เนื้อหา แผนการจัดกิจกรรม บัตรรายการ แบบฝึกหัดและแบบประเมินผล

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึงชุดการเรียนการสอนที่เป็นสื่อประสม ประกอบด้วย รูปภาพ วิดีทัศน์ แอ็บเสียง เกมส์ และเอกสาร มีเนื้อหาสอดคล้องกับวิชา หน่วยการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์และทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนว

กรมวิชาการ (2544, น.25) ได้แบ่งขอบข่ายของชุดกิจกรรมแนะแนวครอบคลุมทั้ง 3 ด้านของขอบข่ายการแนะแนว ดังนี้

1. ด้านการศึกษา เป็นกิจกรรมแนะแนวที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในการด้านศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ รู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลในการวางแผนการเรียน การศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมแก่ตนเอง มีเทคนิค วิธีการและทักษะในการเรียนรู้

2. ด้านการทำงานและอาชีพ เป็นกิจกรรมแนะแนว ที่มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้โลกของอาชีพ มีเจตคติที่ดีและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ และพัฒนาอาชีพตามที่ตนเองถนัดและให้ความสนใจ

3. ด้านชีวิตและสังคม เป็นกิจกรรมแนะแนวที่มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีทักษะในการดำเนินชีวิต และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

วัลภา สบายยิ่ง (2545 อ้างถึงในรัฐจวน คำวชิรพิทักษ์, 2544, น.7) ได้สรุปเกี่ยวกับขอบข่ายของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ครอบคลุมขอบข่าย 3 ด้านเช่นกัน ประกอบไปด้วย ด้านการศึกษา (Educational Guidance) เป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียน นักศึกษา รู้จักตนเอง และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถตัดสินใจในการศึกษา วางแผนการเรียน แก้ปัญหาการเรียน และการศึกษาต่อ ด้านอาชีพ (Vocational Guidance) เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้รับบริการสามารถตัดสินใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาชีพได้ เช่น การแสวงหาอาชีพและการเลือกสายอาชีพที่เหมาะสม มีเจตคติที่ดีในการทำงาน เป็นต้น และด้านส่วนตัวและสังคม (Personality and Social Guidance) เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้รับบริการสามารถตัดสินใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนตัวและสังคมได้ เช่น การรู้จักตนเองในด้านทักษะทางสังคม เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนว มีขอบข่ายครอบคลุม กิจกรรมแนะแนวทั้ง 3 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม

2.3 ประโยชน์ของกิจกรรมแนะแนว

สุมาลี โชติชุ่ม (2544, น.29-30) กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมโดยสรุปไว้ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความสามารถตามความต้องการ และช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียน

2. ฝึกให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

3. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้โดยไม่ต้องมีครูสอน ไม่จำกัดเวลาและสถานที่

4. ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหา ประสบการณ์ที่ซับซ้อน และมีลักษณะเป็นนามธรรมสูงซึ่งไม่สามารถถ่ายทอดด้วยการบรรยาย

5. ทำให้การเรียนรู้ มีอิสระจากอารมณ์และบุคลิกของครูผู้สอน

6. ช่วยให้ผู้สอนเกิดความพร้อมและความมั่นใจในการสอน

7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน

ช่อลัดดา ขวัญเมือง (2541, น. 223) อธิบายคุณค่าหรือประโยชน์ของชุดกิจกรรมไว้โดยสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูแนะแนว

2. แบ่งเบาภาระครูแนะแนว

3. ช่วยให้ครูแนะแนวสามารถจัดกิจกรรมได้ครบตามหลักสูตร มองเห็นพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน และช่วยให้กระบวนการจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

4. ช่วยให้นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้นกล้าแสดงความคิดเห็น มีความรับผิดชอบ รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2521, น.191) กล่าวถึงคุณค่าของชุดการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหา และประสบการณ์ที่สลับซับซ้อนและมีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งไม่สามารถถ่ายทอดด้วยบรรยาย

2. ช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเองและสังคม

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้แสดงความคิดเห็น ฝึกตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

4. ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอน และชุดการสอนผลิตได้เป็นหมวดหมู่ สามารถหยิบไปใช้ได้ทันที

5. ทำให้การสอนเป็นอิสระจากอารมณ์ของผู้สอน ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าผู้สอนจะมีความบกพร่องทางอารมณ์มากน้อยเพียงใด

6. ช่วยให้การสอนเป็นอิสระจากผู้สอน เนื่องจากชุดการสอนทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนครู ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากชุดการสอนที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพมาแล้ว

งานวิจัยของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545,อ้างถึงใน วรณิศา ปลอดโปร่ง, 2555,น.56) กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมแนะแนว โดยสรุปว่า ช่วยให้ฝ่ายแนะแนวได้ข้อมูลของนักเรียน หรือผู้รับบริการครอบคลุมทุกด้านและมีปริมาณที่มากพอที่จะนำมาช่วยและพัฒนาความสามารถของนักเรียน หรือ ผู้รับบริการ ได้ถึงขีดสูงสุด และสามารถป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นพร้อมทั้งแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นแล้ว

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ ได้มีโอกาสเรียนรู้ตามความต้องการ ไม่จำกัดเวลาสถานที่ ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้รับบริการ ซึ่งจะช่วยให้สามารถพัฒนาผู้รับบริการ แก้ไขปัญหา และป้องกันปัญหา ทั้งทางด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว

บัทท์ส (Butts,1974 อ้างถึงในชญญา บุญรักษ์ ,2556,น.72) ได้เสนอแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว โดยสรุป ดังนี้

1. กำหนดโครงร่างเบื้องต้น
2. ศึกษางานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหา
4. แบ่งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมออกเป็นกิจกรรมย่อย ๆ ให้เหมาะกับผู้เรียน
5. กำหนดอุปกรณ์ในแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสม
6. กำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรมให้เหมาะสม
7. กำหนดวิธีการประเมินผลว่าจะประเมินก่อนหรือหลังเรียน

ธีระ ชัยยุทธขรรยง (2533 อ้างถึงในวรรณรา พงษ์สิน, 2550, น.30) อธิบายถึงลำดับขั้นตอนในการสร้างชุดการแนะแนว โดยสรุปไว้ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสม
2. ศึกษาวิธีการสร้างชุดการแนะแนว

3. สร้างชุดการแนะแนวให้สอดคล้องกับความมุ่งหมาย
4. นำชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องความตรงตามวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ เนื้อหา อุปกรณ์ และการประเมินผล
5. ทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่อง
6. ปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริง

รัฐจวน คำชिरพิทักษ์ (2549, น.7-12) ได้กล่าวถึง กระบวนการสร้างชุดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพเอาไว้โดยสรุปดังนี้

1. สำรวจความต้องการและความสนใจ
 2. กำหนดจุดมุ่งหมายและวิธีการประเมิน
 3. คำนึงถึงความต้องการและช่วงวัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
 4. เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
 5. ตรวจสอบความรู้ด้านจิตวิทยา ทฤษฎีการเรียนรู้และพฤติกรรมของมนุษย์
- ดาระณี พัฒนศักดิ์ภิญโญ (2533 อ้างถึงในชัยญา บุญรักษ์, 2556, น.12) กล่าวว่า การสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหา และประสบการณ์
2. กำหนดหน่วยการสอน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการสอน
3. กำหนดหัวเรื่อง
4. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง จากนั้นกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

5. กำหนดการประเมินผล
 6. เลือกและผลิตสื่อการสอนให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง
 7. ทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน
 8. นำชุดการสอนไปใช้
- สมร ทองดี และปราณี रामสูตร (2558 น.44) กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนากิจกรรมแนะแนว โดยสรุปดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้ชัดเจน
2. กำหนดขอบข่าย
3. กำหนดขั้นตอนในการทำกิจกรรม
4. เลือกเครื่องมือและสื่อประสา
5. ประเมินคุณภาพ

6. จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรม

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การสร้างชุดกิจกรรมให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องดำเนินตามขั้นตอนในการสร้างที่ถูกต้อง เช่น การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การกำหนดวัตถุประสงค์ การสำรวจความต้องการ การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ การทดลองนำไปใช้

2.5 ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมแนะแนว

สมร ทองดี และปราณี รามสูตร (2533, น.49-50) กล่าวถึงขั้นตอนในการจัดกิจกรรม โดยสรุปว่า การดำเนินกิจกรรมแนะแนวที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบัน ได้แก่ การจัดกิจกรรมแนะแนว ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ซึ่งเน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) และการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (Group Process Learning) ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) ในขั้นตอนนี้ ผู้จัดกิจกรรม อาจให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เล่นเกม แสดงบทบาทสมมติ ทำงานกิจกรรมสถานการณ์จำลอง เล่าเรื่อง เพื่อแบ่งปันประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญหรือผลลัพธ์การเรียนรู้หรือจุดมุ่งหมายของกิจกรรม

ขั้นที่ 2 ขั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้ (Reflecting) ผู้จัดกิจกรรม อาจให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก วิเคราะห์ สังเคราะห์ และพิจารณาหาเหตุผลจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในขั้นที่ 1 เพื่อหาคำตอบว่าเกิดอะไรขึ้นจากการแลกเปลี่ยนในขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต (Generalizing) ในขั้นตอนนี้ ผู้จัดกิจกรรม อาจให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมกันสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือสรุปสาระสำคัญจากการอภิปรายสะท้อนกลับ การรับรู้ และอาจศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของสาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิต

ขั้นที่ 4 ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ (Applying) ในขั้นตอนนี้ ผู้จัดกิจกรรม อาจให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมกันทดลองประยุกต์ใช้สาระการเรียนรู้สู่ชีวิต โดยอาจทดลองแก้ปัญหา สถานการณ์จำลอง สร้างคำขวัญ วางแผนพัฒนาตน จูงใจตนเองในการปฏิบัติตามแผนงาน

ลักเนอร์ และแนคเลอร์ (Luckner & Nudler, 1997 อ้างถึงใน สมร ทองดี และปราณี รามสูตร, 2533, น. 49-50) ได้กล่าวถึงข้อดีในการนำวิธีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมแนะแนวว่า เป็นการสนองหลักปรัชญาการแนะแนว ที่มุ่งเสริมสร้างความเจริญด้านส่วนตัวของผู้รับบริการ เพราะวิธีการนี้เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ สร้างองค์ความรู้ แสวงหาทักษะ

และพัฒนาค่านิยมอันพึงประสงค์ของตนเอง ทำให้ผู้รับบริการเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของความรู้และข้อมูลที่ได้เรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่แท้จริงที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา เนื่องจากผู้รับบริการเป็นผู้มีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการคิด วิเคราะห์ และเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ใช่เป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ เป็นต้น

ชวลิตดา ขวัญเมือง (2541, น.69-72) ได้เสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. ขั้นวิเคราะห์นักเรียนเพื่อทำความเข้าใจนักเรียนและความรู้เดิม
2. ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดในสิ่งที่นักเรียนต้องการเรียน
3. ขั้นวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
4. ขั้นกำหนดเทคนิคที่เหมาะสม
5. ขั้นวางแผน
6. ขั้นเตรียมการตามแผนที่กำหนด
7. ขั้นดำเนินจัดกิจกรรม
8. ขั้นประเมินผล
9. ขั้นป้อนข้อมูลย้อนกลับ เพื่อปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่อง

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีประสิทธิภาพนั้นมีหลายวิธี แต่สำหรับการจัดกิจกรรมแนะแนวในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมตามแนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งเน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มซึ่งมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นสะท้อนความรู้สึก ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต และขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

2.6 เทคนิคสำคัญที่ใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนว

นิตยา กฤษเจริญ (2550, น.26-44 อ้างถึงในฐกร ว่องไวกิจการ, 2556, น.44) กล่าวถึงเทคนิคสำคัญในการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ประสบความสำเร็จ โดยสรุปดังนี้

1. บทบาทสมมติ

บทบาทสมมติ เป็นเทคนิคสำคัญที่ช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดการเรียนรู้ด้วยการแสดงออกตามธรรมชาติ ไม่มีการข่มขู่บดบังหน้า จากนั้นจึงศึกษาวิเคราะห์ความรู้สึกและพฤติกรรมจากการแสดงออกนั้น โดยมีหลักการสำคัญ คือ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ไม่กำหนดเวลาที่ตายตัว เป็นเรื่องที่ไม่ยาวเกินไป และเป็นเรื่องที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการแสดงความคิดเห็นเมื่อแสดงจบ

2. สถานการณ์จำลอง

สถานการณ์จำลอง เป็นเทคนิคที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนสามารถกับเผชิญปัญหา รู้จักคิด และใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา เป็นการทำงานเป็นกลุ่ม เปลี่ยนแปลงบรรยากาศจากการฟังการบรรยายมาเป็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น ซึ่งการใช้สถานการณ์จำลองนั้นมีขั้นตอนโดยสรุปดังนี้

- 1) ชี้นำเข้าสู่กิจกรรม เป็นการชี้แจงข้อมูลเบื้องต้นแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เช่น วัตถุประสงค์ บทบาทของผู้เข้าร่วมกิจกรรม และวิธีการดำเนินกิจกรรม เป็นต้น
- 2) ชี้นำดำเนินการ เป็นการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับ
- 3) ชี้นำวิเคราะห์และอภิปรายผล เมื่อสิ้นสุดกิจกรรม ควรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้ทบทวนและวิเคราะห์ผลของการเข้าร่วมกิจกรรม
- 4) ชี้นำสรุป เน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเปรียบเทียบเนื้อหาที่ได้รับประสบการณ์ชีวิตจริง และเชื่อมโยงเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในเหตุการณ์จริง

3. กรณีตัวอย่าง

กรณีตัวอย่าง คือ การนำเอาเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงมาให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำการศึกษา วิเคราะห์และอภิปรายร่วมกันถึงข้อดีข้อเสีย รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาต่อกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้น โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ชี้นำ เป็นขั้นชี้แจงวัตถุประสงค์
- 2) ชี้นำดำเนินการ เป็นขั้นเสนอกรณีตัวอย่างให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้ศึกษาวิเคราะห์ ตั้งประเด็นปัญหา หรือคำถาม และร่วมอภิปราย
- 3) ชี้นำสรุป เป็นขั้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

4. การอภิปรายกลุ่ม

การอภิปรายกลุ่ม เป็นวิธีการดำเนินกิจกรรม โดยวิธีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีกฎเกณฑ์และมีเหตุผล มีขั้นตอนโดยสรุปดังนี้

- 1) ชี้นำ เป็นขั้นกำหนดรูปแบบของการอภิปราย ชี้นำวัตถุประสงค์ แบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกเป็นกลุ่มย่อย มีการเลือกประธานและเลขานุการ
- 2) ชี้นำดำเนินการ อาจเริ่มต้นด้วยการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนด โดยมีประธานทำหน้าที่กล่าวนำ สรุป และควบคุมเวลา สมาชิก ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และเลขานุการทำหน้าที่จดบันทึก

3) ชั้นวิเคราะห์และอภิปราย ตัวแทนกลุ่มรายงานผลการอภิปราย โดยในขั้นนี้ จะมีการกระตุ้นให้เข้าร่วมกิจกรรมใช้พิจารณาเหตุผลในการตอบคำถาม

4) ชั้นสรุปผล เป็นขั้นที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและผู้ดำเนินกิจกรรมร่วมกันสรุปผล ของการทำกิจกรรม

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ จะต้องใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรม และการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้นำเทคนิคต่าง ๆ ทั้งเทคนิคบทบาท สมมติ สถานการณ์จำลอง กรณีตัวอย่าง การอภิปรายกลุ่มไปใช้ในการจัดกิจกรรมด้วย

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

มีริยม ชื่นสุวรรณ (2554,บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ บางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ด้านสังคม มีทักษะชีวิตด้านสังคมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ด้านสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ทักษะชีวิตด้านสังคม มีทักษะชีวิตด้านสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ดวงศ์ แก่นดาคำ (2558,บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความคิดเชิงบวก ให้แก่ผู้ต้องขัง เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ผู้ต้องขัง สังกัดฝ่ายควบคุมแดน 2 เรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 15 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อความคิดเชิง บวก ผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง มีความคิดเชิงบวกสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ.01 และผู้ต้องขังกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความคิดเชิง บวก มีความคิดเชิงบวกสูงกว่า ผู้ต้องขังกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ชญญา บุญรักษ์ (2556,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน พรตพิทยพยัต จังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 90 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 45 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียน นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียน สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01 และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก

และความรับผิดชอบต่อการเรียน มีความจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

พรรณพิศ จันทสุวรรณ (2556,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดหูแร่ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 15 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนกลุ่มทดลอง มีที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง มีความจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ยุพาพรรณ ศิริอ้าย (2557,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดของเด็กกำพร้า มูลนิธิห่วงใยเด็กกำพร้า จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่เด็กกำพร้าที่อาศัยอยู่ในมูลนิธิห่วงใยเด็กกำพร้า อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 8 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวพัฒนาทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดของเด็กกำพร้า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดของเด็กกำพร้า สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดของเด็กกำพร้า มีทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดของเด็กกำพร้าสูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

2.7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

แลงสตาฟฟ์ (Langstaff, 1972 อ้างถึงในอุไรวรรณ กิตตินนทิก, 2556,น.52-53) ได้พัฒนาและประเมินชุดการสอนด้วยตนเอง สำหรับครู กลุ่มทดลองได้แก่ ครูประจำชั้นและนักเรียนจำนวน 3 กลุ่ม เพื่อใช้ในการทดลองหาประสิทธิภาพผลการเปรียบเทียบการสอนที่ใช้สื่อแบบเดิมกับการสอนแบบใช้ชุดการเรียนรู้อยู่ด้วยตนเองที่ใช้สื่อการสอนด้วย ผลการศึกษา พบว่า ชุดการสอนด้วยตนเอง สำหรับครู สามารถพัฒนาการเรียนรู้อุ้ได้ผลดีและส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พัฒนาขึ้น

รูเนียน (Reunion 1975 อ้างถึงในโกสุมวดี จิตเกษม 2555 ,น.45) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมแนะแนวกลุ่มที่มีอัตมโนทัศน์และสถานะทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มเพื่อนกลุ่ม

ตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 จำนวน 120 คน จากรัฐโอริโซน่า โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว กลุ่มที่ 2 ใช้การสอนแบบบรรยาย และกลุ่มที่ 3 คือกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ใช้กิจกรรมแนะแนวกลุ่ม มีคะแนนสถานะทางสังคมในกลุ่มเพื่อนสูงกว่า กลุ่มบรรยาย และกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บราวน์เลย์ โอลิตา (Brawlen, Oleta, 1975 อ้างถึงในสัญญา บุญรักษ์, 2556, น.79) ได้ศึกษาผลการสอนด้วยชุดการสอนแบบสื่อประสมเพื่อสอนในเรื่องการบอกเวลาสำหรับนักเรียนที่เข้าเรียนช้า โดยใช้ชุดการสอน 12 ชุด ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 15 วัน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลีเซล (Liesel, 2000 อ้างถึงในสัญญา บุญรักษ์, 2556, น.80) ได้ศึกษาโปรแกรมการแนะแนวและการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต (บริบทของชาวแอฟริกัน) โดยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อสร้างโปรแกรมการแนะแนวและการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถพัฒนาทักษะชีวิตของตนเองเพิ่มขึ้น หลังจากเข้ารับการทดลอง โดยสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากงานศึกษาวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว สามารถพัฒนาคุณลักษณะได้ตามวัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรมแนะแนวในทุก ๆ ด้าน ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษา จึงนำชุดกิจกรรมแนะแนวมาใช้พัฒนาความฉลาดทางสังคมให้กับกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี” เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) แบบวัดผลก่อนและหลังทดลอง มีกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีระเบียบวิธีการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประเภทและรูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประเภทและรูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) มีรูปแบบการทดลองที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วัดก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) โดยมีรูปแบบการวิจัย มีดังนี้

ตารางที่ 3.1 รูปแบบการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	Pretest	Treatment	Posttest
T	O_1	X_1	O_2
C	O_3	X	O_4

ความหมายของสัญลักษณ์

T	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม

O_1	แทน	การวัดผลก่อนทดลอง
X_1	แทน	การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม
O_2	แทน	การวัดผลหลังทดลอง
O_3	แทน	การวัดผลก่อนทดลอง
X	แทน	การให้ข้อสนเทศ
O_4	แทน	การวัดผลหลังการทดลอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้การศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย สังกัดฝ่ายควบคุมแดน 6 เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 80 คน (งานทะเบียนผู้ต้องขังฝ่ายควบคุมแดน 6 เรือนจำกลางบางขวาง 2559)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย สังกัดฝ่ายควบคุมแดน 6 เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี ที่ถูกคุมขังระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวน 30 คน โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

2.2.1 สุ่มอย่างง่ายจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่มีคะแนนจากแบบวัดความฉลาดทางสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 30 คน

2.2.2 สุ่มอย่างง่าย เพื่อแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 1 กลุ่ม 15 คนเท่ากัน

2.2.3 สุ่มอย่างง่าย เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ผู้ศึกษาคัดเลือกผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย สังกัดฝ่ายควบคุมแดน 6 เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี เป็นกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากผู้ต้องขังในแดน 6 ส่วนใหญ่ เป็นผู้ต้องขังใหม่ ที่เพิ่งถูกคุมขังในเรือนจำ ยังไม่สามารถปรับตัวในการใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำได้

3. ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการ

3.1 ตัวแปร ประกอบด้วย

3.1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

2) การให้ข้อเสนอแนะแบบปกติ

3.1.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ ความฉลาดทางสังคม และความพึงพอใจ

3.2 นิยามปฏิบัติการ

3.2.1 ความฉลาดทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการรับรู้สังคม การเข้าสังคม การทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างกลมกลืนและมีความสุข มีความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่นให้ความร่วมมือในการทำงาน มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เข้าใจ ใส่ใจผู้อื่นอย่างแท้จริง ตลอดจนมีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีองค์ประกอบสำคัญ 2 องค์ประกอบใหญ่ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบใหญ่มี 5 องค์ประกอบย่อย รวม 10 องค์ประกอบย่อย ได้แก่

1) การตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้เกี่ยวกับผู้อื่นในสังคม เข้าใจทั้งทางด้านความรู้สึก ความคิด และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หรือเป็นการรับรู้ผู้อื่นและสังคมที่เข้าไปเกี่ยวข้อง

(1) การเข้าใจผู้อื่น (Understanding of others) หมายถึง ความฉลาดในการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกที่อยู่ภายในใจของผู้อื่น สามารถตีความหมายพฤติกรรมผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามสัญชาตญาณ โดยไม่ต้องแสดงคำพูดออกมา

(2) การใส่ใจผู้อื่น (Attunement) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับฟังผู้อื่นอย่างสนใจและตั้งใจฟัง ซึ่งจะทำให้รับรู้อารมณ์ ความรู้สึก ความมุ่งหมาย ความต้องการของผู้อื่นมากขึ้น

(3) การร่วมรู้สึก (Empathy) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการทำความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น ความสามารถในการเชื่อมโยงกับผู้อื่นอย่างเข้าใจ ในลักษณะเอาใจเขามาใส่ใจเรา

(4) การรู้คิดทางสังคม (Social Cognition) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ การเข้าใจ วัตถุประสงค์ และการประเมินสถานการณ์ทางสังคม จนนำไปสู่การปรับตัวทางสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

(5) การรับรู้สังคม (Social Perception) หมายถึง ความสามารถในการรู้จักกฎเกณฑ์ทางสังคม และความสามารถในการปรับตัวและยอมรับที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นั้น ๆ

2) การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Facility) หมายถึง ความสามารถของบุคคลใน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม เป็นการแสดงออกทางสังคมระหว่างบุคคลที่จะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

(1) การแสดงออก (Presence) หมายถึงความสามารถ ในการแสดงออกที่มี ประสิทธิภาพและเหมาะสม ทั้งการแสดงออกผ่านทางภาษาพูด (วจนภาษา) ภาษากาย (อวัจนภาษา) ตลอดจนน้ำเสียง ท่าทาง และการเคลื่อนไหวต่าง ๆ รวมทั้งสามารถเข้าใจอารมณ์ผู้อื่น และควบคุม อารมณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่

(2) ทักษะในการสื่อสาร (Communication Skills) หมายถึง ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกของตนอย่างชัดเจน เปิดเผย ตรงไปตรงมา มีทักษะในการฟัง การโต้ตอบ และการทวนความ ตลอดจนการใช้ภาษา การอุปมา อุปมัย เพื่อให้เกิดความกระจ่างชัด กระชับความ ง่ายต่อการเข้าใจ และรับฟังผู้อื่น

(3) ความเป็นผู้นำ (Leadership) หมายถึง หมายถึง ความสามารถในการ กระตุ้นให้บุคคลและกลุ่มบุคคลเกิดความกระตือรือร้น ชื่นนำ จูงใจ หรือโน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อยตาม และปฏิบัติตามเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง

(4) ทักษะในการทำงาน (Working Skills) หมายถึง ความฉลาดในการ ทำงานต่าง ๆ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมได้ดี มีความสามารถในการเป็นสื่อกลาง และสามารถสรรคหาหนทางในการแก้ไขปัญหาค้าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

(5) ความห่วงใยผู้อื่น (Concern) หมายถึง ความสามารถในการคำนึงถึง ผู้อื่น มีจาคะ และทาน คิดจะช่วยเหลือผู้อื่นที่ประสบความยากลำบาก มีความเห็นใจ ห่วงใย คิดในแง่ดีต่อผู้อื่นอย่างแท้จริง

3.2.2 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรืออารมณ์ทางบวกต่อชุดกิจกรรม เน้นแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง ที่สามารถประเมินได้ด้วยแบบ วัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมเน้นแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

3.2.3 ชุดกิจกรรมเน้นแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม หมายถึง กิจกรรมเน้น แนวที่ใช้สำหรับพัฒนาความฉลาดทางสังคมสำหรับผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนา ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ตามกระบวนการเรียนรู้ ที่เรียกว่า วงจรการเรียนรู้ (Four Phases of the Learning Cycle) ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นสะท้อนความรู้สึก ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต และขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ (สมร ทองดี และปราณี งามสูตร, 2533, 49-50) มีจำนวน 12 กิจกรรม แบ่งออกเป็น กิจกรรมปฐมนิเทศ 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 12 รวมเป็น 2 กิจกรรม กิจกรรมที่ใช้สำหรับพัฒนาความฉลาดทางสังคมให้แก่กลุ่มทดลอง รวม 10 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเพื่อพัฒนาการเข้าใจผู้อื่น คือ กิจกรรม เพื่อนของฉัน กิจกรรมเพื่อพัฒนาการใส่ใจผู้อื่น คือ กิจกรรม ฟังเสียงหัวใจ กิจกรรมเพื่อพัฒนาการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น คือ กิจกรรม ใจเขาใจเรา กิจกรรม

เพื่อพัฒนาการรู้คิดทางสังคม คือ กิจกรรม รอบตัวเรา กิจกรรมเพื่อพัฒนาการรับรู้สังคม คือ กิจกรรม กติกาพาสุข กิจกรรมเพื่อพัฒนาการแสดงออก คือ กิจกรรม พุศฺติมีแต่ได้ กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะเพื่อการสื่อสาร คือ กิจกรรม นายซัดเจน กิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำ คือ กิจกรรม ผู้นำที่ดี กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะในการทำงาน คือ กิจกรรม ทำงานเป็นทีม และกิจกรรมเพื่อพัฒนาความห่วงใยผู้อื่น คือ กิจกรรม ด้วยรักและห่วงใย

3.2.4 ข้อเสนอแนะแบบปกติ หมายถึง ข้อเสนอแนะด้านต่าง ๆ ที่ทางเรือนจำนำมาให้บริการแก่ผู้ต้องขังได้รับรู้และปฏิบัติตาม ได้แก่ ด้านกีฬา ด้านการออกกำลังกาย ด้านการสวดมนต์ นั่งสมาธิ และด้านการปรับตัวอยู่ในเรือนจำ เป็นต้น

3.2.5 ผู้ต้องขัง หมายถึง ผู้ต้องขังที่กระทำคามผิดวินัย สังกัดฝ่ายควบคุม แคน 6 เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งถูกคุมขังระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และมีประวัติกระทำผิดวินัยตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป จำนวน 30 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สร้างเครื่องมือในการวิจัย 3 ประเภท ประกอบไปด้วย แบบวัดความฉลาดทางสังคม ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม และแบบวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังต่อไปนี้

4.1 แบบวัดความฉลาดทางสังคม

ผู้ศึกษาสร้างแบบวัดความฉลาดทางสังคม เพื่อใช้ในการวัดความฉลาดทางสังคม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลังการทดลอง โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายและนิยามของความฉลาดทางสังคม ตลอดจนวิธีและขั้นตอนการสร้างแบบวัดความฉลาดทางสังคม

2. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างแบบวัดความฉลาดทางสังคม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งแบบวัดความฉลาดทางสังคมออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการกระทำความผิด และจำนวนครั้งในการกระทำความผิด ส่วนที่ 2 เป็นการวัดความฉลาดทางสังคม ครอบคลุมทั้ง 10 ด้าน ๆ ละ 4 ข้อ ตามลักษณะขององค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ไว้ รวมทั้งหมด 40 ข้อ ได้แก่

1) ด้านการเข้าใจผู้อื่น เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกและตีความหมายพฤติกรรมที่ผู้อื่นแสดงออกมา มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 4

- 2) ด้านการใส่ใจผู้อื่น เป็นความสามารถในการตั้งใจฟังผู้อื่นอย่างจริงจัง มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 5 ถึงข้อที่ 8
- 3) ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นความสามารถในการทำความเข้าใจความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 9 ถึงข้อที่ 12
- 4) ด้านการรู้จักทางสังคม เป็นความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ และประเมิน สถานการณ์ทางสังคม มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 13 ถึงข้อที่ 16
- 5) ด้านการรับรู้ทางสังคม เป็นความสามารถในการการรู้จักกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคม และความสามารถในการปรับตัวและยอมรับที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นั้น ๆ มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 17 ถึงข้อที่ 20
- 6) ด้านการแสดงออก เป็นความสามารถในการแสดงออกทั้งภาษาพูด ภาษากาย กิริยาท่าทาง การเคลื่อนไหว และการใช้น้ำเสียง มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 21 ถึงข้อที่ 24
- 7) ด้านทักษะในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการแสดงความคิดเห็นอย่าง เปิดเผย ตรงไปตรงมา การเจรจาโต้ตอบ มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 25 ถึงข้อที่ 28
- 8) ด้านความเป็นผู้นำ เป็นความสามารถในการกระตุ้น ชี้นำ ชักจูงให้ผู้อื่นทำตาม ในสิ่งที่ต้องการ มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง แก้ปัญหาความขัดแย้ง มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 29 ถึง ข้อที่ 32
- 9) ด้านทักษะในการทำงาน เป็นความสามารถในการทำงาน การทำงานเป็นทีม และมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 33 ถึงข้อที่ 36
- 10) ด้านความห่วงใยผู้อื่น เป็นความสามารถในการคำนึงถึงผู้อื่น มีความเมตตา กรุณา คิดจะช่วยเหลือผู้อื่นที่ประสบความยากลำบาก มีความเห็นใจ ห่วงใย คิดในแง่ดีต่อผู้อื่นอย่าง แท้จริงมีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 37 ถึงข้อที่ 40

3. คำนิยามการสร้างแบบวัดความฉลาดทางสังคม โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ มีเกณฑ์ประเมินระดับความเป็นจริง ในข้อความทางบวก ดังนี้

- 5 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
- 4 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริงมาก
- 3 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริงบ้าง ไม่ตรงบ้าง
- 2 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริงน้อย
- 1 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

สำหรับข้อความทางลบจะมีเกณฑ์ประเมินระดับความคิดเห็นที่ตรงกันข้ามกัน

ตารางที่ 3.2 ตัวอย่างของข้อคำถาม

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ฉันรับรู้ความรู้สึกของเพื่อนได้ ในเวลาที่เพื่อนโกรธเขาไม่แสดง ออกมาก็ตาม					
2	ฉันรู้ว่าเพื่อนคนไหนชอบหรือไม่ ชอบฉัน					

4. นำแบบวัดความฉลาดทางสังคมที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความ
ถูกต้อง ทั้งในด้านรูปแบบ โครงสร้างตามเนื้อหา วิธีการสร้าง และความสอดคล้อง

5. นำแบบวัดความฉลาดทางสังคมที่ผ่านการพิจารณาของอาจารย์ที่ปรึกษา
ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบเนื้อหา ความเหมาะสมและความชัดเจนของข้อคำถาม ซึ่งผลการ
ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00

6. ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

7. นำแบบวัดความฉลาดทางสังคมที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ
ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ต้องขัง สังกัดฝ่ายควบคุมแดน 2 เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี
ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างกล่าวคือ เป็นผู้ต้องขังที่มีประวัติกระทำผิดวินัยตั้งแต่ 1 ครั้ง
เป็นต้นไป จำนวน 30 คน

8. นำแบบทดสอบที่ได้จากการทดลองใช้ มาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
(Item Discrimination Power) และความความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ
ครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient) ผลปรากฏว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดความ
ฉลาดทางสังคม จำนวน 40 ข้อ อยู่ระหว่าง 0.21 ถึง 0.84 และมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .84

9. จัดทำแบบวัดความฉลาดทางสังคมฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงกับกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม

4.2 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

ในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม สำหรับใช้ใ
การพัฒนาความฉลาดทางสังคมให้แก่กลุ่มทดลอง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างตามขั้นต้น ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรม
 และให้มีมาตรฐานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ คือ การพัฒนาความฉลาด
 ทางสังคมในกลุ่มผู้ต้องขังและในบริบทของเรือนจำ

2. ดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ตามแนว
 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ที่เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์
 (Experiential Learning) และการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (Group Process Learning) จำนวน 12 ชุด
 แบ่งออกเป็น กิจกรรมปฐมนิเทศ 1 กิจกรรม ได้แก่กิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ 1 กิจกรรม
 ได้แก่ กิจกรรมที่ 12 รวมเป็น 2 กิจกรรม กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาความฉลาดทางสังคม รวม 10
 กิจกรรม ได้แก่

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม
1	เพื่อนของฉัน
2	ฟังเสียงหัวใจ
3	ใจเขาใจเรา
4	รอบตัวเรา
5	กตिकावासुข
6	พูดดีมีแต่ได้
7	นายชัดเจน
8	ผู้นำที่ดี
9	ทำงานเป็นทีม
10	ด้วยรักและห่วงใย

ในแต่ละครั้ง ประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้ 8 ชื่อกิจกรรม แนวคิด วัตถุประสงค์
 สื่ออุปกรณ์ ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นตอนท่อนความรู้สึก ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต
 ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

ตารางที่ 3.3 ตัวอย่างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

กิจกรรมที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค
2	เพื่อนของฉัน	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ระบุแนวทางปฏิบัติเพื่อ การเข้าใจผู้อื่นได้อย่าง ถูกต้อง	การอภิปราย กรณีศึกษา
3	ฟังเสียงหัวใจ	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ระบุความสำคัญของการ ใส่ใจผู้อื่น	การอภิปราย บทบาทสมมติ สังเกตการณ์
4	ใจเขาใจเรา	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ระบุแนวทางการแสดง ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	เกม การอภิปราย แลกเปลี่ยน ประสบการณ์

3. เสนอชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมให้อาจารย์ที่ปรึกษา
ตรวจสอบความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมิน

4. เสนอชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมที่ผ่านการตรวจสอบ
ความสอดคล้องของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบความสอดคล้อง ผลปรากฏว่า
มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00

5. นำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมมาปรับปรุงตามคำ
ชี้แนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ต้องขังที่ลักษณะใกล้เคียงกันกับกลุ่ม
ทดลอง คือ เป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่มีประวัติการกระทำความผิดวินัยตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป จำนวน 15 คน
มีระยะเวลาในการทดลองใช้ชุดกิจกรรมรวม 3 ครั้ง

6. ปรับปรุงชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมให้มีความ
เหมาะสมยิ่งขึ้น จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มทดลอง

4.2 แบบวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะ
แนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม สำหรับวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมดังกล่าวของกลุ่ม
ทดลอง โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ ให้มีมาตรฐานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ คือ ความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมในกลุ่มผู้ต้องขังและในบริบทของเรือนจำ

2. ดำเนินการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ มีเกณฑ์ประเมินระดับความพึงพอใจ ดังนี้

5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

ตารางที่ 3.4 ตัวอย่างแบบวัดความพึงพอใจ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ท่านต้องการ					
2	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อท่าน					
3	สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้มีความเหมาะสมและเข้าใจง่าย					

โดยเกณฑ์การแปลผล ความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.21 - 5.0	มากที่สุด
3.41 - 4.20	มาก
2.61 - 3.40	ปานกลาง
1.81 - 2.60	น้อย
1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

3.เสนอแบบวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เนื้อหาและวิธีการประเมิน

4.เสนอแบบวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมที่ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบความสอดคล้อง ผลปรากฏว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00

5.นำแบบวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ต้องขังที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับกลุ่มทดลอง คือ เป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่มีประวัติการกระทำความผิดวินัยตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป จำนวน 15 คน

6.จัดพิมพ์แบบวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม จากนั้นนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มทดลอง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือขออนุญาตทำการวิจัย จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ถึงผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวาง ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

2. ผู้ศึกษาขออนุญาตตรวจสอบรายชื่อผู้ต้องขังที่มีประวัติกระทำความผิดวินัยเรือนจำจากงานทะเบียน ฝ่ายควบคุมแดน 6 เรือนจำกลางบางขวาง แคน 2 จังหวัดนนทบุรี

3. ผู้ศึกษาทำการทดสอบในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 คน โดยใช้แบบวัดความฉลาดทางสังคม จากนั้นคัดเลือกผู้ที่มีคะแนนความฉลาดทางสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 48 คน สุ่มอย่างง่ายจากผู้ที่มีสมัครใจเข้ารับการทดลองจำนวน 30 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 15 คน และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4. ดำเนินการทดลองกลุ่มทดลอง โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม จำนวน 12 กิจกรรม ๆ ละ 1 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง ระยะเวลาดำเนินกิจกรรมรวม 12 วัน ส่วนกลุ่มควบคุม ได้รับข้อเสนอแนะตามปกติของเรือนจำ

5. หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดความฉลาดทางสังคม เพื่อเก็บคะแนนภายหลังการทดลอง และให้กลุ่มทดลองตอบแบบวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

6. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

6.1.1 การหาค่าความตรงของแบบวัดความฉลาดทางสังคม ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อการพัฒนาความฉลาดทางสังคม และแบบประเมินความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item- Objective Congruence, IOC)

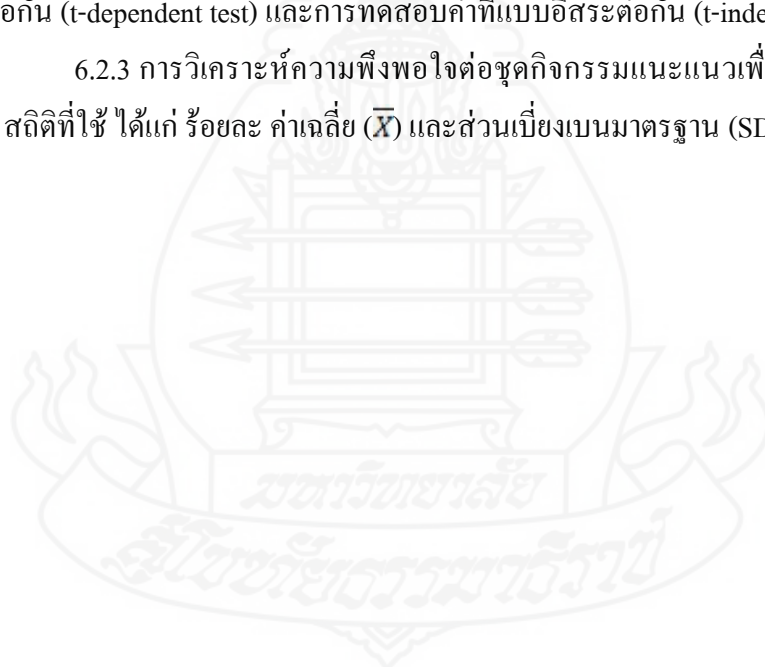
6.1.2 การหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเที่ยงของแบบวัดความฉลาดทางสังคม ใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

6.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

6.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

6.2.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย สถิติที่ใช้ในได้แก่ การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (t-dependent test) และการทดสอบค่าทีแบบอิสระต่อกัน (t-independent test)

6.2.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental) มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วัดก่อนหลัง จากนั้นนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคม ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลอง

1.2 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคม หลังการทดลอง ระหว่างผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา

2.1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ร้อยละ (Percentage)

2.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง ได้แก่ การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (t- dependent test)

2.3 สถิติที่ใช้วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้การทดสอบค่าทีแบบอิสระต่อกัน ภายหลังการทดลอง (t- independent test)

2.4 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ต้องขังที่มีประวัติกระทำความผิดวินัยจำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ประกอบไปด้วย อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการกระทำความผิดและจำนวนครั้งในการกระทำความผิดวินัย มีดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

			(n=30)	
ข้อมูล			จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ				
20-30	ปี		9	29.99
31-40	ปี		20	66.6
41-50	ปี		1	3.33
ระดับการศึกษา				
ต่ำกว่าประถมศึกษา			3	9.99
ประถมศึกษา			9	29.99
มัธยมศึกษาตอนต้น			11	36.66
มัธยมศึกษาตอนปลาย			4	13.33
ปว.ช			3	9.99
ลักษณะการกระทำความผิด				
ความผิดต่อชีวิต			11	36.66
ความผิดต่อทรัพย์สิน			4	13.33
ความผิดต่อเพศ			3	9.99
ความต่อยาเสพติด			12	39.99

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

(n=30)

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนครั้งในการกระทำผิดวินัย		
1 ครั้ง	8	26.66
2 ครั้ง	9	29.99
3 ครั้ง	6	19.99
4 ครั้ง	4	13.33
5 ครั้งขึ้นไป	3	9.99

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31-40 คิดเป็นร้อยละ 66 รองลงมาได้แก่ อายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.99 และน้อยที่สุดมีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.3 ขณะที่ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 36.66 รองลงมา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.99 น้อยที่สุดคือระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาและระดับปวช.คิดเป็นร้อยละ 3.3

ลักษณะการกระทำผิดของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นการกระทำผิดในคดีความผิดต่อยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 39.99 รองลงมาเป็นผู้ที่กระทำความผิดต่อชีวิต คิดเป็นร้อยละ 36.66 น้อยที่สุดเป็นผู้กระทำความผิดต่อเพศ คิดเป็นร้อยละ 9.99

สำหรับจำนวนครั้งในการกระทำผิดวินัยนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่กระทำผิดวินัยจำนวน 2 ครั้ง มีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 29.99 รองลงมา เป็นผู้ที่กระทำความผิดวินัย 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.66 น้อยที่สุดเป็นผู้ที่กระทำความผิดวินัยจำนวน 5 ครั้งขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.99

3.2 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคม ของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม โดยใช้การทดสอบค่าทีแบบอิสระต่อกัน (t- independent test) ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

การทดลอง	จำนวน (n)	\bar{X}	SD	df	t	p-value
ก่อนการทดลอง	15	155.73	7.94	14	17.15	.00 **
หลังการทดลอง	15	168.93	8.98			

**p < .01

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์พบว่า ภายหลังจากทดลอง ผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง มีความฉลาดทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลอง มีความฉลาดทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมหลังระหว่างผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคม ระหว่างผู้ต้องขังกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที่แบบอิสระต่อกัน (t-independent test) มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (n)	\bar{X}	SD	df	t	p-value
กลุ่มทดลอง	15	168.93	8.94	28	12.14	.00 **
กลุ่มควบคุม	15	126.87	9.99			

** p < .01

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์พบว่า ภายหลังจากทดลอง ผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง มีความฉลาดทางสังคมสูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไป

ตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลอง มีความฉลาดทางสังคมสูงกว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ต้องขังกลุ่มทดลองที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

ความพึงพอใจของผู้ต้องขังกลุ่มทดลองที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมภายหลังจากทดลอง โดยการใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ
1	กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ท่านต้องการ	4.60	0.51	มากที่สุด
2	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อท่าน	4.30	0.48	มากที่สุด
3	สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้มีความเหมาะสมและเข้าใจง่าย	3.90	0.56	มาก
4	สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	2.30	0.48	น้อย
5	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.10	0.73	มาก
6	ผู้ดำเนินกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ของกิจกรรม	4.10	0.56	มาก
7	ผู้ดำเนินกิจกรรมมีความพร้อมในการจัดกิจกรรม	3.88	0.60	มาก
8	ท่านได้ความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม	4.40	0.51	มากที่สุด
9	ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้	4.20	0.63	มาก
10	ความรู้ที่ได้สามารถนำไปถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้	4.50	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.11	0.36	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง ที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม มีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.36 ซึ่งข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ข้อที่ 1 ได้แก่ ข้อคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ท่านต้องการ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของสถานที่จัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48

บทที่ 5

สรุปผลการการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เป็นการวิจัยถึงผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี ผู้ศึกษาสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคม ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลอง

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคม หลังการทดลอง ระหว่างผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1.1.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลอง มีความฉลาดทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2.2 ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลอง มีความฉลาดทางสังคมสูงกว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วัดก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) ซึ่งมีรูปแบบการวิจัย ดังนี้

1.3.1 ประชากร ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง แคน 6 อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ที่มีประวัติกระทำผิดวินัย และถูกคุมขังระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวน 80 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2559: งานธุรการ ฝ่ายควบคุมแดน 6 เรือนจำกลางบางขวาง)

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง แคน 6 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน ที่มีประวัติกระทำผิดวินัยตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป และมีคะแนนจากแบบวัดความฉลาดทางสังคม ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมาและสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คนเท่ากัน

1.3.3 ตัวแปรในการวิจัย

1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม และการให้ข้อเสนอแนะแบบปกติ

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ความฉลาดทางสังคม และความพึงพอใจ

1.4 เครื่องมือในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือในการวิจัย 3 ประเภท ได้แก่ แบบวัดความฉลาดทางสังคม ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม และแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม มีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 แบบวัดความฉลาดทางสังคม ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1) ข้อมูลพื้นฐานทั่วของผู้ตอบแบบวัด มีจำนวน 4 ข้อ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับอายุ ศึกษา ลักษณะการกระทำผิด และจำนวนครั้งในการกระทำผิดวินัย

2) ความฉลาดทางสังคม มีจำนวน 40 ข้อ ครอบคลุมองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมทั้ง 10 ด้าน

1.4.2 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 12 กิจกรรมย่อย แบ่งเป็นกิจกรรมปฐมนิเทศ 1 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ 1 กิจกรรม กิจกรรมที่ 12 ส่วนกิจกรรมที่ 2 ถึง กิจกรรมที่ 11 เป็นกิจกรรมสำหรับพัฒนาความ รวม 10 กิจกรรม

1.4.3 แบบวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม จำนวน 1 ชุด รวม 10 ข้อคำถาม

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1.5.1 คัดเลือกกลุ่มประชากร จากผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง แคน 6 จังหวัดนนทบุรี ที่มีประวัติกระทำผิดวินัย ได้กลุ่มประชากร จำนวน 80 คน

1.5.2 ให้แบบวัดความฉลาดทางสังคม เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนจากแบบวัดความฉลาดทางสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา ได้กลุ่มตัวอย่าง 48 คน จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่ายจากผู้ที่มีสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 30 คน เพื่อแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คนเท่ากัน

1.5.3 นำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม มาทดลองกับกลุ่มทดลอง จำนวน 12 กิจกรรม ๆ ละ 1 วัน ๆ ละ 1 ชั่วโมง ต่อเนื่องกัน รวม 12 วัน ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับข้อเสนอแนะตามปกติของเรือนจำ

1.5.4 ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดความฉลาดทางสังคม เพื่อเก็บคะแนนภายหลังการทดลอง

1.5.5 นำแบบวัดความฉลาดทางสังคม ที่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้ทำการทดสอบแล้วมาตรวจให้คะแนน จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) การหาค่าความตรงของแบบวัดความฉลาดทางสังคม ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม และความแบบประเมินความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence, IOC)

2) การหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเที่ยงของแบบวัดความฉลาดทางสังคม ใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

1.6.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2) การทดสอบสมมติฐานการวิจัย สถิติที่ใช้ใน ได้แก่ การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (t- dependent test) และการทดสอบค่าทีแบบอิสระต่อกัน (t- independent test)

3) การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

1.7 สรุปผลการวิจัย

การวิจัย ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.7.1 ภายหลังจากที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย กลุ่มทดลอง มีความฉลาดทางสังคมสูงกว่า ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.7.2 ภายหลังจากที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มทดลอง มีความฉลาดทางสังคมสูงกว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยกลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะตามปกติของเรือนจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.7.3 ความพึงพอใจของผู้ต้องขังกลุ่มทดลองที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ข้อคำถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของกิจกรรมกับวัตถุประสงค์ ($\bar{X}=4.40$, $SD=0.50$) ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อคำถามที่ 4 ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X}=3.06$, $SD=0.59$) มีระดับความพึงพอใจโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$, $SD=0.13$)

2. อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี” มีประเด็นที่จะอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลอง ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม มีความฉลาดทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามข้อสมมติฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มิริยม ชุ้นสุวรรณ (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยพบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคม มีทักษะชีวิตด้านสังคมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของชญญา บุญรักษ์ (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรตพิทยพยัต จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยพบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียน นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียน สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และผลการวิจัยของ พรรณพิศ จันทสุวรรณ (2556,บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดหนูแร่ จังหวัดสงขลา โดยผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนกลุ่มทดลอง มีที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมแนะแนวที่สร้างและพัฒนาขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพและมาตรฐาน ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวที่หลากหลาย สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมให้แก่ผู้ต้องขัง ที่ใช้ชีวิตในบริบทของเรือนจำ ซึ่งมีความแตกต่างจากสภาพของสังคมทั่วไปได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่กลุ่มบุคคลอื่น ๆ ในสภาพสังคมทั่วไป โดยกิจกรรมแนะแนวกิจกรรมที่ผู้วิจัยใช้ในการพัฒนาความฉลาดทางสังคมให้แก่กลุ่มทดลองที่เป็นผู้ต้องขัง มีรายละเอียดได้แก่

กิจกรรมที่ 1 **ปฐมนิเทศ** เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับผู้ต้องขังหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมและละลายพฤติกรรมระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยกัน ทำให้เกิดความร่วมมือในการทำกิจกรรมแนะแนวเป็นอย่างดี กิจกรรมที่ 2 **เพื่อนของฉัน** เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาการเข้าใจผู้อื่นอย่างแท้จริง ทั้งด้านอารมณ์และความรู้สึกที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังคำพูด กิริยาท่าทางที่ผู้อื่นแสดงออกมา ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองสามารถระบุแนวทางปฏิบัติในการเข้าอกเข้าใจผู้อื่น ได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่ 3 **ฟังเสียงหัวใจ** เป็นชุดกิจกรรมแนะแนวที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้ถึงการใส่ใจผู้อื่น การรับฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจ โดยผู้วิจัยใช้บทบาทสมมติเป็นกิจกรรมหลัก โดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติเป็นคู่สนทนาฟังที่ดี และคู่สนทนาที่ไม่ฟังประสงค์จากการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความรู้สึกต่อบทบาทสมมติลงในใบสังเกตเหตุการณ์ และร่วมอภิปรายกลุ่ม ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองสามารถระบุความสำคัญของการใส่ใจผู้อื่นและสามารถปรับเปลี่ยนให้เป็นผู้ฟังที่ดีได้ กิจกรรมที่ 4 **ใจเขาใจเรา** เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาการทำความเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่นในลักษณะเอาใจเขามาใส่ใจเรา โดยใช้วิธีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการเสนอตัวแบบจากคลิปวิดีโอเรื่อง “ไม่เห็นอกแต่เห็นใจ” ผลการ

ดำเนินกิจกรรม พบว่า กลุ่มทดลอง สามารถระบุแนวทางการแสดงความคิดเห็นออกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น และจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พบว่า ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ ในการเห็นแก่ตัว มากกว่าที่จะให้ความสนใจ เข้าใจผู้อื่น ในลักษณะเอาใจเขามาใส่ใจเรา

กิจกรรมต่อมา มีชื่อว่า **รอบตัวเรา** เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาการรับรู้ การเข้าใจและความฉลาดในการประเมินสถานการณ์ทางสังคมอย่างถูกต้องและฉับไว โดยให้กลุ่มทดลอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแบบ ได้แก่ ภาพการจับกุมค้ายาเสพติด และภาพการจับกุม ผู้กระทำความผิดคดีมือปืนรับจ้าง จากนั้นให้กลุ่มทดลอง เขียนเรียงความ เรื่อง แดนของมัน เพื่อให้ กลุ่มทดลองบรรยายถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในแดนของตน ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลอง สามารถประเมินสภาพของสังคครอบด้านได้อย่างถูกต้อง กิจกรรมที่ 6 มีชื่อว่า **กติกาสากล** เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาการรับรู้และยอมรับกฎเกณฑ์และกติกาสังคม โดยใช้วิธีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ และเสนอตัวแบบ ผลการปรากฏว่า กลุ่มทดลอง เห็นถึงความสำคัญของการรับรู้ สังคม ยอมรับในกฎและกติกามากขึ้น และมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากเดิม ที่เคยคิดว่ากฎระเบียบ ของเรือนจำที่กำหนดขึ้นนั้นเป็นการละเมิดสิทธิของความเป็นมนุษย์จนเกินไป

กิจกรรมที่ 7 **พูดดีมีแต่ได้** เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาการแสดงออก ทั้งการพูดและการแสดงท่าทาง โดยใช้เทคนิคสำคัญ ได้แก่ บทบาทสมมติ โดยให้กลุ่มทดลอง ผลัดเปลี่ยนกัน ออกมาแสดงบทบาทต่าง ๆ ด้วยการใช้คำพูด ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลอง สามารถใช้คำพูด และแสดงกิริยาท่าทางต่อผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ผลจากการอภิปราย กลุ่มทดลอง ส่วนใหญ่ ยอมรับว่า ในการใช้ชีวิตประจำวัน มักจะใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมอยู่เสมอ หลายครั้ง กลายเป็นสาเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทกับเพื่อนผู้ต้องขัง จนกลายเป็นคนที่ต้องถูกลงโทษทางวินัย ของเรือนจำในที่สุด

กิจกรรมที่ 8 **นายชัดเจน** มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร เช่น การเป็นคนเปิดเผย พูดตรงไปตรงมา ยอมรับฟังผู้อื่น มีความจริงใจทั้งในการพูดและการแสดงออก โดยใช้ กรณีศึกษา เป็นตัวแบบ ผลปรากฏว่า ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มทดลอง สามารถระบุวิธีการ สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกลุ่มทดลองหลายคน ยอมรับว่า เคยมีประสบการณ์ที่ไม่น่าจดจำจาก การเป็นคนชอบพูดโกหก กิจกรรมที่ 9 เป็นกิจกรรมที่มีชื่อว่า **ผู้นำที่ดี** เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาการ เป็นผู้นำ โดยใช้เทคนิคการเสนอตัวแบบและการอภิปรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลอง สามารถระบุ แนวทางการพัฒนาความเป็นผู้นำที่ดีและมีแนวโน้มที่จะพัฒนาตนเองขึ้นมาเป็นผู้นำที่ดีได้

กิจกรรมที่ 10 **ร่วมแรงร่วมใจ** เป็นกิจกรรมเพื่อทักษะการทำงาน เช่น การทำงาน เป็นทีม และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการเสนอตัวแบบและการอภิปราย กลุ่ม ซึ่งจากประเมินผลจากใบงานการทำงานเป็นทีม พบว่า กลุ่มทดลอง มีความเข้าใจในการทำงาน

เป็นที่มาที่ยิ่งขึ้น กิจกรรมสุดท้าย ได้แก่กิจกรรมที่ 11 มีชื่อว่า **ด้วยรักและห่วงใย** เป็นกิจกรรมที่พัฒนาความห่วงใยผู้อื่น ความเมตตา กรุณา และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยใช้ตัวแบบและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผลปรากฏว่า กลุ่มทดลอง สามารถระบุแนวทางการปฏิบัติเพื่อแสดงความห่วงใยต่อผู้อื่นได้

2.2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อความฉลาดทางสังคม มีความฉลาดทางสังคมสูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามข้อสมมติฐานที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวที่สร้างขึ้นนี้ มีการพัฒนาขึ้นอย่างถูกต้องตามหลักการและผ่านการตรวจสอบคุณภาพ มีการใช้กิจกรรมวิธีการและเทคนิคการแนะแนวที่เหมาะสมและเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มทดลอง สามารถนำมาพัฒนาความฉลาดทางสังคมให้แก่กลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยเรือนจำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการให้ข้อสนเทศแบบปกติของเรือนจำ ซึ่งเป็นวิธีการให้ความรู้ คำแนะนำ แบบบรรยายทั่ว ๆ ไปแก่ผู้ต้องขังทุกคน ซึ่งไม่เฉพาะเจาะจงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง อีกทั้งการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวนั้น จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมใช้ความสามารถตามความต้องการฝึกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถตัดสินใจแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (สุมาลี โชติชุ่ม, 2544, น.29-30) และยังเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมได้แสดงความคิดเห็น ฝึกตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ, 2521, น.191) ดังนั้นชุดกิจกรรมแนะแนว จึงมีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณลักษณะพึงประสงค์ให้แก่กลุ่มบุคคลในบริบทต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยงานวิจัยของมิเรียม ชุ่น สุวรรณ (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคม มีทักษะชีวิตด้านสังคมสูงกว่า กลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชญญา บุญฤทธิ์ (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรตพิทยพยัต จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียน นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการวิจัยของพรรณพิศ จันทสุวรรณ (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดหูแร่ จังหวัดสงขลา

โดยผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนกลุ่มทดลอง มีที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

2.3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม อยู่ในระดับมากในทุกประเด็น แสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวที่สร้างและพัฒนาอย่างถูกต้องและผ่านการพัฒนาคุณภาพแล้วนี้ ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีความพึงพอใจต่อเนื้อหาของกิจกรรม สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม สถานที่ในการจัดกิจกรรม รวมทั้งผู้ดำเนินกิจกรรมที่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของกิจกรรม อีกทั้งกลุ่มทดลองยังมีความพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สามารถพัฒนาตนเองได้ตาม วัตถุประสงค์ของกิจกรรม และนำความรู้ที่ได้รับ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว สามารถนำมาพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้แก่กลุ่มผู้ต้องขังได้ จึงเป็นอีกหนทางหนึ่งที่กรมราชทัณฑ์ ควรนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณลักษณะพึงประสงค์ให้แก่ผู้ต้องขัง ทั้งขณะที่อยู่ในเรือนจำและก่อนปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคม

3.2.2 ควรนำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ไปใช้ในเรือนจำ และทัณฑสถานแห่งอื่น ๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลาย และเป็นที่ยืนยันว่าชุดกิจกรรมแนะแนวสามารถใช้พัฒนาคุณลักษณะที่ต้องการให้แก่ผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.3 ก่อนนำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ไปใช้กับกลุ่มผู้ต้องขัง ควรศึกษากฎหมายและระเบียบข้อบังคับของเรือนจำ และกรมราชทัณฑ์ เพื่อความสะดวกในการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามที่กำหนด เนื่องจากเรือนจำ มีกฎหมายและข้อบังคับในการเข้าออกเรือนจำและเบิกตัวผู้ต้องขังที่เข้มงวด

3.1.4 ก่อนจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ควรพูดคุยกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง เนื่องจากผู้ต้องขังส่วนใหญ่ ไม่กล้าที่จะแสดงออก อันเป็นผลจากกฎระเบียบวินัยที่เข้มงวด

3.1.5 แบบวัดความฉลาดทางสังคมสามารถนำไปใช้เพื่อคัดกรองและตรวจสอบความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังได้

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางสังคมในกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น สถานพินิจ

3.2.2 ควรมีการวิจัย ศึกษาติดตามผลภายหลังการทดลอง เพื่อติดตามดูว่าความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง มีความคงทนมากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมราชทัณฑ์. (2558). *สถิติผู้ต้องขังประจำปีงบประมาณ 2558*. กรมราชทัณฑ์, นนทบุรี.
- กรมสุขภาพจิต. (2559). *คุณเข้าใจผู้อื่นแค่ไหน*. กรุงเทพฯ :สำนักงานกิจการ โรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- _____ . (2554). *คลังความรู้ทางวิชาการด้านสุขภาพและจิตเวช*, ออนไลน์, ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ครุสภา*, กรุงเทพมหานคร.
- กรณีการ์ นลราชสุวัจน์. (2554). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาครอบครัว*.
ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา*. (หน่วยที่ 14).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- โกสุมวดี จิตเกษม. (2555). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เพื่อพัฒนาความคิดเชิงบวกแก่ผู้ติดยาเสพติด ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานของสำนักงานคุมประพฤติ จังหวัดสมุทรปราการ*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์. (2557). *การศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันศึกษาภาคใต้*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- คณิตพันธ์ ทองสีบสาย. (2552). *การพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- งานทะเบียนและธุรการ. (2559). *สถิติผู้ต้องขัง*. ฝ่ายควบคุมแดน 6 เรือนจำกลางบางขวาง, นนทบุรี.
- เจียรนัย ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ. (2554). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและทฤษฎีการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. (หน่วยที่ 5 หน้า 9-10).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- _____ . (2552). *ภาวะผู้นำ*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิต*
การแนะแนว. (หน่วยที่ 10 หน้า 141-178). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- จารุวรรณ คงยศ. (2551). *การปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพเรือนจำ: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

- ชวลิต ศรีคำ. (2554). *การพัฒนาแบบวัดสมรรถภาพทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์และคณะ. (2521). *ระบบการสอน*. กรุงเทพมหานคร, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ช่อลัดดา ขวัญเมือง. (2541). *กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน*. กรุงเทพมหานคร, วิทยาพัฒนา.
- ชัยวัฒน์ เดชพิทักษ์. (2555). *ผลการให้การปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ต่อการมองโลกในแง่ดี เพื่อการปรับตัวทางสังคมของเยาวชนที่ถูกคุมประพฤติ*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ชญญา บุญรักษ์. (2556). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรตพิทยพยัต จังหวัดกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ฐกร ไหว่องกิจการ. (2556). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในตน ในการลดพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 แผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคโนโลยีกรุงธน*. (ค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ศุภฎี เล็บขาว. (2559). *การพัฒนาเขาวนสังคมของนักเรียนวัยรุ่นโดยการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ*. (ศุภฎีนิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธนบุรี, กรุงเทพมหานคร.
- ทัศนีย์ สุริยะไชย. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้ในตนเองกับการร่วมรู้สึกในวัยรุ่น*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์.
- ปาณิสรา คงสมจิตต์. (2558). *ความฉลาดทางสังคม (SQ) ในยุคศตวรรษที่ 21*, ถ่ายเอกสาร.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2531). *พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

- พงษ์ศักดิ์ น้อยพยัคฆ์. (2555). *Social Intelligence...ปฏิบัติการสร้างทักษะสังคมให้เด็กเก่ง*. กรุงเทพมหานคร.สำนักพิมพ์รักลูกกรุ๊ป.
- พรณพิศ จันทสุวรรณ. (2556). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดคูแฉ่ง จังหวัดสงขลา*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- เพชรยุพา บุณย์ศิริจรัสรัฐ. (2558). *ความฉลาดทางสังคม*. กรุงเทพมหานคร.สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัส บุญประกอบ. (2543). *อิทธิพลกับภาวะผู้นำบางประเด็น . รวมบทความทางวิชาการ E.Q.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : ถ่ายเอกสาร.
- มิริยม ชื่นสุวรรณ. (2556). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ยุพาพรรณ ศิริอ้าย. (2557). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดของเด็กกำพร้า มูลนิธิห่วงใยเด็กกำพร้า จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- รัญจวน คำชิริพิทักษ์. (2549). “กิจกรรมเพื่อการแนะแนวที่สร้างขึ้นใช้เองในองค์กร” ในชุดวิชาการแนะแนวในองค์กร (หน่วยที่ 7 หน้า 7-30). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: นามมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์.
- ล้วน สายยศ. (2544). “ระเบียบวิธีทางสถิติ แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว” ในชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา (หน่วยที่ 9 หน้า 49-50). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วัชร ทรัพย์มี. (2531). *การแนะแนวในโรงเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร, วัฒนาพานิช.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์.(2543). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร, วัฒนาพานิช.
- วนิษา เรช. (2550). *อัจฉริยะสร้างได้*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เรด.

- วรรณา พงษ์สิน. (2550). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบักดอง จังหวัดศรีสะเกษ. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วรรณิศา ปลอดโปร่ง. (2555). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตระหนักรู้ในตนเองในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 .กรุงเทพมหานคร.
- สุมาลี โชติขุ่ม. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการสอนตามคู่มือครู. (ปริญญาานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- สมร ทองดี และปราณี रामสูตร. (2555). “แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว” ใน เอกสาร การสอนชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา. (หน่วยที่ 9). หน้า 49-50. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สวงศ์ แก่นตาคำ. (2559). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความคิดเชิงบวกให้แก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ศุภรัตน์ เอกอัศวิน. (2550). ความฉลาดทางสังคม.บทความพิเศษ ออนไลน์, ถ่ายเอกสาร.
- อรพรรณ พรสีมา. (2537). เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร: ชันดำการพิมพ์.
- อัมพร แสงวิเชียร. (2546). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุศบากรราษฎร์บำรุง จังหวัดสกลนคร. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อารีรัตน์ ไกรเกตุ. (2552). ทักษะของเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวางต่อกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำความมั่นคงสูง. (สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

อุไรวรรณ กิตตินนทิกร. (2556). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีปัญญาทางสังคมที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนควนขนุน จังหวัดพัทลุง. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

Albrecht Karl. (2006). *Social intelligence: The New Science of Success*. San Francisco: Jossey-Bass A Wiley Imprint.

Goleman Danial. (2006). *Social intelligence*. London: The Random House Group Limited.

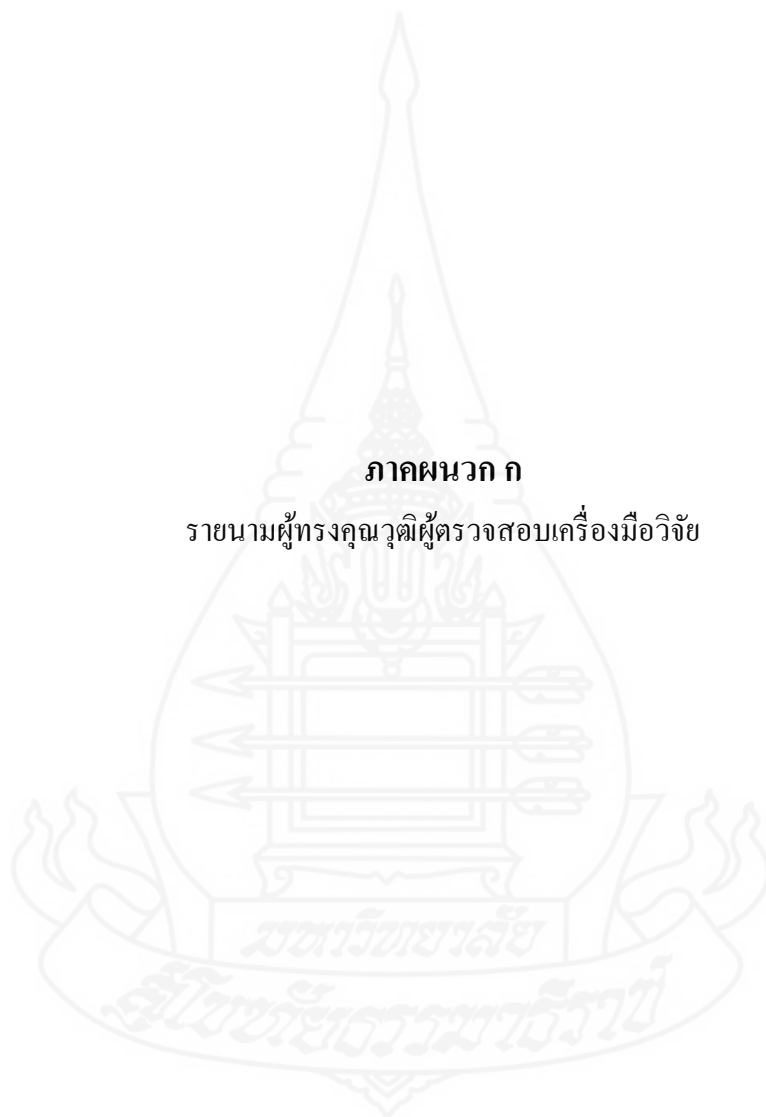
ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

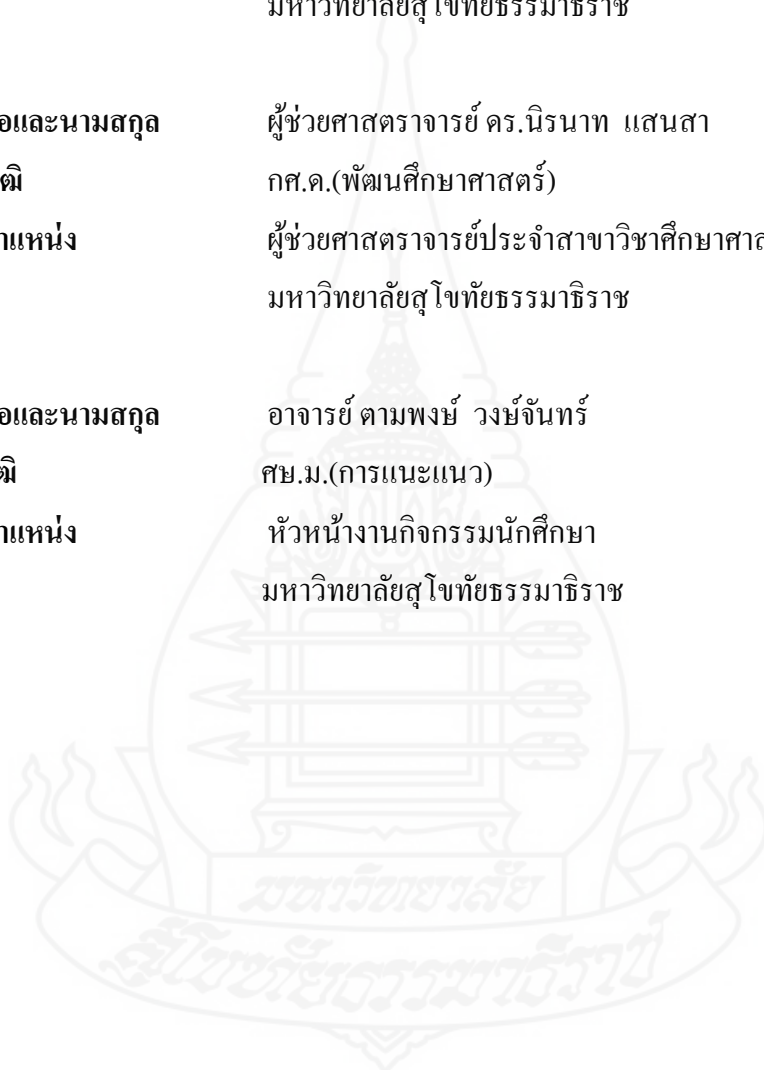

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อและนามสกุล รongศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวรรณ ณ ระนอง
 วุฒิ กศ.ค (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)
 ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. ชื่อและนามสกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา
 วุฒิ กศ.ค.(พัฒนศึกษาศาสตร์)
 ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3. ชื่อและนามสกุล อาจารย์ ตามพงษ์ วงษ์จันทร์
 วุฒิ ศษ.ม.(การแนะแนว)
 ตำแหน่ง หัวหน้างานกิจกรรมนักศึกษา
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก ข

การหาความตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยง และ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การหาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความฉลาดทางสังคม

ตารางที่ 6.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความฉลาดทางสังคม

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
		1	2	3	
1	การเข้าใจผู้อื่น ฉันรับรู้ความรู้สึกของเพื่อนได้ ในเวลาที่เพื่อน โกรธ แม้เขาไม่แสดงออกมาก็ตาม	1	1	1	1.00
2	ฉันรู้ว่าเพื่อนคนไหนชอบหรือไม่ชอบฉัน	1	1	1	1.00
3	ฉันรับรู้/คิดอยู่เสมอว่าคนเรามีความแตกต่างกัน	1	1	0	0.67
4	ฉันรับรู้ที่เพื่อน ไม่พอใจฉัน จากการกระทำของเพื่อน ที่แสดงออกมา	1	1	1	1.00
5	การใส่ใจผู้อื่น ฉันจะตั้งใจฟังเพื่อนพูดระบายความในใจ	1	1	1	1.00
6	ฉันเป็นผู้ฟังที่ดีในสายตาของเพื่อน	1	1	1	1.00
7	ฉันไม่ชอบพูดขัดจังหวะ เมื่อเพื่อนยังพูดไม่จบ	1	1	1	1.00
8	ฉันจะสบสายตากับเพื่อน ในเวลาที่สนทนากัน	1	0	1	0.67
9	การร่วมรู้สึก ฉันเข้าใจในความต้องการของเพื่อน	1	1	1	1.00
10	ฉันเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนได้ดี	1	1	1	1.00
11	เมื่อจะทำอะไรฉันมักจะคิดถึงความรู้สึกของเพื่อน	1	1	1	1.00
12	ฉันคิดว่าความทุกข์ของเพื่อนเสมือนความทุกข์ของฉัน	1	1	1	1.00
13	การรู้จักทางสังคม ฉันเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว	1	1	1	1.00
14	ฉันคิดว่าการเปลี่ยนแปลง กฎ ระเบียบเป็นเรื่องปกติ	1	1	1	1.00
15	ฉันรับรู้ว่าการใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำต้องฟังคำสั่ง ผู้บังคับบัญชา	1	1	1	1.00
16	ฉันคิดว่าระเบียบวินัยเป็นสิ่งจำเป็นในการอยู่ร่วมกัน	1	1	1	1.00

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
		1	2	3	
	การรับรู้สังคม				
17	ฉันรับรู้ว่าคุณต้องขังทุกคนจะต้องตัดผมสั้น	1	1	1	1.00
18	ฉันคิดว่าการเข้าแถวเคารพธงชาติเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องปฏิบัติ	1	1	1	1.00
19	ฉันรับรู้ว่าคุณถือมือถือเป็นสิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ	1	1	1	1.00
20	ฉันไม่ชอบปฏิบัติตามระเบียบวินัย	1	1	1	1.00
	การแสดงออก				
21	ฉันจะคิดก่อนพูด	1	1	1	1.00
22	ฉันแสดงออกทางสีหน้า แววตา ทำทางได้ดี	1	1	1	1.00
23	ฉันสามารถพูดอธิบายเรื่องราวต่างๆ ได้ดี	1	1	1	1.00
24	ฉันรู้วิธีการใช้คำพูดและการแสดงท่าทางที่ถูกต้องและเหมาะสม	1	1	1	1.00
	ทักษะในการสื่อสาร				
25	ฉันเป็นคนเปิดเผยพูดตรงไปตรงมา	1	1	1	1.00
26	ฉันไม่พูดคลุมเครือ วกไปวนมา	1	0	1	0.67
27	ฉันเป็นคนที่รับฟังคำเตือนของเพื่อน				
28	ฉันจะพูดเตือนเพื่อนด้วยความจริงใจ	1	1	1	1.00
	ความเป็นผู้นำ				
29	ฉันสามารถโน้มน้าวให้เพื่อนเห็นด้วย	1	1	1	1.00
30	ฉันมักได้รับการเสนอชื่อจากเพื่อนให้เป็นตัวแทนกลุ่ม	1	1	1	1.00
31	ฉันมักจะได้รับคัดเลือกจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ	1	1	0	0.67
32	ฉันมีความสามารถในการเจรจาต่อรองกับผู้อื่น	1	1	1	1.00

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
		1	2	3	
	ทักษะในการทำงาน				
33	ฉันคิดว่าปัญหาทุกอย่างมีหนทางแก้ไข	1	1	1	1.00
34	ทุกครั้งที่มึปัญหาเพื่อน ๆ มักจะให้ฉันเป็นตัวกลางในการเจรจาติปัญหา	1	1	1	1.00
35	ฉันไม่ชอบทำงานคนเดียว	1	1	1	1.00
36	ฉันไม่เคยละทิ้งงานที่ทำแม้งานนั้นจะมีปัญหามาก	1	1	1	1.00
	ความห่วงใยผู้อื่น				
37	ฉันให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่อ่อนแอกว่า	0	1	1	0.67
38	ฉันมีความห่วงใยเพื่อน	1	1	1	1.00
39	ฉันไม่เคยคิดร้ายกับเพื่อน	1	1	1	1.00
40	ฉันปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขและปลอดภัย	1	1	0	0.67

ค่าดัชนีความสอดคล้องของวัดความฉลาดทางสังคม อยู่ระหว่าง 0.67-1.0

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

ตารางที่ 6.2 ค่าดัชนีความสอดคล้องของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

กิจกรรม ที่	ชื่อกิจกรรมแนะแนว	ความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
		1	2	3	
1	ปฐมนิเทศ	1	1	1	1.00
2	เพื่อนของฉัน	1	1	1	1.00
3	ฟังเสียงหัวใจ	1	1	1	1.00
4	ใจเขาใจเรา	1	1	1	1.00
5	รอบตัวเรา	1	1	1	1.00
6	กตिकाพาสุข	1	1	1	1.00
7	พูดดีมีแต่ได้	1	1	1	1.00
8	นายชัดเจน	1	1	1	1.00
9	ผู้นำที่ดี	1	1	1	1.00
10	ร่วมแรงร่วมใจ	1	1	1	1.00
11	ด้วยรักและห่วงใย	1	1	1	1.00
12	ปัจฉิมนิเทศ	1	1	1	1.00

ค่าดัชนีความสอดคล้องของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม เท่ากับ 1.00

การหาดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
ความฉลาดทางสังคม

ตารางที่ 6.3 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
		1	2	3	
1	กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ท่านต้องการ	1	1	1	1.00
2	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อท่าน	1	1	1	1.00
3	สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้มีความเหมาะสมและเข้าใจง่าย	1	1	1	1.00
4	สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	1.00
5	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	1.00
6	ผู้ดำเนินกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของกิจกรรม	1	1	1	1.00
7	ผู้ดำเนินกิจกรรมมีความพร้อมในการจัดกิจกรรม	1	1	1	1.00
8	ท่านได้ความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม	1	1	1	1.00
9	ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้	1	1	1	1.00
10	ความรู้ที่ได้สามารถนำไปใช้ถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นต่อไปได้	1	1	1	1.00

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม เท่ากับ **1.00**

การหาค่าอำนาจการจำแนกรายข้อและค่าความเที่ยงของแบบวัดความฉลาดทางสังคม

ตารางที่ 6.3 ค่าอำนาจการจำแนกรายข้อและค่าความเที่ยงของแบบวัดความฉลาดทางสังคม

ข้อที่	ค่าอำนาจ จำแนก	การแปลผล	ข้อที่	ค่าอำนาจ จำแนก	การแปลผล
1	.40	ใช้ได้	21	.66	ใช้ได้
2	.57	ใช้ได้	22	.64	ใช้ได้
3	.57	ใช้ได้	23	.78	ใช้ได้
4	.21	ใช้ได้	24	.82	ใช้ได้
5	.40	ใช้ได้	25	.84	ใช้ได้
6	.26	ใช้ได้	26	.80	ใช้ได้
7	.39	ใช้ได้	27	.75	ใช้ได้
8	.32	ใช้ได้	28	.57	ใช้ได้
9	.34	ใช้ได้	29	.71	ใช้ได้
10	.33	ใช้ได้	30	.67	ใช้ได้
11	.48	ใช้ได้	31	.49	ใช้ได้
12	.49	ใช้ได้	32	.62	ใช้ได้
13	.49	ใช้ได้	33	.59	ใช้ได้
14	.51	ใช้ได้	34	.60	ใช้ได้
15	.60	ใช้ได้	35	.56	ใช้ได้
16	.63	ใช้ได้	36	.69	ใช้ได้
17	.68	ใช้ได้	37	.66	ใช้ได้
18	.67	ใช้ได้	38	.60	ใช้ได้
19	.63	ใช้ได้	39	.65	ใช้ได้
20	.59	ใช้ได้	40	.63	ใช้ได้

ค่าอำนาจการจำแนกรายข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.21 – 0.84

ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ .84

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่พื้นฐานใช้ในการวิเคราะห์คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD (บุญชุม ศรีสะอาด 2543, น.105-106)

1) ร้อยละ

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ p แทน ค่าร้อยละ

f แทน ค่าความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

\bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

$$SD = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนคน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนน

2. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลัง ใช้ชุดกิจกรรม
 แนวโน้มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ใช้การทดสอบค่าที่ t-test (Dependent) โดยใช้สูตรดังนี้
 (โกศล มีคุณ 2554, น. 14-69)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

D คือ ความแตกต่างของคะแนนในแต่ละคู่

$\sum D$ คือ ผลรวมความต่างของคะแนนแต่ละคู่

$\sum D^2$ คือ ผลรวมความต่างของคะแนนแต่ละคู่ที่ยกกำลังสอง

N คือ จำนวนคู่

df คือ $N - 1$

3. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
 ก่อนและหลัง ใช้ชุดกิจกรรมแนวโน้มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ใช้การทดสอบค่าที่อิสระ
 ต่อกัน t-test (Independent) โดยใช้สูตรดังนี้ (โกศล มีคุณ 2554, น. 14/78)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)s_1^2 + (n_2-1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

เมื่อ \bar{X}_1 เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง

\bar{X}_2 เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม

n_1 เป็นขนาดของกลุ่มทดลอง

n_2 เป็นขนาดของกลุ่มควบคุม

s_1^2 เป็นความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง

s_2^2 เป็นความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม

4. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวัดแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item- Objective Congruence, IOC) โดยใช้สูตรดังนี้ (โกศล มีคุณ 2554, น. 14/39)

$$IOC = \frac{\sum x}{n}$$

IOC คือ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถามที่มีค่า IOC $\geq .50$ มีคุณภาพที่ใช้ได้

2) การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach 1951) โดยใช้สูตรดังนี้ (โกศล มีคุณ 2554, น. 14/49)

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left\{ \frac{SD^2 - \sum SD_1^2}{SD^2} \right\}$$

α = ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

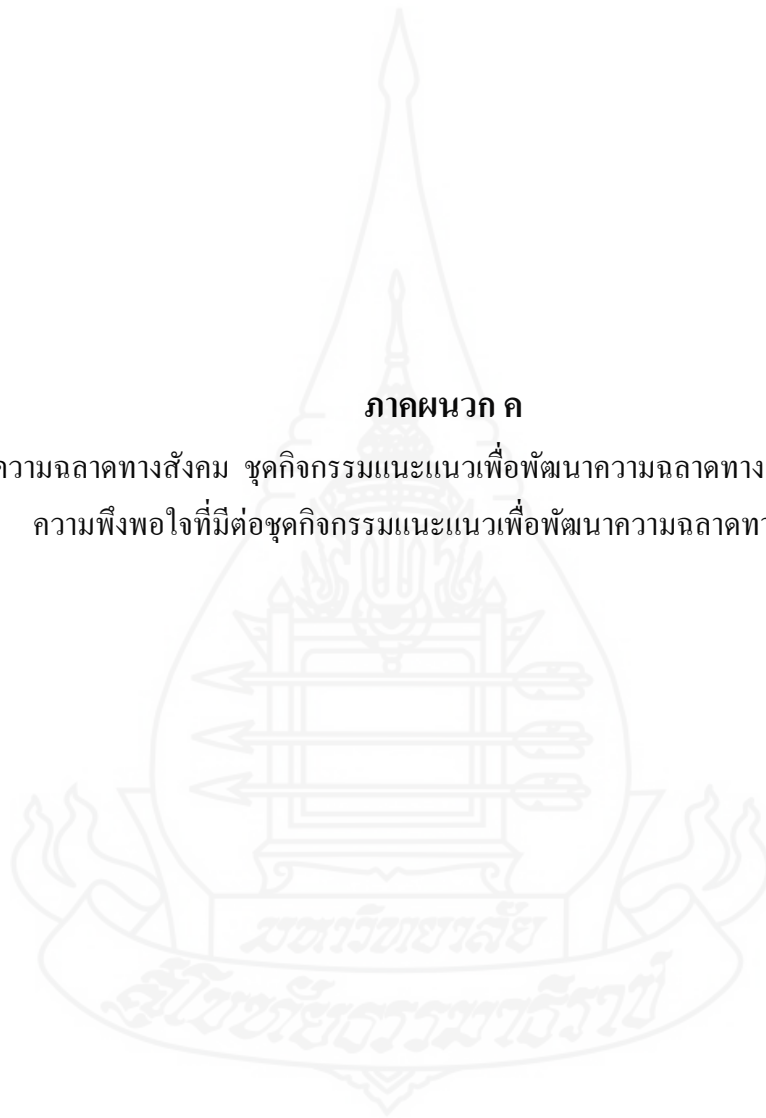
N = จำนวนข้อคำถามในแบบวัด

SD^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนจากแบบวัด

SD_1^2 = ค่าความแปรปรวนของข้อคำถามรายข้อ

ภาคผนวก ค

แบบวัดความฉลาดทางสังคม ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม และแบบวัด
ความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย (การตอบแบบสอบถาม)

ชื่อเรื่องวิจัย ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม
ชื่อผู้วิจัย นายธนิตศักดิ์ ลิ้มสุวรรณภักดิ์ รหัสนักศึกษา 2572800635
หลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
สถานที่ติดต่อผู้วิจัย เรือนจำกลางบางขวาง แคน 6 โทรศัพท์ - โทรศัพท์มือถือ - E-mail:

1. ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัย มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจว่างานวิจัยนี้ทำเพราะเหตุใด และเกี่ยวข้องกับอะไร กรุณาใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือข้อมูลที่ ไม่ชัดเจนจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

2. โครงการนี้เป็นการวิจัย เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย เรือนจำกลางบางขวาง

4. ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยนี้ คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง แคน 6 จำนวน 80 คน โดยการคัดเลือกแบบการตอบแบบสอบถาม

5. กระบวนการวิจัย ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ

6. กระบวนการให้ข้อมูลแก่กลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยซึ่งในแบบสอบถาม จะมีข้อมูลรายละเอียดชี้แจง รวมทั้งผู้วิจัยจะเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่างเองและกลุ่มตัวอย่างสามารถสอบถามข้อสงสัยได้ตลอดเวลาที่ตอบแบบสอบถาม

7. งานวิจัยนี้ อาจมีความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นแก่ท่านอยู่บ้าง เช่น (ถ้ามี)

8. การเข้าร่วมในการวิจัยเป็นไปโดยความสมัครใจ โดยท่านสามารถปฏิเสธ หรือยุติการตอบ แบบสอบถามได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องให้เหตุผลและไม่สูญเสียประโยชน์แต่อย่างใด

9. หากท่านมีข้อสงสัยให้สอบถามเพิ่มเติมได้ โดยสามารถติดต่อผู้วิจัยได้ตลอดเวลาตามสถานที่และเบอร์โทรศัพท์ที่ระบุไว้ข้างต้น

10. การเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้รับของที่ระลึกเป็น.....(ถ้ามี)

หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวสามารถร้องเรียนได้ที่ แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 9/9 หมู่ 9 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 0-2504-8504-6 โทรสาร 0-2503-3567

แบบวัดความฉลาดทางสังคม

คำชี้แจง ขอความกรุณาจากท่านโปรดอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และโปรดตอบตรงตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบวัด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน

1. อายุ

20-30 ปี

31-40 ปี

41-50 ปี

51-60 ปี

60 ปีขึ้นไป

2. การศึกษา

ต่ำกว่าประถมศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาต้น

มัธยมศึกษาปลาย

ป.ว.ช.

ป.ว.ศ.

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

3. ลักษณะการกระทำผิด

คดีความผิดต่อชีวิต

คดีความผิดต่อทรัพย์สิน

คดีความผิดต่อเพศ

คดีความผิดต่อยาเสพติด

คดีลหุโทษ

4. การกระทำความผิดวินัย

☐	1 ครั้ง	☐	2 ครั้ง
☐	3 ครั้ง	☐	4 ครั้ง
☐	5 ครั้งขึ้นไป		

ส่วนที่ 2. ความฉลาดทางสังคม

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	ฉันรับรู้ความรู้สึกของเพื่อนได้ ในเวลาที่เพื่อน โกรธเขาไม่แสดงออกมาก็ตาม					
2	ฉันรู้ว่าเพื่อนคนไหนชอบหรือไม่ชอบฉัน					
3	ฉันรับรู้/คิดอยู่เสมอว่าคนเรามีความแตกต่างกัน					
4	ฉันรู้ว่าเพื่อนไม่พอใจฉันจากการกระทำของเพื่อนที่แสดงออกมา					
5	ฉันจะตั้งใจเพื่อนพูดระบายความในใจ					
6	ฉันเป็นผู้ฟังที่ดีในสายตาของเพื่อน					
7	ฉันไม่ชอบพูดขัดจังหวะ เมื่อเพื่อนยังพูดไม่จบ					
8	ฉันจะสบสายตากับเพื่อนในเวลาที่สนทนากัน					
9	ฉันเข้าใจในความต้องการของเพื่อน					
10	ฉันเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน ได้ดี					
11	เมื่อจะทำอะไรฉันมักจะคิดถึงความรู้สึกของเพื่อน					
12	ฉันคิดว่าความทุกข์ของเพื่อนเสมือนความทุกข์ของฉัน					
13	ฉันเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว					
14	ฉันคิดว่าการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบเป็นเรื่องปกติ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	น้อย	น้อย ที่สุด
15	ฉันรับรู้ว่าการใช้ชีวิตในเรื่องจำเป็นต้องฟังคำสั่งผู้บังคับบัญชา					
16	ฉันคิดว่าระเบียบวินัยเป็นสิ่งจำเป็นในการอยู่รวมกัน					
17	ฉันรับรู้ว่าผู้ต้องขังทุกคนจะต้องตัดผมสั้น					
18	ฉันคิดว่าการเข้าแถวเคารพธงชาติเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องปฏิบัติ					
19	ฉันรับรู้ว่าโทรศัพท์มือถือเป็นสิ่งของต้องห้ามในเรื่องจำ					
20	ฉันไม่ชอบปฏิบัติตามระเบียบวินัย					
21	ฉันจะคิดก่อนพูด					
22	ฉันแสดงออกทางสีหน้า แววตา ทำทางได้ดี					
23	ฉันสามารถพูดอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดี					
24	ฉันรู้วิธีการใช้คำพูดและการแสดงท่าทางที่ถูกต้องและเหมาะสม					
25	ฉันเป็นคนเปิดเผยพูดตรงไปตรงมา					
26	ฉันไม่พูดคลุมเครือ วกไปวนมา					
27	ฉันเป็นคนที่รับฟังคำเตือนของเพื่อน					
28	ฉันจะพูดเตือนเพื่อนด้วยความจริงใจ					
29	ฉันสามารถโน้มน้าวให้เพื่อนเห็นด้วย					
30	ฉันมักได้รับการเสนอชื่อจากเพื่อนให้เป็นตัวแทนกลุ่ม					
31	ฉันมักจะได้รับคัดเลือกจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ					
32	ฉันมีความสามารถในการเจรจาต่อรองกับผู้อื่น					
33	ฉันคิดว่าปัญหาทุกอย่างมีหนทางแก้ไข					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	น้อย	น้อย ที่สุด
34	ทุกครั้งที่ปัญหาเพื่อน ๆ มักจะให้ฉันเป็น ตัวกลางในการเจรจาปัญหา					
35	ฉันไม่ชอบทำงานคนเดียว					
36	ฉันไม่เคยละทิ้งงานที่ทำแม้งานนั้นจะมีปัญหา					
37	ฉันให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่อ่อนแอกว่า					
38	ฉันมีความห่วงใยเพื่อน					
39	ฉันไม่เคยคิดร้ายกับเพื่อน					
40	ฉันปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขและปลอดภัย					

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

คำชี้แจง ขอความกรุณาจากท่าน โปรดอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และ โปรดตอบตรงตามความเป็นจริง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ท่านต้องการ					
2	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อท่าน					
3	สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้มีความเหมาะสมและเข้าใจง่าย					
4	สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
6	ผู้ดำเนินกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของกิจกรรม					
7	ผู้ดำเนินกิจกรรมมีความพร้อมในการจัดกิจกรรม					
8	ท่านได้ความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม					
9	ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้					
10	ความรู้ที่ได้สามารถนำไปใช้ถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นต่อไปได้					

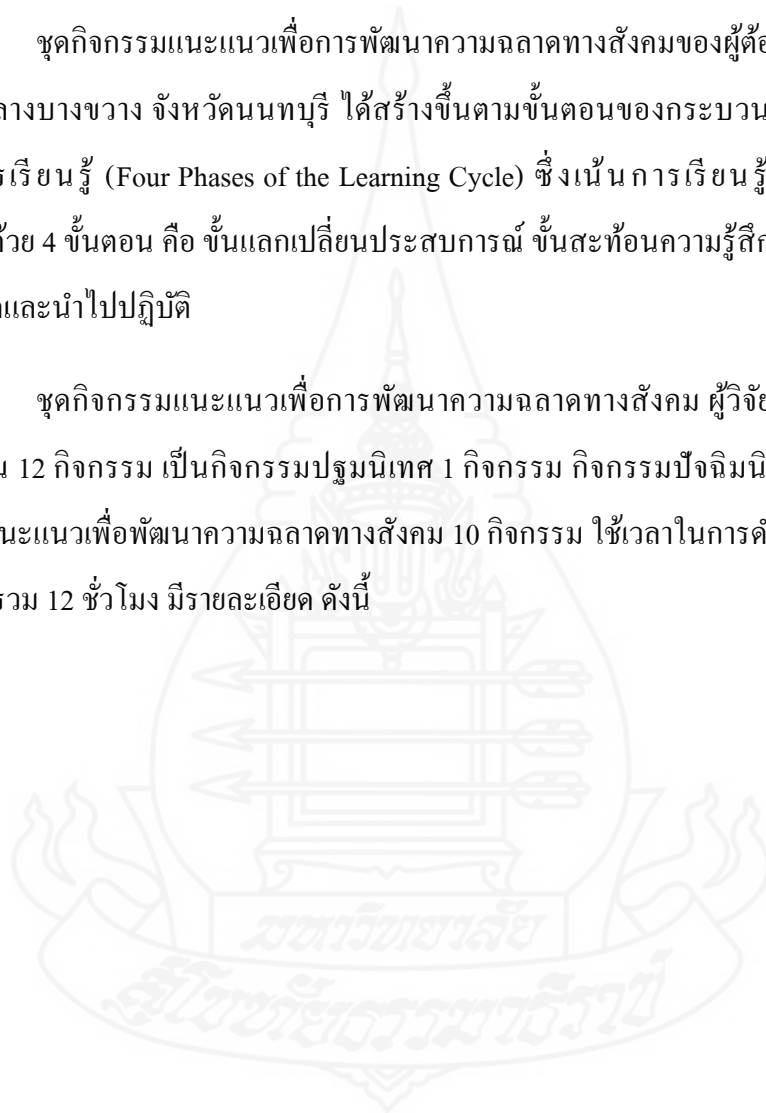
ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย
เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี ได้สร้างขึ้นตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ ที่เรียกว่า วงจรการเรียนรู้ (Four Phases of the Learning Cycle) ซึ่งเน้น การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นสะท้อนความรู้สึก ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต และขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการพัฒนาความฉลาดทางสังคม ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น รวมทั้งสิ้น 12 กิจกรรม เป็นกิจกรรมปฐมนิเทศ 1 กิจกรรม กิจกรรมปัจฉิมนิเทศ 1 กิจกรรม และ กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม 10 กิจกรรม ใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมครั้งละ 1 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง มีรายละเอียด ดังนี้

กิจกรรมที่ 1

ชื่อกิจกรรม ปฐมนิเทศ

แนวคิด

การปฐมนิเทศ จะเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างวิทยากรและผู้เข้าร่วมกิจกรรม และระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยกัน เพื่อนำไปสู่การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกิดความรู้สึกอบอุ่น ผ่อนคลาย และไว้วางใจ ตลอดจนได้ชี้แจง วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม บทบาท และหน้าที่ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมรับทราบและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้จัดทำกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทราบวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม บทบาท

และหน้าที่ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

สื่อและอุปกรณ์

1. คอมพิวเตอร์
2. เครื่องฉาย
3. กระดาษ
4. ปากกา
5. คลิปวีดิทัศน์เพลง “จดหมายถึงบ้าน”
6. กิจกรรม “หัวใจ 6 ดวง”

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

ขั้นตอนการดำเนินการ

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมกล่าวทักทาย และแนะนำตนเอง
2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละคนแนะนำตนเอง คนละ 2 นาที

ขั้นตอนการ

1. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมคลิปเพลง “จดหมายถึงบ้าน” เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ
2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำกิจกรรม “หัวใจ 6 ดวง” เพื่อละลายพฤติกรรมโดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 แจกกระดาษและปากกาให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน ในแผ่นกระดาษให้วาดรูปหัวใจ 6 ดวง พร้อมใส่หมายเลข 1-6 ไว้
 - 2.2 ให้เดินไปถามชื่อเพื่อน แล้วเขียนลงในหัวใจแต่ละดวงชื่อละ 1 ดวง จนครบเพื่อน 6 คน
 - 2.3 ผู้ดำเนินกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกเดินหาคำตอบตามชื่อที่อยู่ในหัวใจ 6 ดวง เช่น บอกว่า ให้ไปถามคนที่อยู่ในหัวใจดวงที่ 2 ว่า ชอบผลไม้อะไรมากที่สุด
 - 2.4 ผู้ดำเนินกิจกรรมเขียนคำตอบลงในหัวใจดวงนั้น
 - 2.5 ผู้ดำเนินกิจกรรมตั้งคำถามและบอกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเดินหาคำตอบจนครบหัวใจ 6 ดวง
3. ผู้ดำเนินกิจกรรมชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรม วัตถุประสงค์ ขั้นตอน และจรรยาบรรณในการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การตรงต่อเวลา และการรักษาความลับ

ขั้นยุติ

1. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมกิจกรรมซักถามข้อสงสัย
2. นัดหมายในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. การแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการตอบคำถาม
2. การมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมที่ 2

ชื่อกิจกรรม เพื่อนของฉัน

แนวคิด

การเข้าใจผู้อื่น เป็นความฉลาดในการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในใจของผู้อื่น ที่แสดงออกมาผ่านทางคำพูด กิริยาท่าทาง และพฤติกรรม ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การปรับตัวที่ดีของบุคคลและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมระบุแนวทางปฏิบัติเพื่อการเข้าใจผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

อุปกรณ์/สื่อกิจกรรม

1. คอมพิวเตอร์
2. ดินสอ
3. คลิปวีดิทัศน์เพลง “สวัสดีวันนี้พบกัน”
4. แบบประเมินอารมณ์ความรู้สึก
5. บทบาทสมมติ “อารมณ์ความรู้สึก”
6. กรณีศึกษา เรื่อง “สม เพื่อน่าสงสาร”

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เวลา 30 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมทักทายผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเดินประกอบคลิปวีดิทัศน์เพลง “สวัสดีวันนี้พบกัน”

เพื่อการผ่อนคลาย

3. แบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน แล้วแจกแบบประเมินอารมณ์ความรู้สึก

4. ให้ตัวแทนผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่ม ๆ ละ 1 คน ออกมาแสดงบทบาทสมมติตามใบงาน “อารมณ์ความรู้สึก”

5. ให้สมาชิกกลุ่ม 2 คนที่เหลือในกลุ่มตอบแบบประเมินอารมณ์ความรู้สึก
6. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มสรุปความรู้สึกที่แสดงออกผ่านบทบาทสมมติ
7. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่ม วิเคราะห์ ทัศนศึกษา เรื่อง “สม ผู้นำสงสาร”
8. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้ เวลา 15 นาที

1. ผู้ร่วมกิจกรรมร่วมกันวิเคราะห์ประโยชน์ของการเข้าใจผู้อื่น
2. การแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการตอบคำถาม
3. การมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรม
4. ผู้ร่วมกิจกรรมสอบถามความคิดเห็น

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต เวลา 10 นาที

1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปแนวทางการเข้าใจผู้อื่น
2. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ
3. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ เวลา 5 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมทำการสรุปเพิ่มเติม
3. นัดหมายวันทำกิจกรรมต่อไป

การประเมินผล

แบบประเมินอารมณ์ ความรู้สึก

คำชี้แจง ขอให้ท่านบันทึกความรู้สึกของเพื่อนแต่ละคนแสดงออกมา

คนที่	อารมณ์ ความรู้สึกที่แสดงออกมา
1	
2	
3	
4	
5	

กรณีศึกษา เรื่อง สม ผู้นำสงสาร

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านกรณีศึกษาเรื่องนี้ และ โปรดวิเคราะห์

สม เป็นเด็กหนุ่มจากจังหวัดเชียงราย ต้องโทษในคดียาเสพติด ปกติแล้ว สม เป็นเด็กหนุ่มที่ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับใคร แต่แล้ววันหนึ่ง สม ถูกเจ้าหน้าที่จับได้ในขณะกำลังลักลอบนำโทรศัพท์มือถือขึ้นไปใช้บนเรือนนอน เพื่อน ๆ หลายคน แทบไม่มีใครเชื่อว่า สม จะยอมทำเช่นนี้ เนื่องจากโทษในการลักลอบมีโทรศัพท์มือถือในครอบครองนั้นรุนแรงมาก ผู้ที่กระผิดจะถูกลดชั้นเป็นชั้นเลวมาก และถูกขังเดี่ยวเป็นเวลา 3 เดือน

แต่ภายหลังจากที่เพื่อนทราบว่า สม จำใจต้องทำผิดในครั้งนี้ เนื่องจากสมเพียงต้องการเงิน เพื่อไปซื้อของใช้ที่หมดไปนานแล้ว เขาไม่มีเงินในบัญชีเงินฝากเรือนจำแม้แต่บาทเดียว เพราะสม ไม่มีใครมาเยี่ยมเป็นเวลานานแล้ว เขาจึงต้องจำใจทำผิด แม้นใจลึก ๆ แล้ว เขาไม่ยอมทำผิดก็ตาม แต่ทุกอย่างต้องเป็นไปตามกฎระเบียบวินัย สม ได้รับโทษตามที่เรือนจำได้กำหนดไว้ เช่นเดียวกับคนอื่น ๆ

กิจกรรมที่ 3

ชื่อกิจกรรม ฟังเสียงหัวใจ

กรอบแนวคิด

การใส่ใจผู้อื่น หมายถึง ความฉลาดในการรับฟังผู้อื่นอย่างสนใจและตั้งใจฟัง ซึ่งจะทำให้เราสามารถรับรู้อารมณ์ ความรู้สึก ความมุ่งหมาย ความต้องการของผู้อื่นมากขึ้น หากสังคมใด มีการยอมรับฟังผู้อื่นอย่างแท้จริง สังคมนั้นจะมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและไม่เกิดความขัดแย้งวุ่นวาย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมระบุนความสำคัญของการใส่ใจผู้อื่น

อุปกรณ์/สื่อกิจกรรม

1. คอมพิวเตอร์
2. ดินสอ
3. บทบาทสมมติ
4. ใบงาน “สังเกตเหตุการณ์”
5. คลิปวิดีโอทอล์คโชว์ เรื่อง “มารยาทไม่แยแสแต่ตั้งใจฟัง”

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เวลา 30 นาที

ผ่านมา

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมทักทายผู้เข้าร่วมกิจกรรม และกล่าวถึงการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้
2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั่งสมาธิ 5 นาที เพื่อผ่อนคลาย
3. แบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ 3 คน แล้ว แจกแบบสังเกตเหตุการณ์
4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละจำนวน 1 กลุ่ม แสดงบทบาทสมมติ
5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม 4 กลุ่มที่เหลือ ทำใบงาน “สังเกตเหตุการณ์”
6. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมดูคลิปวิดีโอทอล์คโชว์ เรื่อง “มารยาทไม่แยแสแต่ตั้งใจฟัง”
7. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามสิ่งที่ได้รับจากการดูคลิปวิดีโอทอล์คโชว์

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้ เวลา 15 นาที

1. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมร่วมกันวิเคราะห์และระบุความสำคัญของการใส่ใจผู้อื่น
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามผู้ร่วมกิจกรรมจำนวน 2 คน
3. การแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการตอบคำถาม
4. การมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรม

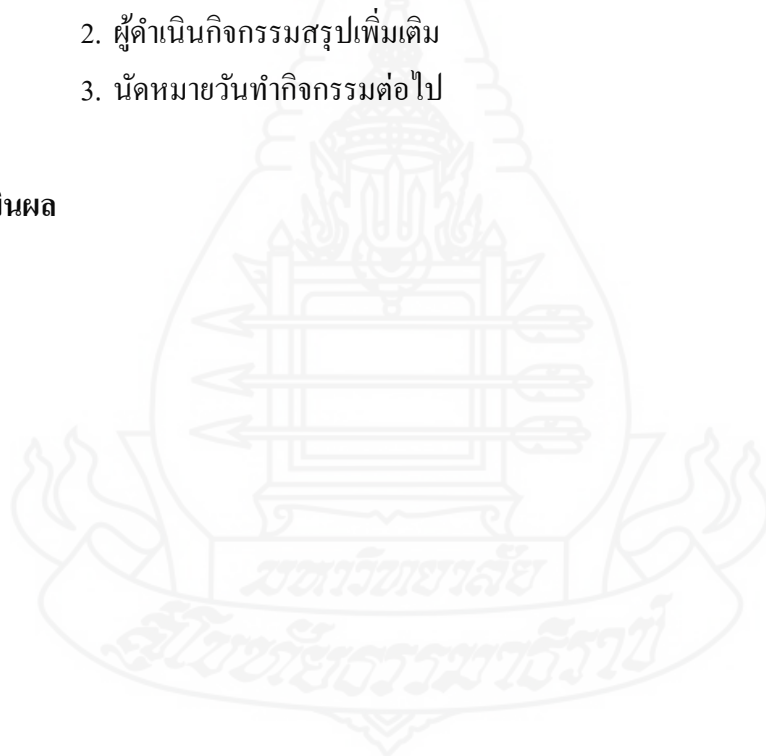
ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต เวลา 10 นาที

1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกลุ่ม ร่วมกันสรุปแนวทางการใส่ใจผู้อื่น
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ เวลา 5 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปเพิ่มเติม
3. นัดหมายวันทำกิจกรรมต่อไป

การประเมินผล

บทบาทสมมติ

คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงบทบาทสมมติดังนี้

เหตุการณ์ที่ 1 ให้ผู้แสดงบทบาทสมมติ 2 คน นั่งพูดคุยกัน โดยให้ผู้ที่รับบทบาทเป็นผู้ฟัง ให้ความสนใจ ตั้งใจฟัง ผู้ที่รับบทบาทพูดอย่างจริงจัง

เหตุการณ์ที่ 2 ให้ผู้แสดงบทบาทสมมติ 3 คน นั่งล้อมวงพูดคุยกัน โดยเพื่อนผู้แสดงคนที่ 1 เป็นผู้พูด ผู้แสดงคนที่ 2 อ่านหนังสือไปด้วย และผู้แสดงคนที่ 3 ฟังเพลงไปด้วย ในระหว่างการสนทนากัน

ใบงาน สังเกตเหตุการณ์

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม คนที่.....

เหตุการณ์ที่	ความคิดเห็น
1	
2	

กิจกรรมที่ 4

ชื่อกิจกรรม ใจเขาใจเรา

กรอบแนวคิด

การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นความฉลาดของบุคคลในการทำความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงกับผู้อื่นอย่างเข้าใจ ในลักษณะเอาใจเขามาใส่ใจเรา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ระบุแนวทางการแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

อุปกรณ์/สื่อกิจกรรม

1. คอมพิวเตอร์
2. ดินสอ
3. คลิปวีดิทัศน์เรื่อง “ไม่เห็นอกแต่เห็นใจ”
4. ใบงาน “แนวทางการแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น”

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เวลา 30 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมทักทายผู้เข้าร่วมกิจกรรม และกล่าวถึงการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา
2. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมเล่นเกมสไลด์บอลประกอบเพลง หากเสียงเพลงหยุด ลูกบอลอยู่ที่ใครให้ผู้ร่วมกิจกรรมออกมาเดินในท่าที่ประหลาดที่สุด จำนวน 5 คน เพื่อผ่อนคลาย
3. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมนั่งล้อมวงกัน แล้วให้แต่ละคนนวดหลังให้เพื่อนที่นั่งอยู่ข้างหน้าตน
4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละคนแสดงความรู้สึกที่ได้รับจากการที่เพื่อนนวดหลังให้ และการเป็นคนนวดให้เพื่อน
5. ผู้ดำเนินกิจกรรม สรุปเพิ่มเติมถึงสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม ได้แก่ ความรู้สึกที่ได้รับจากการที่เพื่อนนวดให้และเป็นผู้นวดให้เพื่อน ซึ่งมีความรู้สึกที่ต่างกัน นำไปสู่การเห็นอกเห็นใจกัน
6. ชมคลิปวีดิทัศน์เรื่อง “ไม่เห็นอกแต่เห็นใจ”

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้ เวลา 15 นาที

1. แบ่งผู้ร่วมกิจกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ผู้ร่วมกิจกรรมร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามผู้ร่วมกิจกรรมจำนวน กลุ่มละ 1 คน

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต เวลา 10 นาที

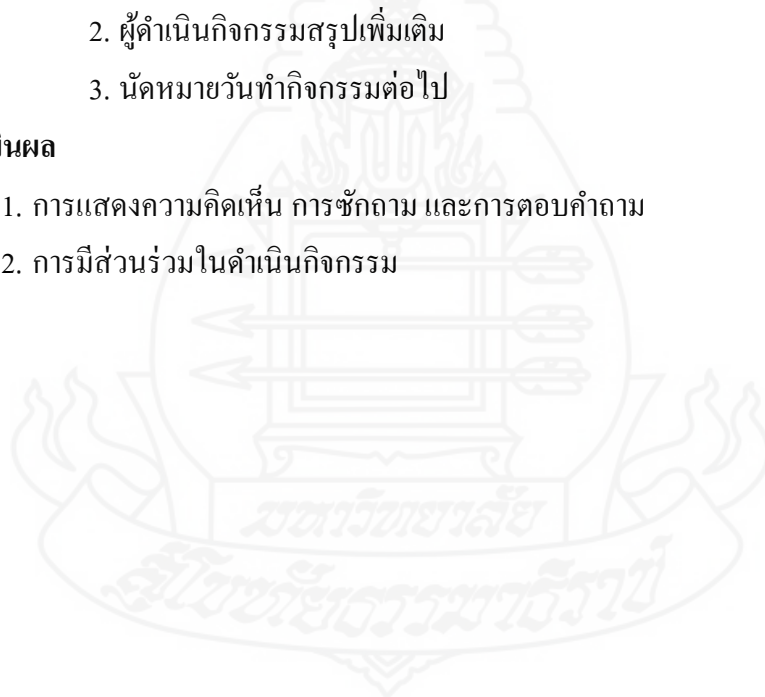
1. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปแนวทางการปฏิบัติเพื่อแสดงการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และบันทึกไว้ในใบงาน “แนวทางการแสดงการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น”
2. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ

ขั้นที่ 4 กิจและนำไปปฏิบัติ เวลา 5 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปเพิ่มเติม
3. นัดหมายวันทำกิจกรรมต่อไป

การประเมินผล

1. การแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการตอบคำถาม
2. การมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรม

ใบงาน แนวทางการแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

กลุ่มที่

ข้อที่	แนวทางการแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
1	
2	
3	
4	
5	

กิจกรรมที่ 5

ชื่อกิจกรรม รอบตัวเรา

กรอบแนวคิด

การรู้คิดทางสังคม หมายถึง ความฉลาดในการรับรู้ การเข้าใจ และการประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม มีความหยิ่งรู้และมีความรู้สึกไวต่อสภาพการณ์ทางสังคมที่ซับซ้อน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมระบุวิธีการประเมินสภาพของสังคมรอบด้านได้อย่างถูกต้อง

อุปกรณ์/สื่อกิจกรรม

1. คอมพิวเตอร์
2. ดินสอ
3. แผ่นภาพเหตุการณ์ในสังคม
4. เรียงความเรื่อง “แดนของฉัน”

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เวลา 20 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมทักทายผู้เข้าร่วมกิจกรรม และกล่าวถึงการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมดูแผ่นภาพเหตุการณ์ในสังคม ได้แก่ ภาพการจับกุมค้ายาเสพติด และภาพการจับกุมผู้กระทำความผิดคดีมือปืนรับจ้าง
3. ผู้ดำเนินกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 3-5 คนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพในประเด็นสาเหตุของปัญหาและผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และแนวทางแก้ไข
4. ผู้ดำเนินกิจกรรม สรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้ เวลา 20 นาที

1. แบ่งผู้ร่วมกิจกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองในปัจจุบัน ในประเด็นที่พักอาศัย อาหาร กฎระเบียบ การปรับตัว ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิต
3. ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนเรียงความเรื่อง “แดนของฉัน”

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต เวลา 15 นาที

1. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกลุ่ม ร่วมกันสรุปความสำคัญของการรับรู้สังคม และระบุแนวทางการประเมินสภาพของสังคมเรือนจำ
2. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ เวลา 5 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปเพิ่มเติม
3. นัดหมายวันทำกิจกรรมต่อไป

การประเมินผล

1. การแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการตอบคำถาม
2. การมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรม

แผนภาพเหตุการณ์ในสังคม

จับกุมผู้ค้ายาเสพติด

จับกุมมือปืน

เรียงความเรื่อง “แดนของนั้น”

กลุ่มที่

The form consists of a large rectangular area with horizontal dotted lines for writing. In the center of this area is a faint watermark of the Thai national emblem (Garuda) with the text 'มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์' (Mahavithayalai Rajabhat Vachiravech) and 'วิทยาลัยการศึกษาศาสตร์' (Faculty of Education) below it.

กิจกรรมที่ 6

ชื่อกิจกรรม กติกาพาสุข

กรอบแนวคิด

การรับรู้สังคม หมายถึง ความฉลาดในการรู้จักกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคม และความสามารถในการปรับตัวและยอมรับที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นั้น ๆ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมระบุนความสำคัญของการรับรู้สังคมและบอกแนวทางการปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคมได้อย่างถูกต้อง

อุปกรณ์/สื่อกิจกรรม

1. คอมพิวเตอร์
2. ดินสอ
3. ลูกบอล และกล่องกระดาษ
4. คลิปวิดีโอที่สนเรื่อง “การเคารพสิทธิ เสรีภาพและกฎกติกาของสังคมที่เป็นธรรม”
5. ใบความรู้ เรื่อง “สิ่งของต้องห้าม”
6. ใบงาน “สัญญาคนดี”

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เวลา 30 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมกล่าวทักทาย และกล่าวถึงการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา
2. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมชมคลิปวิดีโอที่สนเรื่อง “การเคารพสิทธิ เสรีภาพและกฎกติกาของสังคมที่เป็นธรรม”
3. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมจับสลากลูกบอล ใครได้ลูกบอลสีแดง 5 คน ให้ออกมาเล่าประสบการณ์ในการกระทำผิดวินัย ใช้เวลาคนละ 5 นาที

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้ เวลา 15 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมมอบใบความรู้ “สิ่งของต้องห้าม” แก่ผู้ร่วมกิจกรรมทุกคน
2. แบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน ให้ร่วมกันวิเคราะห์ถึงผลที่เกิดจากการ ไม่ยอมรับกติกาของเรือนจำ และส่งตัวแทนนำเสนอ
3. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมแต่ละคนร่างสัญญาในการปฏิบัติตนเป็นคนดีของเรือนจำในใบงาน “สัญญาคนดี”

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต เวลา 10 นาที

1. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกลุ่มร่วมกันระบุนความสำคัญของการรับรู้สังคม และบอกแนวทางการปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคมเรือนจำ
2. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ เวลา 5 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปเพิ่มเติม
3. นัดหมายวันทำกิจกรรมต่อไป

การประเมินผล

1. การแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการตอบคำถาม
2. การมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรม

ใบความรู้ “สิ่งของต้องห้าม”

สิ่งของต่อไปนี้ ห้ามมิให้นำเข้ามาหรือเก็บรักษาไว้ในเรือรบ

- (1) ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และสารระเหย
- (2) สุราหรือของเมาอย่างอื่น
- (3) อุปกรณ์สำหรับเล่นการพนัน
- (4) เครื่องมืออันเป็นอุปกรณ์ในการหลบหนี
- (5) อาวุธเครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน
- (6) ของนำเสียหรือของมีพิษต่อร่างกาย
- (7) น้ำมันเชื้อเพลิง
- (8) สัตว์มีชีวิต
- (9) เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ หรือ เครื่องมือสื่อสารอื่น รวมทั้งอุปกรณ์สำหรับสิ่งของ

ดังกล่าว

- (10) วัตถุ เอกสาร หรือสิ่งพิมพ์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือเสื่อมเสียต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

ศูนย์วิทยุตำรวจภูธรภาค ๖

ใบงาน “สัญญาคนดี”

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม คนที่.....

ข้าพเจ้าขอให้สัญญาว่าจะประพฤติและปฏิบัติตน ดังต่อไปนี้

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

กิจกรรมที่ 7

ชื่อกิจกรรม พุคคิมิแต่ได้

กรอบแนวคิด

การแสดงออก หมายถึง ความฉลาดในการแสดงออกที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม ทั้งการแสดงออกผ่านทางภาษาพูด (วจนภาษา) ภาษากาย (อวัจนภาษา) ตลอดจนน้ำเสียง กิริยาและท่าทาง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ระบุวิธีการใช้คำพูด และแสดงกิริยาท่าทางต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

อุปกรณ์/สื่อกิจกรรม

1. คอมพิวเตอร์
2. ดินสอ
3. กระดาษ
4. ลูกบอลสี และกล่องกระดาษ
5. เพลง “หนึ่งมิตรชิดใกล้”
6. บทบาทสมมติ “แสดงออกอย่างเหมาะสม”
7. ใบงาน “แสดงออกอย่างเหมาะสม”

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เวลา 30 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมกล่าวทักทายผู้เข้าร่วมกิจกรรม และกล่าวถึงการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมผ่อนคลายด้วยการร้องเพลง “หนึ่งมิตรชิดใกล้”

3. ให้สมาชิกจับสลากลูกบอล ใครจับลูกบอลสีแดงจำนวน 3 คน ให้ออกมาแสดงบทบาทสมมติ “แสดงออกอย่างเหมาะสม” และให้สมาชิกที่เหลือตอบความคิดเห็นความรู้สึกที่มีลงในใบงาน “แสดงออกอย่างเหมาะสม”

4. ผู้ดำเนินกิจกรรมให้สมาชิก 2-3 คน สรุปลักษณ์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

5. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปเพิ่มเติมโดยเชื่อมโยงถึงการแสดงออกผ่านทางภาษาพูด (วจนภาษา) ภาษากาย (อวัจนภาษา) น้ำเสียง กิริยาและท่าทางที่เหมาะสม

6. ให้สมาชิก 2-3 คน ออกมาเล่าเรื่องราวที่ตนไม่สบายใจและให้เพื่อนอีกคน ออกมาพูดให้กำลังใจ ทีละคู่

7. ให้สมาชิกที่เล่าเรื่องบอกถึงความรู้สึกของตนเองหลังจากที่ได้รับกำลังใจจากเพื่อน

8. ผู้ดำเนินกิจกรรมให้สมาชิก 2-3 คน สรุปสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้ เวลา 15 นาที

1. แบ่งผู้ร่วมกิจกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน

2. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญของการแสดงออกที่ดีต่อผู้อื่นทั้งภาษาพูด (วจนภาษา) ภาษากาย (อวัจนภาษา) ตลอดจนน้ำเสียง กิริยาและท่าทาง

3. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามสมาชิกกลุ่มละ 1 คน

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต เวลา 10 นาที

1. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปวิธีการแสดงออกที่ดีต่อผู้อื่น

2. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ เวลา 5 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปเพิ่มเติม

3. นัดหมายวันทำกิจกรรมต่อไป

การประเมินผล

1. การแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการตอบคำถาม

2. การมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรม

เพลง หนึ่งมิตรชิดใกล้

ขึ้นชีวิตเมื่อฉันและเธอชิดใกล้ แต่ใจเธอห่างฉันไปทุกที
 ช่างไม่มีน้ำใจใจดี ต่อมิตรสัมพันธ์
 เริ่มแต่วันที่เรากบกันคล้ายเพื่อน แต่ดูเหมือนมีสิ่งเร้าใจไหวหวั่น
 ปล่อยให้สูมทรวง นานวัน เปลี่ยนเป็นฉันรักเธอ ไม่เคยเผยความในใจ
 หากวันใดเผยใจกลัวเก้อ
 เฝ้าแต่คอยหลงละเมอ ยามเมื่อเธอห่างไป
 อยากให้เธอได้มองเห็นใจฉันหน่อย แต่เพียงน้อยคือหนึ่งมิตร เคยชิดใกล้
 จะคู่ควรเสมอเพียงใด สุดแต่ใจของเธอ

บทบาทสมมติ “แสดงออกอย่างเหมาะสม”

คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงบทบาทดังต่อไปนี้

คนที่ 1 แสดงเป็นคนเข็นรถดอกไม้บริเวณตลาดปากคลองตลาด

- ครั้งที่ 1 ตะโกนว่า ระวังขาครับ ระวังขา
- ครั้งที่ 2 ตะโกนว่า ทางน้อยครับ ทางน้อย
- ครั้งที่ 3 ตะโกนว่า หลีก หลีก หลีก
- ครั้งที่ 4 ตะโกนว่า รถครับ รถครับ
- ครั้งที่ 5 ตะโกนว่า หลีกทาง ๆ ไม่หลีกเดียวขณะ

คนที่ 2 แสดงเป็นเด็กขายพวงมาลัย

- ครั้งที่ 1 ตะโกนว่า พวงมาลัยครับ พวงมาลัย
- ครั้งที่ 2 ตะโกนว่า พຼ່ງนี้วันพระครับ พຼ່ງนี้วันพระ

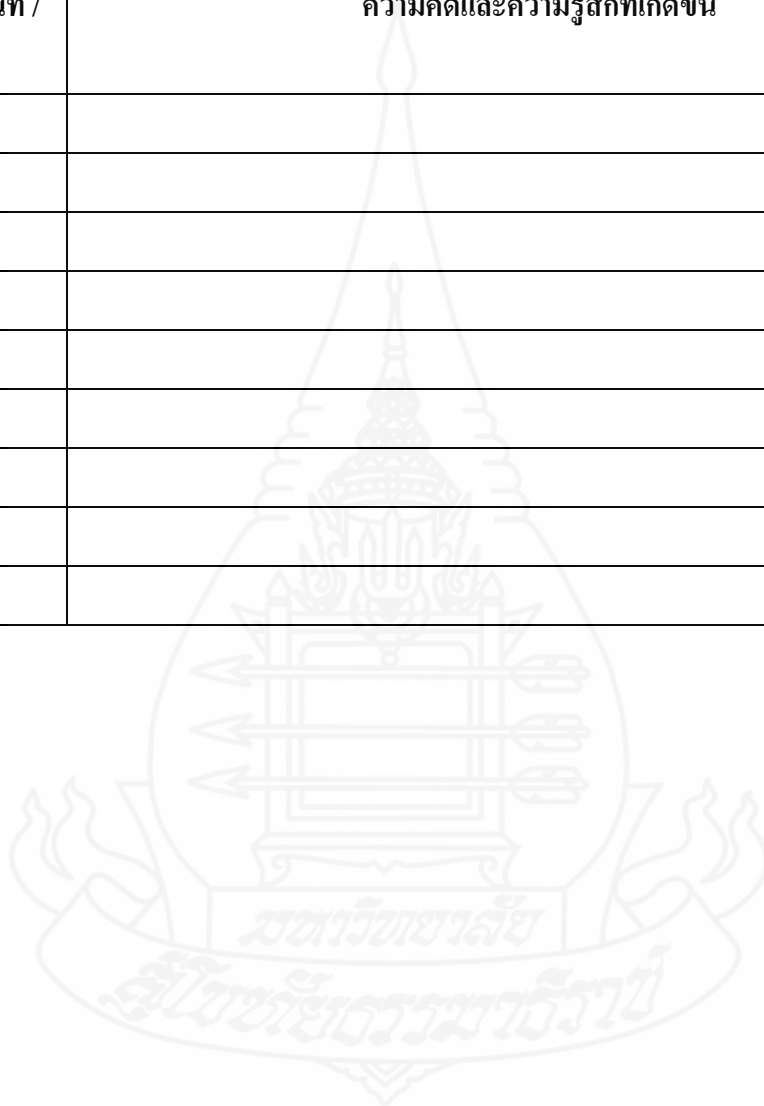
คนที่ 3 ออกมาแสดงเป็นคนผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานเรือนจำ

- ครั้งที่ 1 ตะโกนว่า เฮ้อ ๆ เข้าแถวหน่อยโว้ย เป็นปัญญาชนกันแล้ว
- ครั้งที่ 2 กรุณาเข้าแถวหน่อยพี่ จะได้อี

ใบงาน “แสดงออกอย่างเหมาะสม”

กลุ่มที่.....

เหตุการณ์ที่ / ครั้งที่	ความคิดและความรู้สึกที่เกิดขึ้น
1/1	
1/2	
1/3	
1/4	
1/5	
2/1	
2/2	
3/1	
3/2	

กิจกรรมที่ 8

ชื่อกิจกรรม นายชัดเจน

กรอบแนวคิด

ทักษะในการสื่อสาร หมายถึง ความฉลาดในการอธิบายความคิดเห็นของตนเองออกมาได้อย่างชัดเจน เป็นคนเปิดเผย พูดตรงไปตรงมา ยอมรับฟังผู้อื่น มีความจริงใจทั้งการพูดและการแสดงออก

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ระบุวิธีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

อุปกรณ์/สื่อกิจกรรม

1. คอมพิวเตอร์
2. ดินสอ
3. กระดาษ
4. เกม “บัวตูม บัวบาน”
5. กรณีศึกษา เรื่อง “สมพงษ์ เลือดทหาร”
6. ใบงาน “กลวิธีในการแสดงความคิดเห็น”

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เวลา 30 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมทักทายผู้เข้าร่วมกิจกรรม และกล่าวถึงการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมผ่อนคลายด้วยการเล่นเกม “บัวตูม บัวบาน” โดยให้ผู้เล่นจับคู่ นั่งหันหน้ากัน คนหนึ่งหงายฝ่ามือขึ้น ให้อีกคนหนึ่งวางนิ้วชี้ไว้ตรงกลางฝ่ามือ จากนั้นวิทยากรจะเล่นนิทาน หากวิทยากรพูดคำว่า **บัวตูม** ให้ผู้เล่นที่หงายฝ่ามือ หุบฝ่ามือเพื่อจับนิ้วของผู้เล่นที่วางไว้บนฝ่ามือของตน แต่ถ้าวิทยากรผู้คำว่า **บัวบาน** ห้ามผู้เล่นที่หงายฝ่ามือหุบมือ

3. แบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน ให้ร่วมกันวิเคราะห์กรณีศึกษา เรื่อง “สมพงษ์ เลือดทหาร” ในประเด็นผลที่เกิดจากการพูด โทกหก จากนั้นให้ส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ กลุ่มละ 5 นาที

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้ เวลา 15 นาที

1. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมจำนวน 3 คน ออกมาเล่าประสบการณ์ของตนเกี่ยวกับการพูดแบบเปิดเผยและตรงไปตรงมา
2. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายวิธีการแสดงความคิดเห็นและเขียนลงในใบงาน “กลวิธีในการแสดงความคิดเห็น”
3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต เวลา 10 นาที

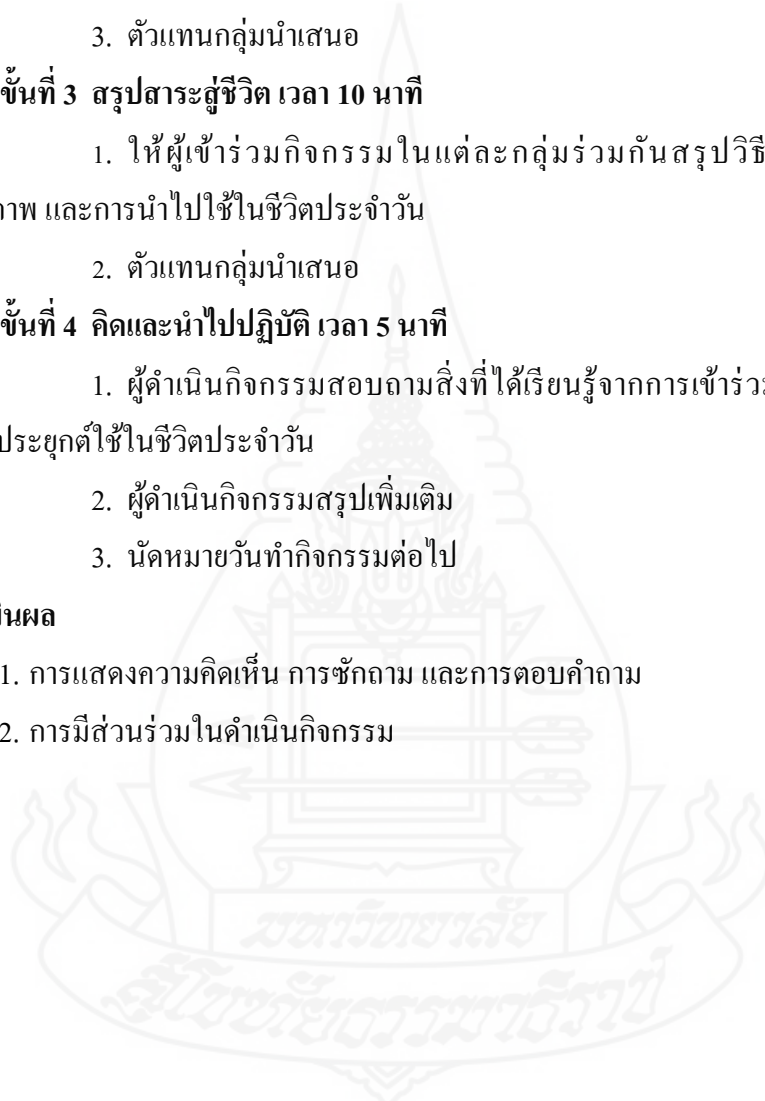
1. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปวิธีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ เวลา 5 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปเพิ่มเติม
3. นัดหมายวันทำกิจกรรมต่อไป

การประเมินผล

1. การแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการตอบคำถาม
2. การมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรม

กรณีศึกษา เรื่อง “สมพงษ์ เลือดทหาร”

คำชี้แจง ขอให้ท่าน อ่านกรณีศึกษาเรื่องนี้ และ โปรควิเคราะห์

สมพงษ์ เลือดทหาร ชื่อนี้เป็นชื่อที่โด่งดังมากที่สุดในประเทศไทย เมื่อเกือบ 30 ปีที่แล้ว ในฐานะของนักหลอกลวงต้มตุ๋น หลอกลวง หลังจากที่สมพงษ์ คนจับแท้กชี้ได้ปั่นเรื่องโทรศัพท์ ออกอากาศสถานีวิทยุเพื่อการจารจร จศ.100 ว่า ตนเองเก็บกระเป๋าสตางค์โดยสาร ข้างในมีเงินสดจำนวนมาก และมีทรัพย์สินของชาวต่างชาติได้ มูลค่ารวม 19 ล้านบาท และได้ติดตามเอาไปคืนเจ้าของซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวนแล้ว

หลังจากเรื่องราวของสมพงษ์ กระจายผ่านคลื่นสถานีวิทยุ สมพงษ์ กลายเป็นคนดังชั่วข้ามคืน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ต่างมอบเงิน ใบประกาศเกียรติคุณ เลือสามารถ และยกย่องให้เป็นคนดีของชาติ สมพงษ์เดินสายให้สัมภาษณ์ทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์หลายรายการ แทบไม่มีเวลาพักผ่อน

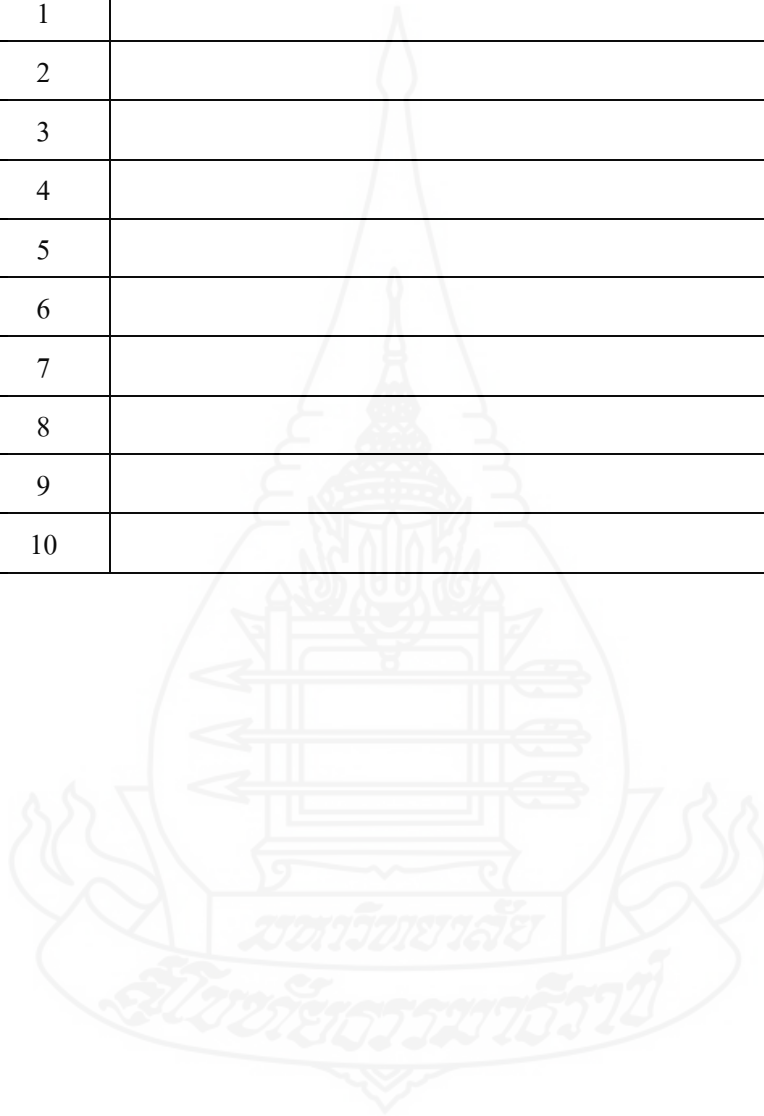
แต่เนื่องจากเหตุการณ์ที่เข้าเล่านั้น ไม่มีความจริง เป็นเรื่องที่เขาโกหกขึ้นมาเอง จึงทำให้เขาเล่าเรื่องวกไปวนมา ขัดแย้งกันเองทั้งที่เป็นเหตุการณ์เดียวกัน จนนำไปสู่การตรวจสอบความจริง และพบว่า เรื่องที่เขาเก็บเงินได้นั้น ไม่เป็นความจริง เป็นเรื่องที่กุขึ้นมาโกหกเท่านั้น

สมพงษ์ ถูกจับดำเนินคดี และติดคุก ในข้อหาหลอกลวงประชาชน แต่ที่สำคัญชื่อสมพงษ์ ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของคนหลอกลวงไปเสียแล้ว ใครก็ตามที่พูดไม่จริง โกหกหลอกลวง จะต้องถูกล้อว่า เป็น สมพงษ์ เลือดทหาร

ใบงาน “กลวิธีในการแสดงความคิดเห็น”

กลุ่มที่

ข้อ	กลวิธีในการแสดงความคิดเห็น
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

กิจกรรมที่ 9

ชื่อกิจกรรม ผู้นำที่ดี

กรอบแนวคิด

ความเป็นผู้นำ หมายถึง ความฉลาดในการรับรู้สถานการณ์ การชี้แนะ จูงใจ โน้มน้าวให้ผู้อื่น คล้อยตามและปฏิบัติตาม รวมทั้งการมีความสามารถในการเจรจาต่อรอง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมระบุแนวทางการพัฒนาความเป็นผู้นำ

อุปกรณ์/สื่อกิจกรรม

1. คอมพิวเตอร์
2. ดินสอ
3. แจกกันดอกไม้ 5 คู่
4. ดอกไม้สำหรับจัดแจกัน
5. เพลง “พระราชานิทาน”
6. ใบความรู้เรื่อง “คุณสมบัติของผู้นำที่ดี”

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เวลา 30 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมทักทายผู้เข้าร่วมกิจกรรม และกล่าวถึงการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมผ่อนคลายด้วยการร่วมกันปรบมือเข้าจังหวะ 11,123, 123, ๑ ๑ ๑ จากนั้นให้ตะโกนคำว่า เข็ม ดึง ๑ พร้อมกัน

3. ให้ชมคลิปของผู้นำต้นแบบ จากเพลง “พระราชานิทาน”

4. แบ่งผู้ร่วมกิจกรรมออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน และให้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่ม ร่วมกันจัดแจกันดอกไม้ให้สวยงาม

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้ เวลา 15 นาที

1. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่ม ร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่ได้รับจากการร่วมกันจัดแจกันดอกไม้

2. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปเพิ่มเติมเชื่อมโยงความสำคัญของภาวะผู้นำและแนวทางการพัฒนาความเป็นผู้นำ

3. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่ม ทำใบงาน “ผู้นำต้นแบบของฉัน”
4. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอ
5. ผู้ดำเนินกิจกรรมมอบใบความรู้ “คุณสมบัติของผู้นำที่ดี”

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต เวลา 10 นาที

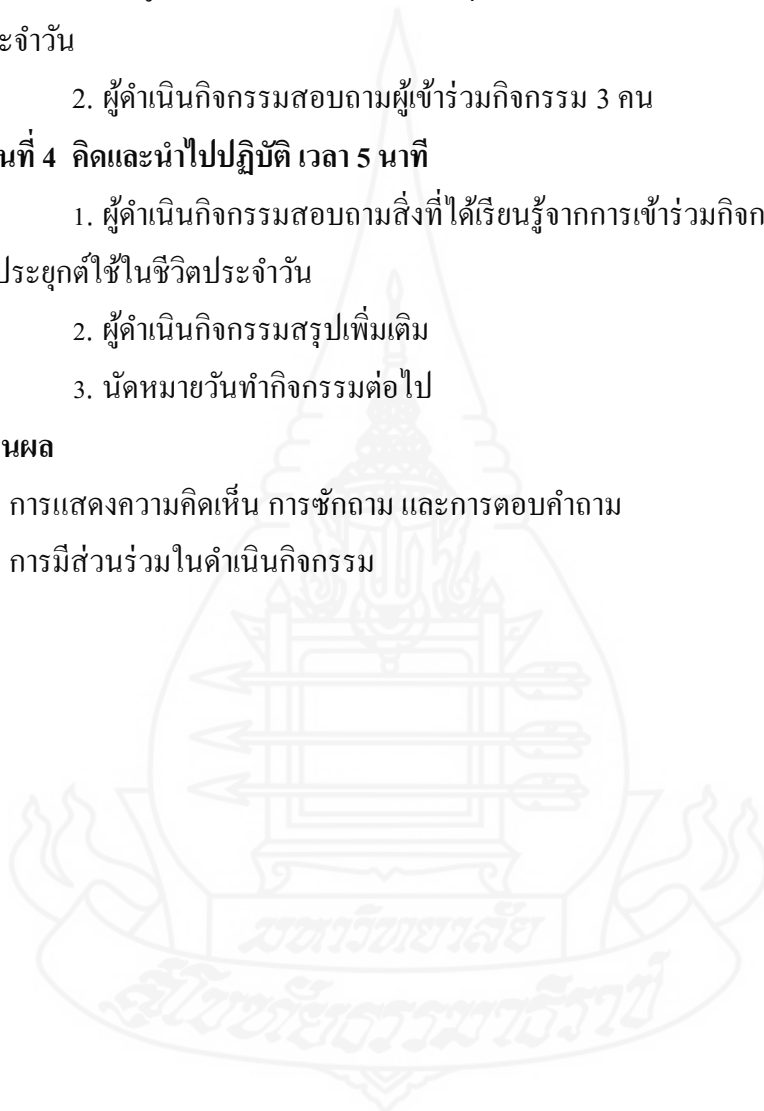
1. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกลุ่มร่วมกันหาแนวทางการพัฒนาความเป็นผู้นำในชีวิตประจำวัน
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามผู้เข้าร่วมกิจกรรม 3 คน

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ เวลา 5 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปเพิ่มเติม
3. นัดหมายวันทำกิจกรรมต่อไป

การประเมินผล

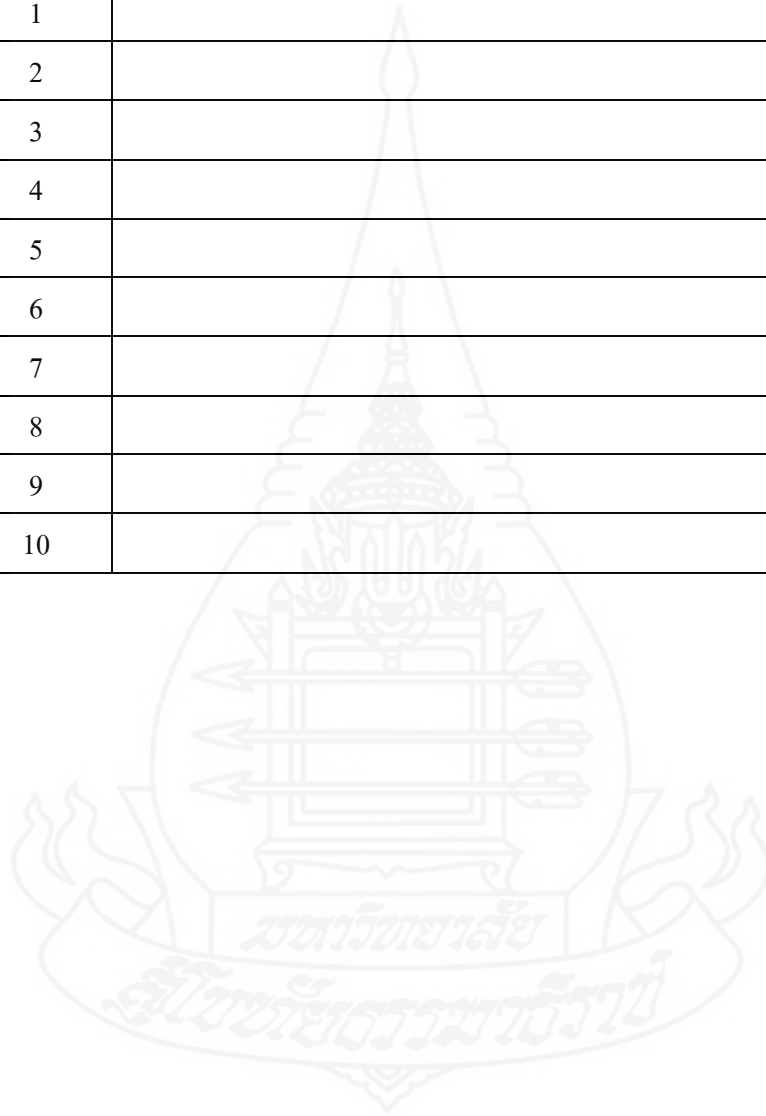
1. การแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการตอบคำถาม
2. การมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรม

ใบงาน “ผู้นำต้นแบบของฉัน”

กลุ่มที่.....

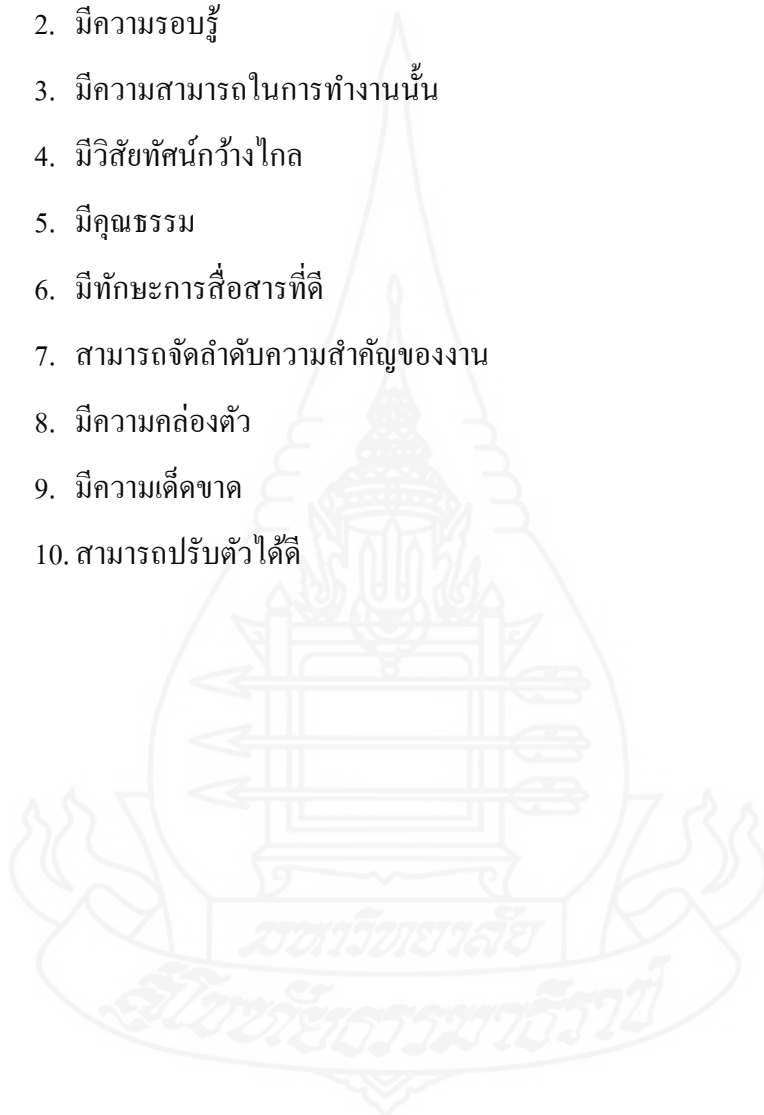
ข้อที่	คุณสมบัติของผู้นำที่ดี
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

ใบความรู้ “คุณสมบัติของผู้นำที่ดี”

ผู้นำที่ดี มีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความรับผิดชอบ
2. มีความรอบรู้
3. มีความสามารถในการทำงานนั้น
4. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
5. มีคุณธรรม
6. มีทักษะการสื่อสารที่ดี
7. สามารถจัดลำดับความสำคัญของงาน
8. มีความคล่องตัว
9. มีความเด็ดขาด
10. สามารถปรับตัวได้ดี

กิจกรรมที่ 10

ชื่อกิจกรรม ร่วมแรงร่วมใจ

กรอบแนวคิด

ทักษะในการทำงาน หมายถึง ความฉลาดในการทำงานต่าง ๆ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมได้ดี มีความสามารถในการเป็นสื่อกลาง และสามารถสรรค้หาหนทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมระบุแนวทางการทำงานเป็นทีมได้อย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมบอกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

อุปกรณ์/สื่อกิจกรรม

1. คอมพิวเตอร์
2. ดินสอ
3. ลูกบอลสี และกล่องกระดาษ
4. คลิปวิดีโอทัศน์ “ การทำงานเป็นทีม ”
5. ใบความรู้ “ การทำงานเป็นทีม ”
6. ใบงาน “ ทีมงานและปัญหา ”

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เวลา 30 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมทักทายผู้เข้าร่วมกิจกรรม และกล่าวถึงการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำกิจกรรม “กอด” โดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมยืนเป็นวงกลม จากนั้นให้แต่ละคนเดินสวมกอดกันเวียนไปรอบ ๆ วง

3. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 5 คน เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบในปัจจุบัน โดยบอกถึงลักษณะงาน ปัญหา อุปสรรคและวิธีการแก้ไข

4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เหลือ แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม หลังจากจบการเล่าประสบการณ์ของแต่ละคน

5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ชมคลิปวิดีโอทัศน์เรื่อง “การทำงานเป็นทีม”

6. ผู้ดำเนินกิจกรรมมอบใบความรู้ “การทำงานเป็นทีม”

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้ เวลา 15 นาที

1. แบ่งผู้ร่วมกิจกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายความสำคัญของการจัดการกับปัญหาและการทำงานเป็นทีม
3. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ
4. ผู้ดำเนินกิจกรรม สรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต เวลา 10 นาที

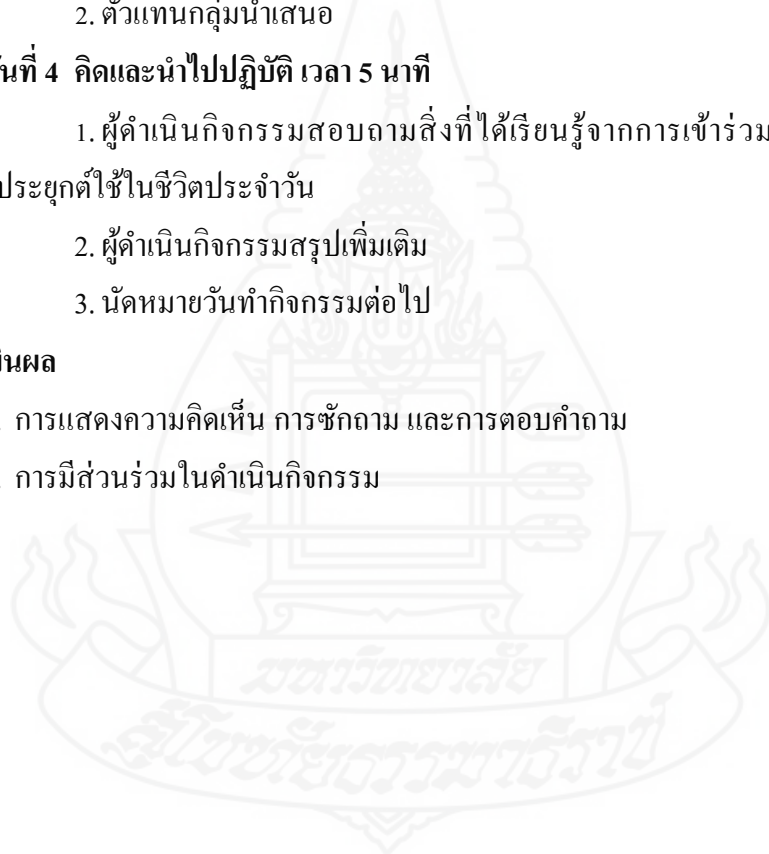
1. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกลุ่มสรุปแนวทางปฏิบัติสำหรับการทำงานเป็นทีมและวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ตามใบงาน
2. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ เวลา 5 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปเพิ่มเติม
3. นัดหมายวันทำกิจกรรมต่อไป

การประเมินผล

1. การแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการตอบคำถาม
2. การมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรม

ใบความรู้ “การทำงานเป็นทีม”

การทำงานเป็นทีม (Teamwork) หมายถึง การมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยประสานความแตกต่างระหว่างบุคคล และกระบวนการปฏิบัติงานให้เกิดการทำงานที่สอดคล้องกัน มุ่งสู่เป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ไว้วางใจซึ่งกันและกัน และสามัคคีปรองดอง

(สุขอรุณ วงษ์ทีม, 2559)

* ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม

- ☎ ช่วยให้การงานบรรลุเป้าหมาย
- ☎ ช่วยสร้างความสัมพันธ์ในการทำงาน
- ☎ ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน
- ☎ ช่วยสร้างความมั่นคงในอาชีพ
- ☎ ช่วยเพิ่มพูนการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน

* ลักษณะของการทำงานเป็นทีม มีดังนี้

- ☎ มีเป้าหมายร่วมกัน
- ☎ ความคิดสร้างสรรค์
- ☎ มีการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
- ☎ มีความสัมพันธ์ที่ดี
- ☎ มีผู้นำและผู้ตามที่ดี

คุณสมบัติของสมาชิก สมาชิกในทีมจะต้องมีความเชื่อมั่น ความเสียสละ ซื่อสัตย์ต่อตนเองและเพื่อนร่วมทีม มีความสามัคคี และมีความอดทน

กิจกรรมที่ 11

ชื่อกิจกรรม ค้ำยรักและห่วงใย

กรอบแนวคิด

ความห่วงใยผู้อื่น หมายถึง ความฉลาดในการคำนึงถึงผู้อื่น มีความเมตตา กรุณา คิดจะช่วยเหลือผู้อื่นที่ประสบความยากลำบาก มีความเห็นใจ ห่วงใย และคิดในแง่ดีต่อผู้อื่นอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมระบุแนวทางการปฏิบัติเพื่อแสดงความห่วงใยต่อผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

อุปกรณ์/สื่อกิจกรรม

1. คอมพิวเตอร์
2. ดินสอ
3. คลิปวีดิทัศน์ เรื่อง “ช่วยฝรั่งถูก โคลนคูด”
4. ใบความรู้ เรื่อง “คุณธรรมแห่งรัก ”
5. ใบงาน “คนที่ฉันห่วงใย”

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เวลา 30 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมทักทายผู้เข้าร่วมกิจกรรม และกล่าวถึงการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา
2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมคลิปวีดิทัศน์ เรื่อง “ช่วยฝรั่งถูก โคลนคูด”
3. ให้ผู้ร่วมกิจกรรม 2-3 คน แสดงความคิดเห็นต่อคลิปที่รับชม และผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปเพิ่มเติมโดยให้เชื่อมโยงเข้าสู่การแสดงความห่วงใยต่อผู้อื่น
4. ผู้ดำเนินกิจกรรมมอบใบความรู้ เรื่อง “คุณธรรมแห่งรัก” และร่วมกันวิเคราะห์ประโยชน์ของคุณธรรมนี้
5. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามผู้ร่วมกิจกรรม 2 คน ถึงประโยชน์ของคุณธรรมแห่งรัก
6. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 3 คน ออกมาเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการแสดงความห่วงใยต่อผู้อื่นในขณะที่อยู่ในเรือนจำ

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้ เวลา 15 นาที

1. ผู้ร่วมกิจกรรมร่วมกันแสดงความรู้สึกที่ได้รับจากประสบการณ์ที่เพื่อนเล่า
2. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมแต่ละคนเขียนเรียงความเรื่อง “คนที่ฉันห่วงใย” ลงในใบงาน

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต เวลา 10 นาที

1. แบ่งผู้ร่วมกิจกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปแนวทางการปฏิบัติเพื่อแสดงความห่วงใยต่อผู้อื่น

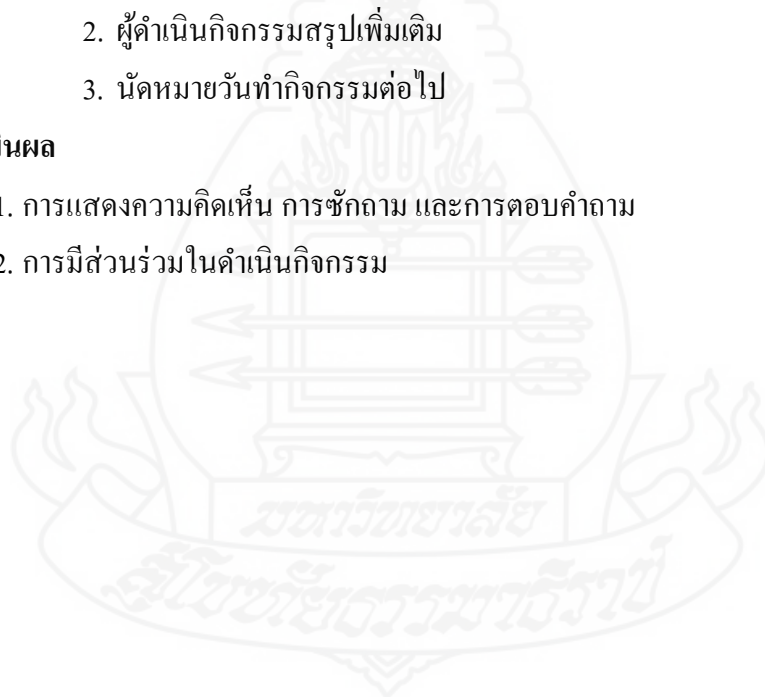
3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ
4. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติเวลา 5 นาที

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมสอบถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปเพิ่มเติม
3. นัดหมายวันทำกิจกรรมต่อไป

การประเมินผล

1. การแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการตอบคำถาม
2. การมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรม

ใบความรู้ “คุณธรรมแห่งรัก”

คุณธรรมแห่งรัก ในที่นี้คือ พรหมวิหาร 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ผู้ที่มีคุณธรรมทั้ง 4 ประการนี้ ย่อมเป็นที่รักของคนรอบข้าง ประกอบไปด้วย

1. เมตตา ความรัก หมายถึง ความปรารถนาดีอยากให้ผู้อื่นมีความสุข
2. กรุณา ความสงสาร หมายถึง อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์
3. มุทิตา ความยินดี หมายถึง แสดงความยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่นด้วยความจริงใจ
4. อุเบกขา ความวางเฉย หมายถึง มีจิตใจเที่ยงธรรม หนักแน่นมั่นคง ไม่ลำเอียง ฐู้งักวาง

เฉย สงบใจพิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง

ใบงาน “คนที่ฉันห่วงใย”

คำชี้แจง ขอให้ท่านเขียนเรียงความเรื่อง คนที่ฉันห่วงใย ลงในกรอบสี่เหลี่ยมนี้

The form consists of a large rectangular area with horizontal dotted lines for writing. In the center of this area, there is a faint watermark of the Thai national emblem (Garuda) with the text 'มหาวิทยาลัยราชภัฏ' (Mahavithayalai Rajabhat) and 'ศรีวิชัยราชภัฏ' (Si Wichai Rajabhat) below it.

กิจกรรมที่ 12

ชื่อกิจกรรม ปัจฉินิเทศ

แนวคิด

การปัจฉินิเทศ จะเป็นการยุติการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกกลุ่ม มีการร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม การประเมินผลการทำกิจกรรม การกล่าวอำลาและการปิดกลุ่ม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อยุติการเข้าร่วมกิจกรรม
2. เพื่อประเมินผลการทำกิจกรรม

สื่อและอุปกรณ์

1. คอมพิวเตอร์
2. เครื่องฉาย
3. กระดาษ
4. ปากกา
5. เพลง “กำลังใจ”
6. แบบวัดความฉลาดทางสังคม
7. แบบประเมินความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

ขั้นตอนการดำเนินการ

ขั้นเริ่มต้น

ผู้ดำเนินกิจกรรมกล่าวทักทาย และกล่าวถึงการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

ขั้นดำเนินการ

1. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมแสดงบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
2. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมตอบแบบวัดความฉลาดทางสังคม
3. ให้ผู้ร่วมกิจกรรม ตอบแบบประเมินความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา

ความฉลาดทางสังคม

ขั้นยุติ

1. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมกิจกรรมซักถามข้อสงสัย
2. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมชมคลิปวีดิทัศน์และร่วมร้องเพลง “กำลังใจ”
3. ผู้ดำเนินกิจกรรมกล่าวขอบคุณ และยุติกลุ่ม

การประเมินผล

1. การแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการตอบคำถาม
2. การมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรม

หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (เข้าร่วมกิจกรรม)

เรือนจำกลางบางขวาง ต.สวนใหญ่ อ.เมือง จ.นนทบุรี

วันที่ 21 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

ข้าพเจ้า ซึ่งได้ลงนามทำหนังสือนี้ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย เรื่อง “ผลการใช้ชุดกิจกรรม
แนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย เรือนจำกลางบางขวาง”
โดยผู้วิจัย คือ นายธนิตศักดิ์ ลิ้มสุวรรณภักดิ์ รหัสนักศึกษา 2572800635 มี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พัน
ตำรวจโทหญิง ดร.สุชอรุณ วงษ์ทิม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์
เมฆขจร เป็นกรรมการสอบ ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ คือ แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เลขที่ 9/9 หมู่ 9 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี
11120 โทรศัพท์ 0-2504-8504-6 โทรสาร 0-2503-3567

ข้าพเจ้า ได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาและวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ข้าพเจ้าได้อ่าน
รายละเอียดในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยตลอด และได้รับคำอธิบายจนเข้าใจเป็นอย่างดีแล้ว

ข้าพเจ้าจึงสมัครใจเข้าร่วมใน โครงการวิจัยนี้ ภายใต้เงื่อนไขที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจง
ผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยข้าพเจ้ายินยอมเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 12 ครั้ง เป็นเวลาครั้งละ 1 ชั่วโมง

ข้าพเจ้ามีสิทธิถอนตัวออกจากการร่วมกิจกรรม วิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้อง
แจ้งเหตุผล ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลกระทบในทางใดๆ ต่อตัวข้าพเจ้าทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าได้รับคำรับรองว่า ผู้วิจัยจะปฏิบัติต่อข้าพเจ้า ตามข้อมูลที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจง
ผู้เข้าร่วมการวิจัย และข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกัข้าพเจ้า ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะ
นำเสนอข้อมูลการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น ไม่มีข้อมูลใดในการรายงานที่จะนำไปสู่การระบุตัวของ
ข้าพเจ้า

หากข้าพเจ้าไม่ได้รับการปฏิบัติตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
ข้าพเจ้าสามารถร้องเรียนได้ที่ แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 9/9 หมู่ 9 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 0-
2504-8504-6 โทรสาร 0-2503-3567

ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน ทั้งนี้ข้าพเจ้าได้รับสำเนาเอกสารชี้แจง
ผู้เข้าร่วมการวิจัย และสำเนาหนังสือแสดงความยินยอมไว้แล้ว

ลงชื่อ.....

(นายชนิดศักดิ์ ลิ้มสุวรรณภักดิ์)

ผู้วิจัยหลัก

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ลงชื่อ.....

(นายสว่างค์ แก่นตาคำ)

พยาน

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย (การทดลอง)

ชื่อเรื่องวิจัย

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

ชื่อผู้วิจัย

นายชนิดศักดิ์ ลิ้มสุวรรณภักดิ์ รหัสนักศึกษา 2572800635

หลักสูตร

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

สถานที่ติดต่อผู้วิจัย

เรือนจำกลางบางขวาง แคน ๒ โทรศัพท์ - โทรศัพท์มือถือ - E-

mail: -

1. ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัย มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจว่างานวิจัยนี้ทำเพราะเหตุใด และเกี่ยวข้องกับอะไร กรุณาใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือข้อมูลที่ไม่ชัดเจนจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

2. โครงการนี้เป็นการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาการพัฒนาการความฉลาดทางสังคม ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย เรือนจำกลางบางขวาง

4. ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยนี้ หมายถึง ผู้ที่มีประวัติกระทำผิดวินัย ซึ่งมีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 30 คน โดยที่ท่านคือผู้ให้ข้อมูลและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ เกณฑ์การคัดเลือก คือ 1) เป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยและมีความฉลาดทางสังคมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไคที่ 50 จากการตอบแบบวัดความฉลาดทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 2) มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยเพื่อให้ข้อมูล 3) เป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสารได้ดี เกณฑ์การคัดออก คือ 1) ท่านไม่สะดวกในการให้ข้อมูล

5. กระบวนการวิจัย คือ การวิจัยเชิงปริมาณ

6. กระบวนการให้ข้อมูลแก่กลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

6.1 ผู้วิจัยจะเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่ท่านที่เข้าร่วมการวิจัยเอง และท่านที่เข้าร่วมการวิจัยสามารถสอบถามข้อสงสัยได้ตลอดเวลาที่ดำเนินการสัมภาษณ์

6.2 ในการคัดกรองผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย หากผู้วิจัยพบว่าท่านผู้นั้นไม่อยู่ในเกณฑ์คัดเข้าและกำลังอยู่ในสภาวะที่สมควรได้รับความช่วยเหลือ ผู้วิจัยจะส่งต่อไปกับแหล่งช่วยเหลือต่างๆ...(ถ้ามี) เพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือในลำดับต่อไป

7. งานวิจัยนี้อาจมีความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นแก่ท่านอยู่บ้าง (ถ้ามี)

8. ผู้วิจัยจะยุติการสัมภาษณ์ทันที หากท่านรู้สึกอึดอัดใจ ไม่พอใจในการสัมภาษณ์ และทำการช่วยเหลือเบื้องต้นหรือส่งต่อแหล่งช่วยเหลือต่าง ๆ เช่น (ถ้ามี) เพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือในลำดับต่อไป

9. การเข้าร่วมในการวิจัยเป็นไปโดย ความสมัครใจ โดยท่านสามารถปฏิเสธ หรือยุติการสัมภาษณ์ได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องให้เหตุผล และไม่สูญเสียประโยชน์แต่อย่างใด

10. การเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้รับของที่ระลึกเป็น.....(ถ้ามี)

หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวสามารถร้องเรียนได้ที่ แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 9/9 หมู่ 9 ต.บางพุด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 0-2504-8504-6 โทรสาร 0-2503-3567

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายชนิดศักดิ์ ลิ้มสุวรรณภักดิ์
วัน เดือน ปีเกิด	20 กุมภาพันธ์ 2498
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 83 หมู่ที่ 2 ต. มะเร็ต อ.เกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต (น.บ.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ครุศาสตรบัณฑิต (คบ.) วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี

